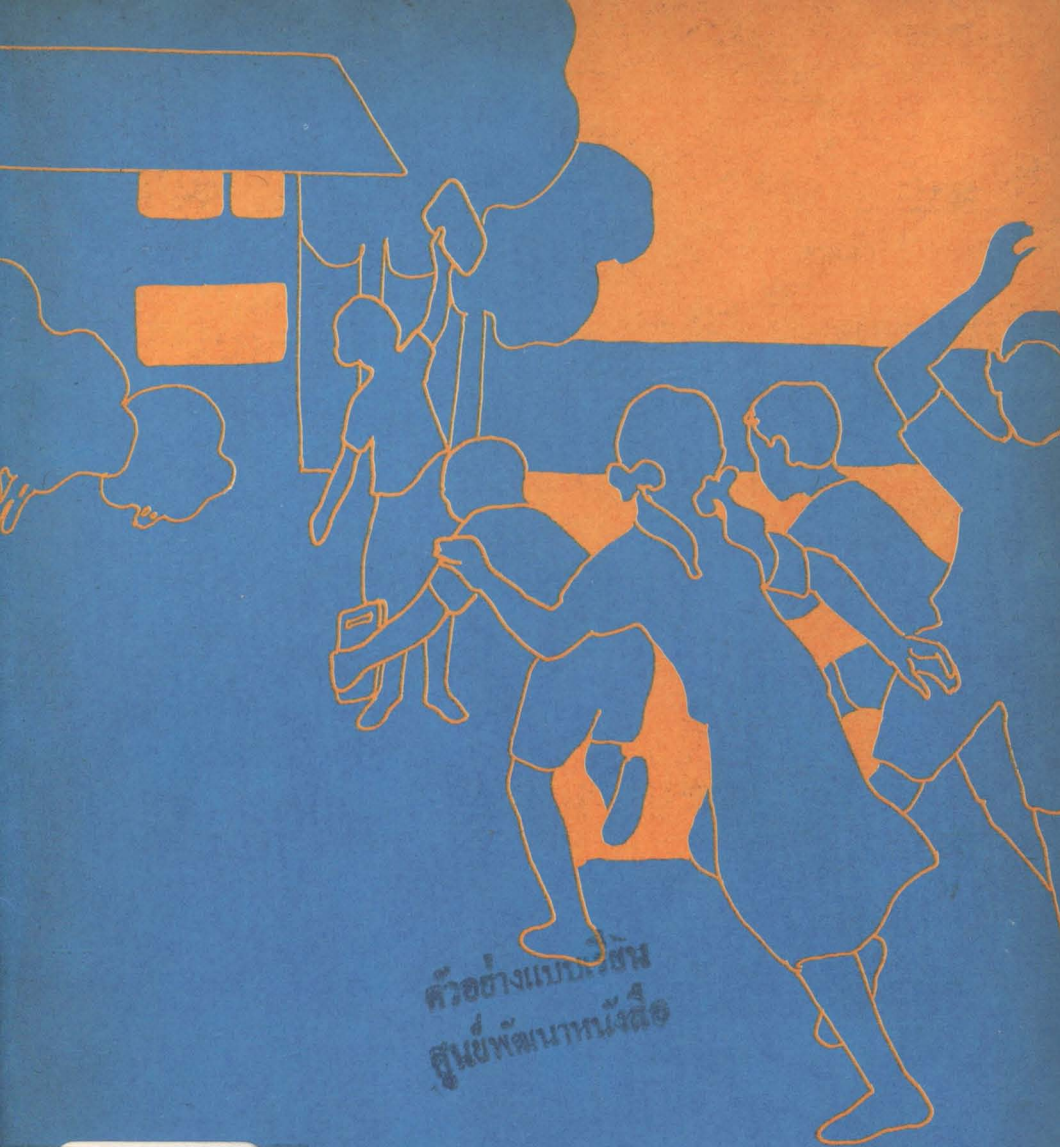

ตัวอย่างแบบเรียน
ศูนย์พัฒนาการศึกษา

พ ๙๕.๙๑

พ.ศ. ๒๕๒๖

๒๕๒๖

๒๕๒๖

(๒๕๒๖)

หนังสือเรียนภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่๔ เล่ม ๒

กระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการได้จัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ ๔ เล่ม ๒ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ ขึ้น
กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้วอนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๒๓

(นายรังสฤษดิ์ เชาวนศิริ)

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

เลขทะเบียน ๕๔๐๔ ๑๖

เลขหมู่

วันที่ ๙ ๕๑ ๒๘

คำนำ

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาเห็นควรให้มีการจัดทำสื่อการเรียนกลุ่มทักษะ ภาษาไทย ระดับประถมศึกษา ขึ้น เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ อีกทั้งเพื่อให้เหมาะสมกับกาลสมัยและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำสื่อการเรียนกลุ่มทักษะ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ขึ้น ดังมีรายนามต่อไปนี้

๑. นางรัชนี ศรีไพรวรรณ	ประธานกรรมการ
๒. นายสุเจตน์ อิงคะสุวณิษฐ์	รองประธานกรรมการ
๓. นายสมาน บุญล้น	กรรมการ
๔. นายสมพงษ์ พลະสุรย์	กรรมการ
๕. นายวิรัช วัยวุฒิ	กรรมการ
๖. นางเตือนใจ แก้วโสภาส	กรรมการ
๗. นางสาวเข็มทอง คันทพนิต	กรรมการ
๘. นางนวลจันทร์ นิเทศวรวิทย์	กรรมการ
๙. นางสุจิตพรรณ ดิฐกมล	กรรมการ
๑๐. นางนิตยา จรูญผลฐิติ	กรรมการ
๑๑. นางวรรณิ์ โสมประยูร	กรรมการ
๑๒. นางสาวจินตนา ไบกาชุย	กรรมการ
๑๓. นางสุชาดา วัยวุฒิ	กรรมการและเลขานุการ
๑๔. นางสาววันเพ็ญ พงษ์จินดา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๕. นางสาวพูนศรี อัมประไพ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการก่งกล่าวมีคณะที่ปรึกษา ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งรายนาม
ต่อไปนี้

๑. นายสมาน แสงมลิ
๒. นางฐะปะนีย์ นาครทรรพ
๓. นางสาววรี สุนทรเวช
๔. นางกิตยวดี บุญชื่อ
๕. นายบันลือ พุกกะวัน
๖. นางวัลลีย์ ปราสาททองโอสธ
๗. นายสวัสดิ์ จงกล

คณะกรรมการฯ ได้จัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
เล่ม ๒ ขึ้น เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มทักษะ ภาษาไทย โดยได้เรียบเรียง
เนื้อหาให้นักเรียนอ่านด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน และได้จัดทำภาพประกอบ
ให้เหมาะสมกับข้อความด้วย

กรมวิชาการหวังว่าหนังสือเรียนภาษาไทยเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียน
การสอนได้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนช่วยเหลือการจัดทำไว้ ณ
โอกาสนี้

(นายเอกวิทย์ ณ ถลาง)

อธิบดีกรมวิชาการ

๒๘ มกราคม ๒๕๒๓

(นายสมาน แสงมลิ)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษา
ระดับประถมศึกษา

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ วก. ๑๗๗/๒๕๒๑

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำสื่อการเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ ซึ่งเป็นหลักสูตรใหม่แล้วนั้น เพื่อให้สื่อการเรียนต่าง ๆ สอดคล้องกับหลักสูตรดังกล่าว จึงเห็นสมควรแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำสื่อการเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทยสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ขึ้น ดังรายนามต่อไปนี้

๑. นางรัชนี	ศรีไพรวรรณ	ประธานกรรมการ
๒. นายสุเจตน์	อิงคะสุวนิชย์	รองประธานกรรมการ
๓. นายสมาน	แสงมลิ	ที่ปรึกษา
๔. นางฐะปะนีย์	นาครพรรพ	ที่ปรึกษา
๕. นางสาววราณี	สุนทรเวช	ที่ปรึกษา
๖. นางกิตติยาดิ	บุญชื้อ	ที่ปรึกษา
๗. นายบันลือ	พฤษะวัน	ที่ปรึกษา
๘. นางวัลลีย์	ปราสาททองโฮส	ที่ปรึกษา
๙. นายสวัสดิ์	จงกล	ที่ปรึกษา
๑๐. นายสมาน	บุญสัน	กรรมการ
๑๑. นายสมพงษ์	พละสุรีย์	กรรมการ
๑๒. นายวีรวิทย์	วิญญู	กรรมการ
๑๓. นางเตือนใจ	แก้วโสภา	กรรมการ
๑๔. นางสาวเข็มทอง	คันธพนิต	กรรมการ
๑๕. นางนวลจันทร์	นิเทศวรวิทย์	กรรมการ
๑๖. นางสุจิตพรพรณ	ดิฐกมล	กรรมการ
๑๗. นางนิตยา	จรรยาผลลิต	กรรมการ
๑๘. นางวรรณิ	โสมประยูร	กรรมการ
๑๙. นางสาวจินตนา	ใบกาช้อย	กรรมการ
๒๐. นางสาวดา	วิญญู	กรรมการและเลขานุการ
๒๑. นางสาววันเพ็ญ	พงษ์จินดา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๒. นางสาวพูนศรี	อิมประไพ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

สั่ง ณ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๒๑

(นายสมาน แสงมลิ)

รองปลัดกระทรวง รักษาราชการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๑๖	เจ้าโตเป็นเหตุ	๑
บทที่ ๑๗	เสียงตามสาย	๑๒
บทที่ ๑๘	ลูกน้อยหอยสังข์	๒๔
บทที่ ๑๙	เจ้านิล	๓๕
บทที่ ๒๐	คำไทย	๔๘
บทที่ ๒๑	นิทานข้าชั้น	๖๐
บทที่ ๒๒	เพลงพวงมาลัย	๗๒
บทที่ ๒๓	ห้องสมุดโรงเรียน	๘๑
บทที่ ๒๔	ไม้สารพัดประโยชน์	๙๑
บทที่ ๒๕	ท้องเมืองไทย	๑๐๓
บทที่ ๒๖	เกียรติของปิติ	๑๑๕
บทที่ ๒๗	ความลับ	๑๓๐
บทที่ ๒๘	หนุมาน	๑๔๒
บทที่ ๒๙	นักดับเพลิง	๑๕๘
บทที่ ๓๐	งานกาชาด	๑๗๒
บัญชีคำประพันธ์		๑๘๔
ประมวลคำใหม่		๑๘๕

"ขอให้นักเรียนช่วยกันค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ และนำความรู้ที่ได้มาเล่าให้เพื่อนๆ ฟังด้วย"

เจ้าโตเป็นเหตุ

เวลาประมาณ ๒๐ นาฬิกาเศษ มานะกับมานีนั่งทำการบ้านอยู่ตามลำพัง แม่ นั่งเย็บผ้าอยู่ในห้องถัดไป พ่อ กำลังสวดมนต์อยู่ในห้องพระ มานีกำลังทำรายงานประวัติของศรีปราชญ์กวีเอกของไทย ซึ่งในหนังสือกล่าวว่า “ศรีปราชญ์เปรียบเสมือนดาวจรัสแสงเด่นเป็นเอกอยู่ในสมัยนั้น” มานีเลือกทำรายงานประวัติของกวีคนนี้ เพราะชอบใจที่ศรีปราชญ์แต่งโคลงได้ตั้งแต่อายุแปดขวบ ส่วนมานะกำลังใช้เลื่อยตัดฉลุไม้อัดเป็นรูปจรวด บางครั้งก็เลื่อยลงตรงๆ บางครั้งเลื่อยทแยงไปมา เสียงใบเลื่อยตัดฉลุเนื้อไม้เป็นระยะดังแกรกๆ

ทันใดนั้น มานะกับมานีได้ยินเสียงเจ้าโตร้องครวญครางแว่วมาแต่ไกล เด็กทั้งสองตะแคงหูฟัง เพื่อให้แน่ใจว่าเจ้าโตร้องอยู่ที่ไหน มานีมีท่าทางรื้อนร่นกระวนกระวายใจมาก เขาระชิบถามมานะว่า “พี่มานะคิดว่าเจ้าโตเป็นอะไร” มานะสันนิษฐาน กระชิบตอบว่า “ไม่รู้สิ มันไม่เคยร้องอย่างนี้เลย” แล้วเขาก็ขยิบตาให้มานีย่องตามเขาออกไปที่เฉลียง คืบนี้เดือนหงาย

เพราะเป็นข้างขึ้น แต่ก็ไม่สว่างนัก มองเห็นต้นไม้ใหญ่น้อย
 ในบริเวณบ้านตะคุ่ม ๆ อยู่กลางแสงจันทร์สลัว ๆ เสียงเจ้าโต
 ดังมาจากมุมรั้วบ้านทางทิศตะวันตกซึ่งติดกับสวนกล้วยของ
 บ้านอื่น เวลานั้นยังไม่ตีกิน แต่ย่านนี้เจียบสงัดจนดูวังเวง มานี
 บอกมานะว่า “เราไปบอกพ่อหรือแม่ให้ไปดูเจ้าโตดีไหม พี่มานะ”
 มานะตอบว่า “อย่าไปรบกวนพ่อกับแม่เลย พี่จะไปดูเอง”
 “ฉันจะไปเป็นเพื่อนพี่” มานีพูดพลางเกาะแขนมานะไว้ มานะ
 ยิ้ม “มานีไม่กลัวหรือจ๊ะ” มานีสันติริษะ “เราไปกันสองคน
 จะกลัวอะไรละคะ ถ้ามีอะไรฉันจะร้องให้พ่อช่วย พ่อคงได้ยิน”

มานะกับมานีย่องลงจากบ้าน สวมรองเท้าฟองน้ำ แล้ว
จูงมือกันเดินตรงไปตามเสียงของเจ้าโต มานีมองซ้ายมองขวา
เพราะไม่ค่อยจะได้ลงจากบ้านเวลาค่ำคืนเช่นนี้ ค้างคาวหลายตัว
บินถลาไปมา เสียงดังพื๊ปป๊อ เจ้าโตส่งเสียงครางแผ่ว ๆ เป็น
ระยะ เด็กทั้งสองเดินมาถึงเขตรั้วที่ติดกับปากกล้วยหนาทิบ

พอดีมีลมพัดมาวูบหนึ่ง ใบกล้วยไหวกวัดแกว่ง เกิดเงา
วูบวาบเหมือนมีคนกำลังเคลื่อนไหวไปมา มานะกับมานีหยุด
ชะงักอยู่กับที่ มานีมองดูใบกล้วยที่ฉีกขาดเป็นริ้ว ๆ ถูกลมส่าย
แกว่งไกวคล้ายกับผู้หญิงสยายผม นกแสกตัวหนึ่งบินแฉลบ
ผ่านไปอย่างรวดเร็ว พร้อมกับร้องเสียงแหลม มานีตกใจกลัวจน
ตัวสั่น นึกสวดมนต์ภาวนาให้คุณพระคุ้มครองอยู่ในใจ ที่แรก
มานะรู้สึกกลัว แต่พอเห็นมานีมีท่าทางกลัว ก็ทำใจกล้าจูงมือ
มานีเดินต่อไปพลางพูดว่า “ไม่ต้องตกใจมานี ไม่มีอะไรหรอก
นกแสกเสียงมันดังน่าตกใจอย่างนี้แหละ มันออกหากินกลางคืน
เหมือนนกเค้าแมว” เด็กทั้งสองค่อย ๆ เดินต่อไป

พอมาถึงมุมรั้ว เขาก็หยุดจ้องจ้องอยู่กับที่ มีอะไรอย่างหนึ่ง
เป็นก้อนดำมืดเคลื่อนไหวไปมาอยู่ใต้ต้นชมพู เด็กทั้งสองพยายาม
เพ่งมอง แต่ก็ไม่รู้ว่าเป็นอะไร บางครั้งดูสูงขึ้น บางครั้งก็เหวี่ยง
สะบัดได้ยินเสียงดังกึกกัก มันลี้ลับไปกลิ้งมาชนต้นชมพูหลาย
ครั้ง ต้นชมพูสั่นสะเทือน ทันใดนั้นมีอะไรร่วงตกลงมาที่พื้นดิน

มานีตกใจสุดขีดร้องว่า “พี่มานะช่วยด้วย!” แล้วตัวมานีก็ทรุดลงเหมือนจะเป็นลม พอขาดเสียงมานี เจ้าก้อนดำ ๆ ทะมึนในความมืดนั้นก็กลิ้งขลุขลักเข้ามาหาเด็กทั้งสอง มานะกลัวจนขนลุกชูแต่ก็ยังมีสติ ใช้แขนวัดดิ่งตัวมานีพาวิ่งกลับไปบ้าน ปากร้องตะโกนสุดเสียง “พ่อช่วยด้วย!” เสียงมานะดังก้องในความเงียบ พ่อกับแม่กระโจนลงจากบ้าน วิ่งถือไฟฉายส่องทางมาโดยเร็ว พอมาถึงตัวมานะกับมานี พ่อกับแม่ก็กอดลูกทั้งสองไว้ พลังพลอบให้หายตกใจ และซักถามว่าลงมาทำอะไร

มานะจะล้าละลักบอกพ่อพร้อมกับชี้มือไปที่ก้อนดำ ๆ ซึ่งกำลัง
กลิ้งตามมา พ่อเอาไฟฉายส่องดูทันที

ภาพที่เห็นคือเจ้าโต หัวของมันติดอยู่ในกระป๋องพลาสติก
สีดำซึ่งมานะผสมอาหารไก่ไว้ มันกำลังพยายามจะเอาหัว
ของมันออกจากกระป๋อง จึงกลิ้งไปกลิ้งมา ขาหลังทั้งสอง
ของมันถีบยันกระป๋องอยู่พลวัน พ่อเห็นเช่นนั้น มานะกับมานี
ก็หายตกใจวิ่งถลันเข้าไปหาเจ้าโต มันร้องครางหึง ๆ อยู่ใน
กระป๋อง พ่อกับแม่เดินตามมาดู พ่อเรียกชื่อเจ้าโตและบอก

ให้มันอยู่นิ่ง ๆ แล้วค่อย ๆ ดึงกระป๋องออกจากหัวของมัน พอเจ้าโตหลุดออกมาได้ ก็กระโจนตะกุกตะกวยคนนั้นคนนี้ พลังส่งเสียงร้องอย่างตืออกดีใจ หัวของมันเปื้อนผงอาหารไก่ เต็มไปหมด มันจึงสะบัดหัวไปมาเพื่อให้ผงหลุด

“เจ้าโตตะกละ ขโมย

อาหารไก่กินละซี ให้ข้าว

กินอิมจนท้องอืด แล้วยัง

ขโมยของกินอีก น่าอัปอาย

ขายหน้าจริง” มานะตวาด

เจ้าโตด้วยความโกรธ พอ

เอาไฟฉายส่องดูในกระป๋อง

แล้วร้องเอะอะว่า “มีหนู

ตัวหนึ่งอยู่ในกระป๋องถูก

กัดเสียตายเลย อ้อ! รู้แล้ว

ละ เจ้าโตคงเห็นหนูเข้าไป

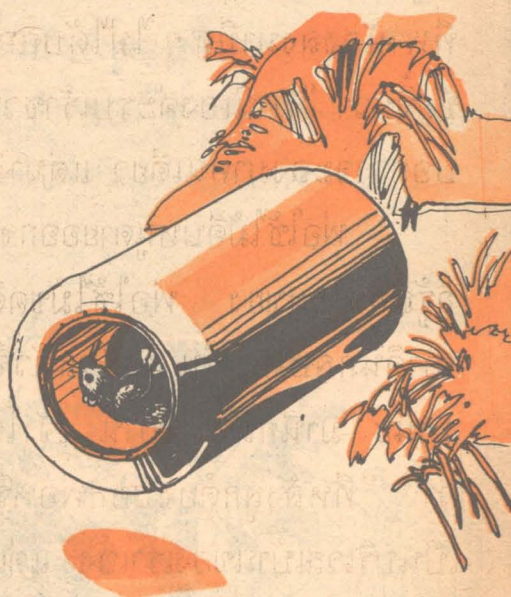
กินอาหารไก่ มันจึงเอาหัวมุดเข้าไปจับหนู พอกัดหนูตายแล้ว

จะเอาหัวออกก็เอาออกไม่ได้ ดิ้นไปดิ้นมา อาหารไก่ก็หกหมด”

มานะเสียใจที่เข้าใจผิดตวาดเจ้าโต จนมันทำท่าซึม เขาจึงก้มลง

กอดมันและตบที่ต้นคอของมันเบา ๆ เป็นการขอโทษ เจ้าโต

ดีใจชุกหัวพลางร้องครางเบา ๆ มานะบอกพ่อกับแม่ว่า “ผมกับ

มานีได้ยินเสียงเจ้าโตร้อง แต่เสียงของมันเหมือนกับอยู่ไกลมาก
 ผมเห็นพ่อกำลังสวดมนต์ แม่กำลังเย็บผ้าอยู่ จึงชวนมานีลง
 มาดู ผมไม่ได้เอาไฟฉายลงไปด้วย จึงไม่รู้ว่าเป็นเจ้าโต เห็นแต่
 ก้อนดำ ๆ กลิ้งไปกลิ้งมา ผมตกใจจึงร้องให้พ่อช่วย” แล้วเขา
 ก็พูดเสียงอ่อย ๆ อย่างสำนึกผิดว่า “ผมขอโทษพ่อกับแม่ครับ
 ที่พาน้องลงมามีด ๆ ไม่ได้บอกพ่อกับแม่ให้ทราบก่อน” มานี
 ขัดขึ้นว่า “มานีเองจะรบเร้าชวนพี่มานะลงมาดูเจ้าโต พี่มานะ
 บอกว่าจะลงมาคนเดียว แต่มานีก็ติดตามพี่มานะมาด้วย”

พ่อใช้ไม้ค้ำหน้าต่างออกจากกระป๋อง มานีเห็นซากหนูตาย
 ก็รู้สึกขยะแขยง พ่อใช้ไม้ขุดดินเป็นหลุมแล้วเขี่ยหนูลงหลุม
 เอาดินกลบให้แน่น เสร็จแล้วจึงถือกระป๋องเปล่าชวนแม่และ
 มานะ มานีกลับขึ้นบ้าน เจ้าโตร่วงกระดิกหางตามไป พ่อพูด
 ว่า “ทีหลังลูกต้องบอกพ่อหรือแม่เสียก่อนนะ ถึงแม้ว่าจะ
 เป็นบริเวณบ้านของเราเอง แต่เป็นเวลากลางคืน ถ้าไม่มีไฟฉาย
 ก็ไม่ควรลงมา เพราะอาจจะถูกสัตว์มีพิษทำร้ายเอา” แล้ว
 พ่อเตือนมานะว่า ต่อไปให้ปิดฝากระป๋องอาหารไก่ให้แน่น
 มิฉะนั้นหนูทั้งโขยงจะพากันกินอาหารไก่หมด พ่อขึ้นไปบน
 บ้าน แม่บอกให้มานะและมานีไปล้างมือเท้าให้สะอาด แล้ว
 มานีนั่งคุยกันอยู่ที่เฉลียง แม่เอาพิมเสนในตลับมาขยี้ให้มานีดม
 มานีหายตกใจแล้ว เหลือแต่ความรู้สึกขบขันในเหตุการณ์

ที่เกิดขึ้น จึงเล่าถึงความกลัวของเขาส่งให้กับแม่ฟังพลางหัวเราะ
ไปพลาง เจ้าโตนอนกระดิกหางอยู่ใกล้ ๆ มันทำท่าขยุกขยิก
เหมือนอยากจะเล่าเรื่องของมันให้ทุกคนฟังบ้าง พอเสียงนาฬิกา
ตีเก้าครั้ง พ่อจึงบอกให้ทุกคนเข้าบ้านปิดประตูให้เรียบร้อย
มานะนั่งทำงานต่อ ส่วนมานีทำรายงานเสร็จแล้ว จึงไปแปรงฟัน
และเอาแป้งละลายน้ำอบไทยชโลมตัว ก่อนนอนเขาสวดมนต์
เช่นเคย มานีนึกถึงภาพเจ้าโตนแล้วอดหัวเราะไม่ได้ พรุ่งนี้ตั้งใจ
จะเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง เพื่อนคงไม่ว่าเขาเป็นคนซัดสาขาวแน่
เพราะถ้าเพื่อนมาพบภาพเช่นนั้น คงร้องเสียงขรมกันทุกคน
มานีนอนนึกไปยิ้มไปจนหลับ

แบบฝึก

๑. อักษรสูงหรืออักษรกลางเมื่อนำหน้าคำที่ขึ้นต้นด้วยอักษรต่ำ ญ
ณ น ม ย ร ล ว และ พ จะทำให้เสียงคำนั้นเปลี่ยนไปตามตัวนำ
และผันเหมือนตัวนำ

ฝึกอ่านและจำคำที่มีอักษรนำ

อักษรสูง คือ ข ฃ ฉ ช ฌ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ฒ ฌ ษ ส ห

ชั่วขณะ ขยะแขยง แกล้งเรื่อง เมืองฝรั่ง นิ่งผวา
ถลาล้ม ผมสยาย ลายฉลุ กระชูลั่น คนฉลาด

อักษรกลาง คือ ก จ ฎ ฏ ด ต บ ป อ

ตรวจจุก ผูกตลอด จอดตลิ่ง ทิ้งตลับ
ดับอร่อย ปล่อยจรวด ขวดปรอท ยอดตลก

๒. เรานิยมพูดข้อความที่เป็นสำนวนเปรียบเทียบ ซึ่งใช้คำน้อยแต่มี
ความหมายมาก บางสำนวนเป็นคำคล้องจองด้วย
ฝึกอ่านและสังเกต

หาเข้ากินคำ โกรธจนตัวสั่น

กลัวจนขนหัวลุก มีตาหามีแวไม่

คนเดียวหัวหาย สองคนเพื่อนตาย

คบคนให้ดูหน้า ซื้อผ้าให้ดูเนื้อ

ไถ่ถามเพราะชน คนงามเพราะแต่ง

รู้ไว้ไว้ว่า ใส่บาแบกหาม

๓. ข้อความในประโยค อาจจะเพิ่มคำขยายกิริยาอาการเพื่อทำให้ความชัดเจนขึ้นได้

ฝึกอ่านและสังเกต

มานี้ร้อง

มานี้ร้องเสียงดังขรม

เจ้าโตร้อง

เจ้าโตร้องครวญคราง

มานะพูด

มานะพูดเสียงอ่อย ๆ

มานะเลื่อยไม้

มานะเลื่อยไม้ดังแกรก ๆ

ค้ำคาวบิน

ค้ำคาวบินถลาไปมา

ค้ำคาวบินถลาไปมาเสียงดังพื๊พพื๊

๔. คำบางคำถ้าใส่วรรณยุกต์ผิดที่ ความหมายจะเปลี่ยนไป จึงต้องใส่วรรณยุกต์ (' ° ° °) ให้ถูกที่ด้วย

ฝึกอ่านและสังเกตความหมาย

อย่าแก้งทำ

อย่าแก้งทำ (แก้ง - ลง)

มะตุ่มเชื่อม

มะตุ่มเชื่อม (เช - อิ่ม)

อย่า <u>แวง</u> เท้า	อย่า <u>แวง</u> เท้า (แวก - วง)
น้ำตาล <u>สอง</u> ก้อน	น้ำตาล <u>สอง</u> <u>ก</u> อัน (งก - อัน)
มา <u>ก่อน</u> เวลา	<u>มา</u> <u>ก่อน</u> เวลา (มาก - ่อน)

๕. คำที่มีเสียงสูงต่ำต่างกัน มีความหมายต่างกัน จึงต้องใช้วรรณยุกต์ให้ถูกต้อง

ฝึกอ่านและสังเกต

<u>แก้</u> ตัว	-	<u>แก้</u> ตัว
ไม่ <u>ใช่</u> เงิน	-	ไม่ <u>ใช่</u> เงิน
<u>น้อง</u> ของฉัน	-	<u>น้อง</u> ของฉัน
ลิง <u>เก้</u> ตัว	-	ลิง <u>เก้</u> ตัว ลิง <u>เก</u> ตัว

๖. คำที่ออกเสียงสั้นและยาว จะมีความหมายต่างกัน

ฝึกอ่านและสังเกต

ขัดใจ	-	ขาดใจ	พันไม้	-	พานไม้
ทำหัน	-	ทำทาน	วันนี้	-	วานนี้
เส้นเอ็น	-	เส้นเอน	นักเล็งป็น	-	นักเลงป็น

บทที่ ๑๗

เสียงตามสาย

พอสมคิดถือกระเป๋าทิ้งสือเข้ามาในห้องเรียน เขาบอกกับเพื่อนเป็นประโยคแรกว่า “ปู่ของฉันป่วย ลุงโทรเลขมาบอกพ่อ นี้อย่างไรล่ะ” เขาคว้าโทรเลขจากกระเป๋าสื่อซุ้ให้เพื่อนดู เพื่อน ๆ หันมามองด้วยความสนใจ บางคนขอดูโทรเลขเพราะไม่เคยเห็น “ปู่ของเธออยู่ภาคใต้ใช่ไหมสมคิด” ชูใจถาม สมคิดพยักหน้ารับ “ใช่จ๊ะ อยู่จังหวัดภูเก็ต ปู่แก่่มากแล้ว อายุตั้งเจ็ดสิบกว่า พ่อของฉันเป็นลูกคนสุดท้ายของปู่” เพื่อนหลายคนอุทานด้วยความตื่นเต้น นึกเห็นภาพชายชราผู้เป็นประมุขของบ้าน มีผมและหนวดสีขาว ผิวหนังเหี่ยวย่นและตกร่องเป็นจุดสีน้ำตาลเต็มตัว เดินหลังค่อมถือไม้เท้า สมคิดเล่าว่า ปู่กับย่าของเขามีอาชีพเลี้ยงหอยมุก ทำเครื่องประดับด้วยไข่มุกและทำเครื่องใช้ด้วยเปลือกหอยมุกขาย มุกเป็นเครื่องประดับและเครื่องใช้ที่คนนิยมมาทุกยุคทุกสมัย พวกเด็ก ๆ พากันคุยถึงเรื่องไข่มุกตามที่ตนเคยได้ยินและได้เห็นมา

ครูกมลเข้ามาในห้อง เห็นนักเรียนจับกลุ่มนั่งคุยกัน

จ้อกแจ้กเหมือนนกระจอกเข้ารังก็ถาม มานี้จึงเล่าสาเหตุให้ฟัง
 นักเรียนคนหนึ่งถามครูมว่า โทรเลขส่งมาจากจังหวัดภูเก็ตได้
 อย่างไร ครูมลพานักเรียนออกไปยืนที่หน้ามูขของโรงเรียน
 แล้วชี้ให้นักเรียนดูสายโทรเลขที่ขึงล่ำมระโยงระยางตามเสา
 แล้วเล่าให้นักเรียนฟังว่า สายลวดเหล่านั่นคือสายโทรเลข ใช้
 ติดต่อสื่อสารในระยะทางที่ห่างไกลกัน ครูมลพูดเสริมว่า
 ถ้านักเรียนอยากรู้เรื่องโทรเลขให้ละเอียดก็จะไปเชิญนายไปรษณีย์
 โทรเลขมาเล่าให้นักเรียนฟังในวันพรุ่งนี้ นักเรียนทุกคนพอใจ
 มากที่ครูบอกเช่นนั้น

วันรุ่งขึ้น นายไพบรุษย์โทรเลขจึงมาบรรยายให้นักเรียน ฟัง เขามีรูปภาพและแบบกรอกข้อความโทรเลขมาด้วย นายไพบรุษย์โทรเลขเป็นชายวัยกลางคน ศีรษะล้าน รูปร่างอ้วนเตี้ย พุงพลุ้ย ใบหน้าแดงและอวบอ้วนจนนัยน์ตาทั้งสองข้างเล็กหยี ทำทางใจดี เด็ก ๆ ชอบมากเพราะเขาพูดสนุกน่าฟัง มีเรื่องตลก ขบขันสอดแทรกให้เด็ก ๆ หัวเราะอยู่เสมอ เขาเล่าว่า การติดต่อสื่อสารกันอย่างรวดเร็ว ทำได้สองวิธี

วิธีแรกคือ โทรศัพท์ ซึ่งใช้คำพูดส่งไปตามสาย มีเครื่องรับและส่งอยู่ทั้งสองทาง เหมือนพูดคุยกันธรรมดา สามารถ

จาระไนทุกขัซซุข ตลอดจน ธุระการงานของแต่ละบุคคล หรือจะสั่งซื้อเครื่องอุปโภค และเครื่องบริโภคกันก็ได้ ถ้าระยะทางไกลมาก ๆ ใช้ คลื่นวิทยุความถี่สูงส่งข่าวกัน เรียกว่าโทรศัพท์ทางไกล อีกวิธีหนึ่งคือโทรเลข ระยะแรก ๆ ก่อนมีโทรเลข ไม่ได้ ใช้สาย แต่ใช้เสาตั้งไว้บนที่ สูง ๆ มีไม้ติดอยู่ที่ปลายเสา

หลาย ๆ อัน คล้ายคนยืนกางแขน แล้วมีเชือกล่ามชักให้เหวี่ยงไปมาได้ เมื่อจะใช้ส่งข่าวกันก็ชักไม้ให้เหวี่ยงไปหันมาหรือขึ้น ๆ ลง ๆ เป็นสัญญาณ ผู้รับก็แปลความหมายจากสัญญาณนั้นตามรหัสที่ตกลงกัน วิธีนี้ใช้ไม่ได้สะดวก เพราะถ้าเวลามีเมฆหมอก มีพยับฝนหรือเวลาค่ำคืนก็ใช้ไม่ได้ ถ้านานไปไม้ก็ผุและหัก โคนลงมา

พวกนักวิทยาศาสตร์จึงคิดค้นวิธีที่ดีกว่านั้นขึ้น เขาใช้วิธีกักแรงไฟฟ้าลงในหม้อ ล่ามสายลวดไปยังที่ที่ต้องการจะส่งข่าว โดยมีเสาซึ่งเป็นระยะ ๆ แล้วตีสาย อาศัยแรงไฟฟ้า สายก็สั่น สะเทือนไปถึงอีกข้างหนึ่ง ข้างนั้นจะต้องมีที่รับขีดเขียนเป็นเส้นสั้น ๆ ยาว ๆ สลับกันไปมา เป็นสัญญาณใช้แทนตัวหนังสือ และตัวเลข จากนั้นจึงแปลความหมายของรหัสที่ขีดเป็นเส้นสั้นยาว ได้ข้อความตามที่ต้องการ ต่อมาโทรเลขที่ใช้สายลวดก็ใช้ไม่สะดวก เพราะบางที่ต้องตั้งเสาในทะเล หรือมหาสมุทร ที่ลึกจนไม่สามารถหยั่งเสาลงไปถึงได้ ปัจจุบันนี้ งานค้นคว้าของนักวิทยาศาสตร์ยุคใหม่เจริญก้าวหน้ามากขึ้น จึงมีเครื่องโทรเลขที่ไม่ต้องใช้สายเรียกว่า “วิทยุโทรเลข” ซึ่งใช้สะดวกยิ่งขึ้น

นายไปรษณีย์โทรเลขบรรยายไปพลางให้นักเรียนดูภาพประกอบด้วย ตอนหนึ่งเขาเล่าเกร็ดสนุก ๆ ให้ฟังว่า มีชายหนุ่ม

คนหนึ่งรักกับหญิงสาวสวยบ้านใกล้เรือนเคียงกัน แต่บิดามารดาของหญิงสาวไม่ชอบชายหนุ่มคนนี้ เพราะดื่มสุราและเล่นการพนันซึ่งถือว่าเป็นอบายมุข วันหนึ่ง ว้าวของน้องชายของหญิงสาวคนนั้น มาติดอยู่ที่บ้านของชายหนุ่ม สายป่านที่ผูกกว่าซึ่งตั้งอยู่ระหว่างบ้านทั้งสองหลัง ชายหนุ่มคิดจะปลดสายป่านไปให้น้องชายของหญิงสาว พอเข้าไปใกล้สายป่าน เขาได้ยินเสียงคนทะเลาะกันดังแว่ว ๆ เขาจึงเอียงหูเข้าไปฟังใกล้ ๆ ก็ได้ยินเสียงชัด ชายหนุ่มจึงรู้ว่าบิดามารดาของหญิงสาวรังเกียจตนที่ชอบเล่นการพนัน และห้ามน้องชายของหญิงสาวมาเก็บข้าวที่บ้านของเขา ทั้งห้ามหญิงสาวไม่ให้ติดต่อกับเขาฉันท์สาวชายหนุ่มจึงแกล้งทำเสียงห้าวแล้วพูดที่สายป่านว่า “พวกเจ้าจงฟัง ข้าเป็นเทวดาประจำบ้านของชายหนุ่มผู้มีบุญ ขอให้พวกเจ้าจงรู้ไว้ด้วยว่า ชายหนุ่มนี้เป็นผู้มีบุญ เขาเลิกอบายมุขทั้งปวงแล้ว จะเป็นเศรษฐีในไม่ช้า หญิงสาวคนใดได้แต่งงานกับเขาจะโชคดี และประสบความสุขตลอดไป” บิดามารดาของหญิงสาวคิดว่า เป็นเสียงของเทวดาจริง ๆ ก็ยอมให้ลูกสาวแต่งงานกับชายหนุ่ม ชายหนุ่มก็เลิกอบายมุข ประกอบสัมมาอาชีพจนมั่งมีศรีสุข

พวกนักเรียนสนใจมาก ชักถามนายไปรษณีย์โทรเลขว่า สายป่านทำให้ได้ยินเสียงจริงหรือไม่ นายไปรษณีย์โทรเลขชี้แจง

ให้เด็ก ๆ เข้าใจว่า เสียงไปตามสายป่านได้ และให้นักเรียนออกมาช่วยกันทำ โดยใช้กระป๋องนมเปล่าสองใบ เจาะรูตรงกลางกันกระป๋อง แล้วใช้สายป่านยาวประมาณยี่สิบเมตร ร้อยรูกระป๋องไว้ข้างละใบ ดึงสายป่านให้ตึง ถ้าคนหนึ่งจ่อปากพุดลงในกระป๋อง อีกคนหนึ่งเอาหูแนบกับปากกระป๋องซึ่งอยู่ปลายอีกข้างหนึ่ง จะได้ยินเสียงพุดชัด เด็ก ๆ เข้าใจและขอทดลองพุดและฟังกันอีกหลายคน

จากนั้น นายไพบรุษณีย์โทรเลขแจกแบบกรอกโทรเลขให้พวกนักเรียนทดลองฝึกกรอกข้อความ จะส่งถึงใครก็ได้ แล้วอธิบายหลักเกณฑ์วิธีการกรอกว่า ข้อความที่เขียนติดต่อกับโทรเลขจะต้องสั้นกะทัดรัด เพราะถ้าเขียนข้อความยืดยาวมากก็ต้องเสียค่าธรรมเนียมมาก ฉะนั้นนักเรียนต้องฝึกเขียนข้อความให้ได้ใจความสำคัญและสั้น ๆ ไม่เยิ่นเย้อ ครูกลมเดินดูนักเรียนเขียนข้อความในโทรเลขทุกโต๊ะพร้อมกับให้คำแนะนำ สมคิดเขียนโทรเลขถึงปู่ว่า “ขอให้ปู่หายป่วยเร็ว ๆ ” มานีโทรเลขถึงย่าว่า “ขอให้ย่าไปเยี่ยมมานี” ชูใจใจคอห่อเหี่ยว เพราะไม่รู้ว่าจะส่งถึงใคร ปิตินึกขึ้นได้ว่า ตอนนี่เกษตรอำเภอบำเพ็ญการที่กรุงเทพมหานคร เขาจึงเขียนถึงว่า “ขอให้คุณอารีบกลับ” แล้วบอกให้ชูใจเขียนบ้าง ชูใจตั้งใจเขียนว่า “ซื้อเสื้อสวย ๆ ผากชูใจด้วย” นายไพบรุษณีย์โทรเลขชมว่านักเรียนเขียนโทรเลขได้ใจความดี

ไม่เย็นเยื่อ พอหมดเวลา ครูกลมให้หัวหน้าชั้นกล่าวขอบคุณ
แล้วนายไปรษณีย์โทรเลขก็พานักเรียนกลับไป

เลิกเรียนแล้ว นักเรียนพากันท่องคำประพันธ์ที่ไพเราะ
พอท่องเสร็จมานี้กับชูใจรีบชวนกันกลับบ้าน และไปขอกระป๋อง
นมเปล่าสองใบจากร้านขายเครื่องดื่มหน้าโรงเรียน แวะซื้อ
สายป่าน คะเนว้ายาวประมาณยี่สิบเมตรไปเส้นหนึ่ง พอไป
ถึงบ้านของมานี้ เด็กทั้งสองช่วยกันล้างและเช็ดกระป๋องนม
จนสะอาด ใช้ค้อนทุบส่วนที่แหลมคมตรงปากกระป๋องให้เรียบ
หาตะปูมาเจาะรูที่ก้นกระป๋อง และร้อยสายป่านตามที่เห็นมา

แล้วถือกระป๋องคนละใบ ชูใจยืนอยู่ใต้ต้นแค ส่วนมานียืนอยู่
เกือบถึงรั้วระฆัง ห่างกันจนสายป่านตึง มานีทำสัญญาให้ชูใจ
พูดก่อน แล้วเขาก็ยกกระป๋องขึ้นแนบที่หู ชูใจพูดกรอกลงไป
ในกระป๋องว่า “มานีจ๋า เธอเป็นเพื่อนที่ดีของฉัน ฉันรักเธอ
มาก” แล้วเงยหน้าขึ้นร้องตะโกนถามมานีว่า “ไต่ยีนไหมจะมานี”
มานีพยักหน้ารับอย่างตื่นเต้น แล้วพูดกรอกลงในกระป๋องว่า
“ไต่ยีนจะชูใจ เธอก็เป็นเพื่อนที่ดีของฉัน ฉันก็รักเธอมากเหมือน
กัน”

เจ้าโตสุนัขแสนรู้ยืนมองเด็กสองคนอยู่นานแล้ว มันไม่รู้
ว่าเขาเล่นอะไรกัน มันอยากจะเล่นด้วย แต่ไม่รู้จะเล่นอย่างไร
จึงใช้ขาหน้าทั้งสองข่วนตะกุกพื้นดิน แล้วเห่า โห่ ๆ มานี
กับชูใจพากันหัวเราะชอบใจ

แบบฝึก

๑. คำบางคำต้องออกเสียง อะ กิ่งเสียงระหว่างคำ

ฝึกอ่านและจำ

อธิบาย	สุขศึกษา	วิทยาศาสตร์	ปรารถนา
โทรศัพท์	ไปรษณีย์	พรรณนา	บาร์มี

๒. ก ข ค ฅ สะกด อ่านเหมือน ก สะกด

ฝึกอ่านและจำตัวสะกด

สันติสุข ประมุขไทย หายจากโรค บริโภคได้
 หลายประโยชน์ คนโชคดี มีเมฆฝน คนละยุค
 บุคคลใด ไปหน้ามข สุขไม่มี หินสุนัข

๓. คำแสดงกิริยาอาการบางคำ ทำให้ใจความในประโยคสมบูรณ์ แต่
 บางคำยังไม่ทำให้ใจความสมบูรณ์ ต้องมีคำชื่อหรือคำอื่นมาต่อท้าย
 จึงจะได้ใจความ

อ่านและสังเกต

คำแสดงกิริยาอาการที่ทำให้ใจความในประโยคสมบูรณ์

เช่น นกบิน ม้าวิ่ง คนนอน มานี้หัวเราะ

คำแสดงกิริยาอาการ ที่ยังไม่ทำให้ใจความในประโยค
 สมบูรณ์ เช่น นกกิน ยังไม่รู้ว่านกกินอะไร ต้องมีคำ
 ชื่อมาต่อท้ายว่า นกกินแมลง จึงจะได้ใจความสมบูรณ์
 เช่น แม่ทำขนม ปลูกเลี้ยง หอยมุก กาปักไข่

๔. ถ้าจะให้คำชื่อมีความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น ก็เติมคำขยาย

อ่านและสังเกต

นกบิน เป็น นกเค้าแมวบินนกกินข้าว เป็น นกกระจอกกินข้าวสุก

ถ้าจะให้คำแสดงกริยามีความหมายชัดเจนยิ่งขึ้นก็เติมคำขยาย

เช่น นกเค้าแมวบิน ถลาไปมา

นกกระจอกกินข้าวสุก อย่างรวดเร็ว

ถ้าจะให้คำแทนชื่อมีความหมายเพิ่มขึ้น ก็เติมคำขยายอีก

เช่น เราทุกคน ต้องตั้งใจเรียน

๕. ทบทวนการใช้เครื่องหมายอัญประกาศ (“.....”) เครื่องหมาย
อัญประกาศใช้ปิดค้นข้อความที่เป็นคำพูด

เช่น “เราไปบอกพ่อหรือแม่ให้ไปดูเจ้าโตดีไหม พี่มานะ”
มานี่พูด

อัญประกาศ ใช้ปิดค้นข้อความที่ต้องการบอกให้รู้เฉพาะอย่าง

เช่น “คนเดียวหัวหาย สองคนเพื่อนตาย” หมายความว่า
ไปไหนเราควรมีเพื่อนไปด้วย จะได้คอยช่วยเหลือกันได้

๖. การใช้คำแทนข้อความ หรือย่อความ

๖.๑ คำพูดยาว ๆ เราอาจพูดหรือเขียนให้สั้นลงได้ และยังคงมีความหมายเหมือนกัน

เช่น สวนที่ปลูกกล้วย เป็น สวนกล้วย

สวนที่ปลูกกล้วย ส้ม น้อยหน่า ฯลฯ เป็น สวนผลไม้

สวนที่ปลูกผักกาด กะหล่ำปลี ผักชี ฯลฯ เป็น สวนผัก

หญ้า มะพร้าว ผักกาด ฯลฯ เป็น พืช

ช้าง ม้า นก แมลงวัน ฯลฯ เป็น สัตว์

๖.๒ ประโยคหรือข้อความยาว ๆ เราอาจพูดหรือเขียนให้สั้นลงได้ และยังคงมีความหมายเหมือนเดิม

เช่น “คุณอาคะ ช่วยหาซื้อเสื้อสีสวย ๆ มาฝากชู้ใจ
ด้วยนะคะ”

ถ้าส่งโทรเลขจะเสียเงินมาก เพราะเขาคิดค่าส่งเป็นคำๆ จะต้องเขียนให้สั้น ใช้คำน้อย และได้ความเหมือนเดิม ก็อาจจะเขียนใหม่ว่า

“ซื้อเสื้อสวย ๆ ฝากชูใจด้วย”

บทที่ ๑๘

ลูกน้อยหอยสังข์

เข้านี้ถึงเวรของสมคิดจะต้องรายงานความรู้ที่ไปศึกษาค้นคว้า เขาโชคดีมาก เพราะบิดาของเขากลับจากไปเยี่ยมปู่ที่จังหวัดภูเก็ต ได้หอยทะเลและรูปปลาทะเลแปลก ๆ มาหลายชนิด สมคิดรายงานเรื่องสัตว์ในทะเล จึงนำหอยและรูปปลาวาฬมาประกอบการรายงาน เพื่อน ๆ สนใจมาก เพราะไม่เคยเห็นหอยสวย ๆ และแปลก ๆ เช่นนั้น ปิติชอบหอยสังข์ มานี้กับซูใจชอบหอยทับทิม ดวงแก้วและเพื่อนหลายคนชอบรูปปลาวาฬพ่นน้ำ พอสมคิดรายงานจบ ครูกลมขมสมคิดที่รายงานได้ดี และมีอุปกรณ์มาประกอบการรายงาน

ครูกลมหยิบหอยสังข์ขึ้นมาแล้วพูดว่า “ครูเคยเล่าเรื่องคนนั่งเงาะน้อยให้พวกเธอฟังแล้ว วันนี้เห็น

หอยสังข์ทำให้ครูนึกถึงเจ้าเงาะขึ้นมาได้ ครูจะเล่าเรื่องเจ้าเงาะหรือสังข์ทองตอนลูกน้อยหอยสังข์ให้นักเรียนฟัง” นักเรียนดีใจพากันปรบมือแล้วนั่งฟังอย่างตั้งใจ ครูกลมจึงเล่าเรื่องให้นักเรียนฟัง

ลูกน้อยหอยสังข์เป็นโอรสกษัตริย์ มีพระนามว่าพระสังข์ การที่มีชื่อว่าพระสังข์ก็เพราะเกิดมาเป็นหอยสังข์ นางสนมเอกให้สินบนแก่โหรให้ทูลพระบิดาว่า พระสังข์เป็นกาลกิณี จะทำลายล้างผลาญบ้านเมืองจนแหลกลาญ พระบิดาจึงขับไล่พระสังข์และพระมารดาของพระสังข์ออกไปจากวัง พระมารดาพาพระสังข์ชุดเซพเนจรไปอาศัยตาและยายอยู่ในป่า พระมารดาต้องช่วยตายายทำไร่นาทำนา เข้าขึ้นต้องออกจากกระท่อมไปทำไร่นาแต่เช้า เย็นค่ำจึงกลับมา

พระสังข์นั้นแท้จริงเป็นคนและมีบุญญาธิการมาก แต่ซ่อนตัวอยู่ในหอยสังข์ พระมารดาก็ไม่รู้ว่าพระสังข์เป็นคน แม้พระสังข์จะเป็นหอยสังข์และโหรบอกว่าเป็นกาลกิณี พระมารดาก็มิได้รังเกียจ มีแต่ความรักใคร่และห่วงใยเสมอชีวิตตน เมื่อกลับจากงานแม้จะเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าเพียงใด ก็อดรักอดห่วงหอยสังข์ด้วยความรักทุกครั้ง และพร่ำรำพันว่าถ้าพระสังข์เป็นคนก็คงจะน่ารักมาก พระสังข์รู้และได้ยินโดยตลอด มีความรักและสงสารพระมารดามาก แต่จะออกจากหอยสังข์ไม่ได้เพราะยัง

ไม่ถึงเวลา

พระสังข์และพระมารดาอาศัยตายายมาได้ห้าปี ถึงคราว
ที่พระสังข์จะต้องออกจากหอยสังข์ เทวดาจึงแปลงกาย
เป็นไก่ปามาคู่เขี่ยและจิกกินข้าวเปลือกที่พระมารดาตากไว้จน
กระจัดกระจาย พระสังข์สงสารพระมารดามาก และด้วยความ
กตัญญูจึงออกจากหอยสังข์ ฉวยไม้ไล่ไก่ป่าไป ค่ำกลอนตอนนี้
กล่าวว่า

เมื่อนั้น

พระแม่ไปป่าเป็นอาฉิน
จะใคร่ออกช่วยพระแม่เจ้า
เหนื่อยยากลำบากกายา
ไม่ว่าลูกน้อยเป็นหอยปู
พระคุณล้ำลบลภไทร
ไก่อปาพาฝูงมากินข้าว
คู่เปื้อนเรี่ยรายทั้งดินดาน
เยียมลอคอดคูกูทั้งซ้ายขวา
ออกจากสังข์พลันทันใด

พระสังข์ป่อนอยู่รู้ล้น

ในจิตคิดวิตทุกเวลา
ส่งสารผ่านเกล้าเป็นหนักหนา
กลับมาจนคำรำไร
อุ้มชูชมบิณฑมิศมัย
จะออกให้เห็นตัวก็กลัวการ
ของพระแม่เจ้าอยู่จาวจาน
พระมารดามาเห็นจะรำไร
จะเห็นใครไปมาก็หาไม่
ลวยจับไม้ไผ่ไล่ตี

เมื่อพระสังข์ไล่ไก่อปาหนีไปหมดแล้ว จึงเก็บข้าวที่
กระจัดกระจายไว้ให้เรียบร้อย และจัดหาอาหารไว้ให้พระมารดา
เสร็จแล้วพระสังข์จึงนั่งเล่นเพลินอยู่ บังเอิญวันนั้นพระมารดา
คิดเป็นห่วงพระสังข์มาก จึงกลับมากะพ้อมก่อนเวลาและเห็น
พระสังข์ พอพระสังข์มองเห็นพระมารดา ก็ตกใจวิ่งหนีเข้ากำบัง
ตนในหอยท่นที่ ค้ำกลอนมีดังนี้

พระสังข์แลเห็นชนนี

ประหวั้นพรั้นใจมิไยน้อย
มารครวางหาบตามคิก

แล่นหนีตกใจเข้าในหอย

เศร้าวร้อยคอยฟังพระมารดา
เห็นผิดเปิดท้องมองหา

รับประทานกุฎุมาร
 ฤๅว่าผีเรือนเป็นเพื่อนรื้อน
 จึงสาบสูญกายหายไป
 ข้าวปลาสุกสรรพเก็บปิด
 โฉมตรูมาดูข้าวพลา
 ไม่กินข้าวปลาอาหาร
 จะคอยดูให้รู้แสบคาย
 พินิจพิศดูแล้วทูนเกศ
 จวนรุ่งพุ่งแสงพระสุริยา
 ลงจากกระโจมค้อมมอง
 แอบส่องมองดูอยู่ช้านาน

กัลยาไม่เห็นประหลาดใจ
 แกล้งหลอกหลอนเล่นเป็นโจน
 คิดวนเวียนในพระทัยนาง
 เห็นผิดเร่งคิดอาบนาง
 แล้วนางมาตามตายาย
 เชาวมาลย์รำพึงคะนึ่งหมาย
 อุ้มเอาลูกชายไม่สงกา
 น้ำเนตรหลังไหลทั้งซ้ายขวา
 ทำเป็นไปหาสาแหรกคาน
 ค่อยย่องแอบไม่ไม่ไกลบ้าน
 นงคราญกลับไว้ไม่พุดจา

ฝ่ายพระสังข์ไม่รู้ว่พระมารดาแอบดูอยู่ จึงออกมานั่งเล่น
 คอยระวังไก่ให้พระมารดา พอพระมารดาเห็นเช่นนั้นก็แน่ใจว่า
 พระสังข์เป็นคน คำกลอนกล่าวว่

มารดาปอนเร้นเห็นพร้อมมูล อูแม่เอ๋ยพ่อคุณทูนหัว
 ปอนอยู่ในสังข์กำบังตัว พ่อทูนหัวของแม่ประหลาดคน
 ย่างเข้าในห้องหับจับได้ไม่ ก็ต่อยสังข์ให้ແหลกแตกป่น
 พระสังข์ตกใจดังไฟลน จะหนีเข้าทอยตนก็จวนใจ

ตามสอดคอกบาทพระมารดา ขบเกศพลาทางร้องให้
 แม่ต่อยสังข์ແหลกแตกไป ร่ำไรเสียดาจะไม่วายคิด

เหมือนแม่นำลูกให้ม้วยมรณ

พระแม่ต่อยสังข์ดังชีวิต

ฟังเอ๋ยฟังลูกว่า

กอดจูบลูบเนตรเกศกรรม

สิ้นเคราะห์สิ้นกรรมทำมา

ตกทุกข์ได้ยากลำบากใจ

มันมาท้อมห่อพ่อไว้

ปีตรุงค์หลงกลอีกคนพาล

มารดาไม่รักสักนิด

จะชมบิณฑลูกนี้สักกี่วัน

พระมารดาเสียใจไหวหวั่น

ร่วมวันขวัญตาพ่อว่าไฮ

ลูกยาอย่าว่าแม่เสียใจ

เพราะไอ้หอยสังข์มันจ้งทาล

ทำให้โอรามั่นว่าบาน

ไม่ช้าไม่นานจะคืนวัง

ยากเห็นเห็นหน้ากันแม่มลูก
รักใคร่มันโง่ไม่จีรัง

อย่าพันผูก โศกสรว้อยถึงหอยสังข์
หอยสังข์เป็นนี้มีดมไป

ดังนั้นพระสังข์จึงไม่ได้
เข้าไปอยู่ในหอยอีก ข่าวนี
เลื่องลือไปถึงในวัง นาง
สนมเอกของพระบิดารู้เข้า
จึงทูลพระบิดาให้สั่งทหาร
มาจับพระสังข์ไปฆ่าเสีย
พระสังข์จึงถูกจับ และถูก
ทำร้ายด้วยวิธีการต่าง ๆ แต่
พระสังข์ก็ไม่ตายเพราะเป็น
ผู้มีบุญ ในที่สุดพระบิดา

สั่งให้ผูกมือและเท้าถ่วงมหาสมุทร พญานาคที่เมืองบาดาล
ช่วยพระสังข์ไว้ แล้วส่งพระสังข์มาให้นางพันธุรัตซึ่งเป็นยักษ์
อยู่ในป่าเลียงคู นางพันธุรัตรักพระสังข์มากจึงแปลงกายเป็นคน
และเลี้ยงพระสังข์เหมือนลูก พระสังข์คิดถึงพระมารดามาก
จึงคิดจะหนีไปตามหาพระมารดา วันหนึ่งนางพันธุรัตออกไป
เที่ยวป่า พระสังข์ได้โอกาสจึงหลบหนี ก่อนไปได้ซุกตัวในบ่อทอง
แล้วสวมรูปเงาะ แปลงกายเป็นเงาะ สวมเกือกแก้วและถือ
ไม้เท้าของนางพันธุรัตเหาะหนีไป ในที่สุดก็ได้พบพระมารดา

ครูกลมสรุปว่า “ระหว่างที่พระสังข์แปลงกายนี้เอง จึงมีชื่อว่าเจ้าเงาะ นักเรียนคงเคยเห็นรูปเจ้าเงาะ ผมหยิก ตาพอง ใส่เกือกแก้ว ถือไม้เท้าแล้ว” นักเรียนหลายคนพูดว่าเคยเห็น ครูกลมพูดต่อไปว่า “พระสังข์และพระมารดาต้องลำบาก เพราะความอิจฉาริษยาของนางสนมเอก ถ้าทุกคนในโลกนี้ไม่มีความอิจฉาริษยากัน โลกก็จะประสบแต่สันติสุข”

“คุณครูคะ ทำไมพระสังข์จึงเข้าไปอยู่ในหอยสังข์คะ” มานี้ถาม ครูกลมยิ้มแล้วบอกให้นักเรียนช่วยกันคิดตอบคำถามของมานี้ ปิติลุกขึ้นตอบว่า “ผมคิดว่าพระสังข์เป็นผู้มีบุญ รู้ว่าพระมารดาจะลำบาก จึงอยู่ในหอยสังข์ เพื่อพระมารดาจะได้ไม่ต้องเลี้ยงดูให้ลำบาก” ครูกลมชมว่าปิติมีเหตุผลดี และสั่งให้นักเรียนไปคิดหาเหตุผลมาเป็นการบ้าน

แบบฝึก

๑. คำที่มี ณ ญ ร ล พ สะกด อ่านเหมือน น สะกด

ฝึกอ่านและจำ

ไปเที่ยวสเปน

เห็นคนสู้วัว

ไล่กันพันหัว

เหมือนเล่นละคร

คนแน่นบริเวณ

ใจเต้นชุลทอน

พระกาฬราญรอน

ผลาญปีวันวัว

๒. คำที่ออกเสียงเหมือนกัน แต่เขียนต่างกันและมีความหมายต่างกัน
ด้วย เรียกว่า คำพ้องเสียง

ฝึกอ่านและจำ

เข็นของหนักเป็นงานที่ยากเข็ญ

เขาพูดเป็นนัยว่า “คุณแก้ปัญหาไม่ได้ เพราะผงเข้าไปอยู่
ในนัยน์ตาของคุณเอง”

ถ้าเธอเห็นคนมีท่าทางไม่น่าไว้วางใจ จะต้องระวังตัวให้ดี

เขาแกล้งกราบทูลพระราชบิดาว่า ทูนหัวของแม่เป็นคน
กาลกิณี

กิ่งไม้ท้านแรงลมไม่ไหว จึงหักตกลงในธารน้ำ

๓. คำบางคำมีความหมายหลายอย่าง ต้องพูดหรือเขียนคำขยายเดิม เพื่อให้มีความหมายชัดเจน

ฝึกอ่านและสังเกต

ฉันทำนาฬิกาตกที่ลานวัด ลานนาฬิกาจึงขาด
 ปิดอยากเปลี่ยนแปลงที่นาของเขาเป็นแปลงผัก
 เขาบ่นด้วยคำหยาบคายเมื่อเขารู้สึกลายตัวขณะที่เขาคาย
ซานอ้อย

เราไม่ควรให้สินบนเจ้าหน้าที่ เพราะนอกจากจะเสีย
ทรัพย์สินแล้วยังจะต้องถูกศาลตัดสินลงโทษอีกด้วย
 คนที่ยืนอยู่ที่ท่าน้ำมีท่าทีเป็นมิตรกับทุกคน

๔. การจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน

ต้องอ่านเรื่องทั้งหมดก่อน แล้วสรุปเรื่องราว เรื่องที่อ่าน

(๑) (๒) (๓) (๔)

นั่นกล่าวถึงใคร ทำอะไร เพราะเหตุใด ได้ผลอย่างไร เช่น
 ในย่อหน้าที่ ๑ บทที่ ๑๘ จับใจความสำคัญของเรื่องได้ดังนี้

(๑) (๒) (๓)
สมคิด รายงาน เรื่องสัตว์ทะเลได้ดีมาก เพราะเขามีตัวอย่าง
ให้ดูด้วย เพื่อ^(๔)สนใจและครูก็ชมเชยเขา

๕. การอ่านหนังสือให้เร็วและรู้เรื่อง จะต้องอ่านไม่ออกเสียงและไม่อ่านทีละตัว ถ้าจะให้เร็วมากขึ้นก็ต้องไม่อ่านคำบางคำด้วย

ฝึกอ่าน โดยไม่อ่านคำว่า “ของ และ กับ”

บิดา.....กลับจากไปเยี่ยมปู่ (ไม่อ่านคำว่า ของเขา)

มานี้.....ซูโจชอบหอยทับทิม (ไม่อ่านคำว่า กับ)

นางไปอาศัยตา.....ยายอยู่ในป่า (ไม่อ่านคำว่า และ)

พระสังข์สวมเกือกแก้ว.....ถือไม้เท้า.....นางพันธุรัตเหาะหนีไป (ไม่อ่านคำว่า และ ของ)

๖. คำบางคำเมื่อนำมาเติมลงในข้อความ จะบอกเวลาหรือจำนวน ทำให้ข้อความชัดเจนขึ้น

ฝึกอ่านและสังเกต

เข้านี้ถึงเวรของสมคิดจะต้องรายงาน

วันนี้เห็นหอยสังข์ ทำให้ครุฑถึงเจ้าเงาะ

วันนั้นพระมารดาคิดเป็นห่วงพระสังข์

พระมารดากลับมากระท่อมก่อนเวลา

วันหนึ่งนางพันธุรัตออกไปเที่ยวป่า

ในที่สุดพระสังข์ก็ได้พบพระมารดา

เพื่อน ๆ สนใจหอยและรูปปลาทะเลมาก

พระสังข์และพระมารดาอาศัยตายายมาได้ห้าปี

พระสังข์ถูกทำร้ายด้วยวิธีการต่าง ๆ

บทที่ ๑๙

เจ้านิล

ปลานิลของปิตติยายพันธ์เพิ่มขึ้นมากมาย มีปลาตัวเล็ก
ตัวน้อยเต็มบ่อ เพราะครอกหนึ่ง ๆ มีประมาณ ๕๐-๖๐๐ ตัว
พ่อของเขากับพี่ ๆ ช่วยกันขุดบ่ออีกสองแห่ง เพื่อย้ายกิจการ
เลี้ยงปลานิลเพิ่มขึ้น เกษตรอำเภอมาร่วมดูแลอยู่เป็นนิจ ปลา
ตัวโต ยาวเกือบหนึ่งฟุต น้ำหนักก็เกือบจะครึ่งกิโลกรัม ปิตติจับ

ปลาไปขายหลายครั้งแล้ว แต่ทุกครั้งเขาขายปลาได้ประมาณ ๔๐-๗๐ บาท เกษตรอำเภอยศมพิติว่าเป็นนักธุรกิจตัวฉกาจ และแนะนำให้เขานำเงินที่ขายปลาได้ไปฝากออมสินและแบ่งซื้อ สลากออมสินด้วย ขณะนี้พิติมีเงิน ๕๕๐ บาทแล้ว ยายบอกว่า เงินนี้เป็นบำเหน็จของความขยันหมั่นเพียร และเป็นปัจจัยสำคัญ ในการขยายกิจการเลี้ยงปลานิลของพิติ

บางวันยายทอดปลานิลไปถวายเพลอุปฐฌาย์และพระเถร ที่วัด พิติแบ่งปลานิลไปแจกเพื่อน ๆ เสมอ เขาเอาปลานิลไป ให้ย่าของชูใจที่ไร ย่าก็ทำห่อหมกแบ่งให้ชูใจนำมาให้ที่บ้านเขา ทุกที่ บางวันก็ขอปลาทอดของยายไปรับประทานร่วมกับเพื่อน เวลาอาหารกลางวัน ครูไพลินชมว่า อาหารของพิติถูกหลักโภชนาการ แต่เพื่อน ๆ มักจะล้อเลียนว่า พิติเป็นเพชรฆาตปลานิล มานี้ให้กำลังใจพิติด้วยการเขียนกลอนใส่กระดาษส่งให้เขาว่า

มัจฉาปลานิล

ไค้กินบ่อยบ่อย

จิงบอบใจ

รวยเป็นเศรษฐี

ของกินแสนอร่อย

เพราะพิติแสนดี

ขอให้มั่งมี

เพราะปลานิลเทอญ

พิติชอบใจกลอนของมานีมาก เพราะมานีอวยพรให้เขามั่งมีเป็น เศรษฐี เขาจึงเก็บกลอนของมานีรวมไว้กับสลากออมสิน

วันหนึ่ง เมื่อเด็ก ๆ รับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้ว จึงพากันเล่นสนุกที่ได้ต้นตะแบก เขาเล่นเกมสนุก ๆ หลายอย่าง พอเหนื่อย ปิติจึงชวนเพื่อน ๆ เข้าไปนั่งอ่านหนังสือในห้องสมุด ต่างคนต่างหยิบหนังสือที่ตัวเองชอบ ไปนั่งอ่านอยู่ที่โต๊ะอย่างเงียบ ๆ ปิติไปยืนอ่านหนังสือพิมพ์อยู่ที่แท่น เขาอ่านข่าวและสารคดีที่เขาชอบ อ่านไปเขาก็พิจารณาไปว่า เป็นเรื่องที่มีข้อเท็จจริงเพียงใด ครูสอนว่า คนที่พูดให้เราฟังหรือเขียนให้เราอ่าน มีทั้งคนที่มีความคิดสุจริตและทุจริต ดังนั้นเราต้องรู้จักพิจารณา ดูข้อเท็จจริง และพยายามตรึกตรองพิสูจน์ดูให้รู้แน่ว่า ควรเชื่อถือเพียงใด

ปิติพลิกหน้าหนังสืออ่านสำรวจไปเรื่อย ๆ ทันใดนั้น เขาก็พบประกาศผลการออกรางวัลสลากออมสิน เมื่อเขาอ่านดู เขาพบชื่อของเขาและหมายเลขสลากออมสินถูกรางวัลที่สาม ได้เงินรางวัล ๑๐,๐๐๐ บาท ปิติดีใจจนหัวใจเต้นระรัว เกือบจะร้องออกมาดัง ๆ เงินรางวัลนี้เขาได้มาอย่างสุจริต มิใช่ได้มาด้วยมิฉฉาชีพแต่อย่างใด ปิติเข้าไปสะกิดเรียกวีระ มานะ มานี และชูใจมาดู ทุกคนตื่นเต้นดีใจกับปิติมาก ไม่มีใครคิดฉฉาฉฉาฉฉาเขาเลย เด็ก ๆ พากันออกจากห้องสมุดไปคุยกันที่ใต้ร่มไม้

“โฮโฮ! เงินตั้งหมื่นบาท เธอจะเอาไปทำอะไรบ้างล่ะ ปิติ ดูสิยิ้มปากหุบไม่ลงเชียว” ชูใจถามและกระเช้าเข้าหา

ปิติหัวเราะอย่างเบิกบานพลางตอบว่า “ฉันจะซื้อลูกม้าสักตัวหนึ่ง นอกนั้นจะให้แม่” มานะพูดเปรย ๆ ว่า “ปิตินี้อยากได้ม้าเสียจริง ๆ นะ สงสัยว่าได้มาแล้วคงมีงานสมโภชเจ็ดวันเจ็ดคืนเป็นแน่” ทุกคนฟังแล้วก็หัวเราะขึ้นพร้อมกัน

วันนั้นปิติเรียนหนังสือด้วยความเบิกบานใจที่สุด พอเลิกเรียนเขารีบแวะไปหาเกษตรอำเภอสักสำนักงาน แล้วเล่าเรื่องที่เขารวบรวมวัลสลากออมสินให้ฟัง พอเกษตรอำเภอรู้อะไรก็ตั้งใจบอกว่า ถ้าพ่อของปิติอนุญาตให้ซื้อม้าได้ เขาจะพาไปซื้อลูกม้าสวย ๆ ปิติรีบกลับบ้านไปเล่าเรื่องให้ยาย พ่อแม่ และพี่ ๆ ฟังทุกคนดีใจมาก ยายพูดว่า อาจจะเป็นเพราะคำอวยพรของมานีที่ขอให้ปิติเป็นเศรษฐีเพราะปลานิลก็ได้ ปิตินึกขึ้นได้ว่า มานีเคยเขียนกลอนให้พรเขาไว้ เขาคิดว่า จะต้องขอบใจมานีและซื้อขนมปังหวานที่มานีชอบให้ด้วย

เมื่อปิติได้รับจดหมายจากสำนักงานธนาคารออมสิน บอกให้เขาไปรับเงินรางวัล เกษตรอำเภอก็พาปิติไปรับเงินหนึ่งหมื่นบาท เขาเอาเงินมาให้แม่ไว้ และขออนุญาตซื้อลูกม้าตัวหนึ่ง พ่อและแม่ของปิติเป็นผู้มีสัจธรรม เคยให้สัญญาว่า จะหาม้าแทนเจ้าแก่ให้ปิติ เมื่อถึงโอกาสเช่นนี้พ่อกับแม่จึงอนุญาตให้ปิติซื้อม้า พอถึงตอนเย็นวันเสาร์ เกษตรอำเภอก็พาปิติไปซื้อม้าที่บ้านที่มีม้าขายอยู่ไม่ห่างจากตัวอำเภอนัก นั่งรถเมลไปประเดี้ยว

เดียวก็ถึง บ้านนั้นเป็นบ้านไม้หลังเล็ก ๆ ปลูกติดพื้นดิน เจ้าของบ้านเป็นแขก นุ่งโสร่งและโปกหัว ผิวดำ จมูกโด่งเป็นสัน ท่าทางใจดี เกษตรอำเภอคุ่นเคยกับเจ้าของบ้านเป็นอย่างดี เขาให้ปิติไปเลือกม้าดูตามใจชอบ ปิติไปที่คอกม้า เขาเห็นลูกม้าหลายตัว สีขาวก็มี สีน้ำตาลก็มี ที่ขนดำ หน้าแดงก็มี แต่เขาชอบลูกม้าตัวผู้สีดำ รูปร่างของมันสูงเพรียว ท่าทางปราดเปรียว มันวิ่งเหาะ ๆ เคียงแม่ของมัน บางครั้งก็วิ่งห่อไปมาอยู่ในคอกอย่างร่าเริง เขาจึงบอกเกษตรอำเภอละเจ้าของม้าว่า เขาชอบลูกม้าสีดำ เจ้าของม้าบอกว่ามันเป็นลูกม้าเทศพันธุ์ดี

ปิติป็นเข้าไปในคอกม้า เขาค่อย ๆ เดินเข้าไปหามัน เอามือลูบต้นคอของมันเบา ๆ ลูกม้าก็ไม่ตื่นตกใจ กลับผงกหัวและโบกเบา ๆ ที่ไหล่ปิติเป็นเชิงหยอกเย้า ปิติค่อย ๆ โอบกอดมันอย่างรักใคร่ เจ้าของม้ามองดูด้วยความพอใจที่เห็นปิตีรักและเมตตาสัตว์ เขาจึงขายลูกม้าให้ปิติในราคาลดพิเศษ แต่ก็ยังเป็นราคาที่สูง ปิติจึงอ้อนวอนขอลดลงอีกด้วยวาจาไพเราะอ่อนหวาน เจ้าของม้าลังเลอยู่ครู่หนึ่ง แต่เห็นปิติแสดงความรักลูกม้าก็รู้สึกเอ็นดู จึงยอมขายให้ เขาบอกวิธีเลี้ยงและวิธีฝึกม้าให้ปิติด้วย เจ้าของม้านัดวันรับลูกม้าและชำระเงินที่ที่ว่าการอำเภอเรียบร้อยแล้วเกษตรอำเภอก็พาปิตีกลับบ้าน

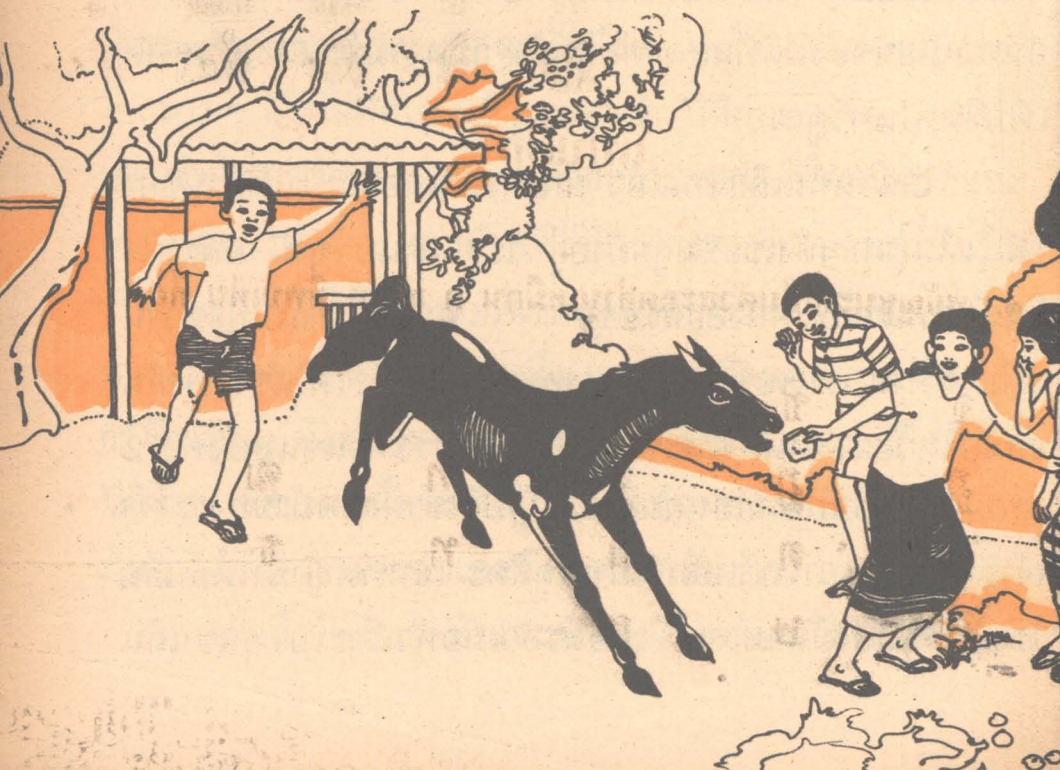
เมื่อถึงวันรับลูกม้าและชำระเงิน พ่อพาปิติไปที่ว่าการ

อำเภอ เจ้าของร้านนำลูกม้ามาและพาแม่ม้ามาด้วย เกษตรอำเภอ
ก็มาคอยดูแลอยู่อย่างใกล้ชิด เมื่อทำหลักฐานการซื้อขายและ
ชำระเงินเรียบร้อยแล้ว ปิติจึงลูกม้าจะพากลับบ้าน ที่แรกมัน
ไม่ยอมไป มันเหวี่ยงและสะบัดหัวไปมาให้เชือกหลุดพลางดิ้นรน
จะไปหาแม่ของมัน เจ้าของม้ารีบขี่แม่ม้าพากลับบ้าน แม่ม้าก็
ไม่ยอมไป แม้เจ้าของจะใช้แสตี่แรง ๆ มันร้องหาลูก และชะเง้อ
ชะเง้อหา เป็นภาพที่น่าสงเวชมาก ใครเห็นก็อดสมเพชไม่ได้
ที่แรกปิติใจคอไม่ดี เขาเข้าไปกอดลูกม้า พलगพูดปลอบโยนมัน
เขาใช้มือลูบใต้คางและตบที่คอของมันเบา ๆ ครู่หนึ่ง มันจึง
สงบและยอมเดินไปกับปิติโดยดี เกษตรอำเภอเห็นกิริยาทำทาง
อันอ่อนโยนของปิติที่แสดงต่อลูกม้า ก็มีความรักและเอ็นดูปิติ
เพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ

เย็นวันนั้นเลิกงานแล้ว เกษตรอำเภอแวะไปที่บ้านของ
ปิติ เห็นเขากำลังเขยชมลูกม้าอยู่ วีระ มานะ มานี และชูใจ
ยืนล้อมหน้าล้อมหลังอยู่ครบชุด ทุกคนถือขนมปังหวาน
รับประทานอย่างเอร็ดอร่อย พอพวกเด็ก ๆ เห็นเขาก็พากัน
ยกมือไหว้อย่างยินดี และชวนให้เขารับประทานขนมปังหวาน
ชูใจจึงบอกก่อนคนอื่นว่า “ปิติเขาตั้งชื่อม้าของเขาว่า
เจ้านิลค่ะ คุณอา เขาเห่ของมันมาก คุณสิคะ เขาหาหญ้ามาให้มันกิน
ไม่ยอมให้ท้องมันยุบเลย” เกษตรอำเภอหัวเราะเบา ๆ เขาเดิน

เลยขึ้นไปคุยกับยาย และพ่อแม่ของปิติบนบ้าน ปิติพูดว่า “ฉันตั้งชื่อมันว่า เจ้านิล เพราะเหตุผลสามข้อ ข้อแรกฉันได้เงินไปซื้อมันเพราะขายปลานิล ข้อสองเพราะขนของเจ้านิลดำขลับ ข้อสุดท้าย ฉันตั้งใจมันนิลมังกรของสุตสาครอยู่ไม่ลืม” เพื่อน ๆ พากันหัวเราะชอบใจ

พ่อของปิติทำคอกให้เจ้านิลอยู่เป็นเพิงชั่วคราวใต้ต้นกระท่อน หลังคามุงสังกะสี มีฝาแผงกันกันลมโกรก และมีมุ้งทำด้วยไนลอนกันยุงด้วย คอกของเจ้านิลสะอาด รางใส่หญ้า และอาหารก็สะอาดสะอาด ท้าทางเจ้านิลมีความสุข มันเล่นกับ

พวกเด็ก ๆ มั่นกินหญ้าที่ปิติเอามาป้อนอย่างเต็มอกเต็มใจ มานี
 บิขนมปังหวานให้มัน มันก็กิน แต่ปิติไม่ยอมให้เจ้านิลกินอีก
 เพราะกลัวท้องของมันอืดจึงห้ามมานี เจ้านิลติดใจขนมปัง
 จึงวิ่งไล่แย่ง มานีวิ่งหนีไปรอบ ๆ เจ้านิลก็วิ่งตาม ทุกคนพา
 กันหัวเราะขันเจ้านิลกับมานี สักครู่หนึ่งพี่ของปิติมาบอกว่า
 วันนี้ยายทำजूจีปานิธิ และมีกล้วยบวชซึ่งเป็นของหวานด้วย
 ให้ทุกคนไปรับประทานอาหารด้วยกันก่อนกลับบ้าน

แบบฝึก

๑. พยัญชนะที่เป็นตัวสะกดอ่านเหมือน ค สะกด ที่พบเห็น คือ

จ	ช	ซ		
ฎ	ฏ	ฐ	ฑ	ฒ
ด	ต	ถ	ท	ธ
ค	ช	ส		

ฝึกอ่าน

เพชฌฆาตตัดคอ หาข้อเท็จจริง ยิงด้วยอาวุธ
เล่นเตะฟุตบอล ไถ่ถอนโทษผิด คิดสังเวชสงสาร
งานฉลองสมโภช สร้างโบสถ์ในวัด อุปฐัมมาย์บวชให้
ต้องใช้กฎเกณฑ์ เห็นเสมอเป็นนิจ คิดทำกลัวบวชชี
นั่งที่อัมพจันทร์ รัฐหมั่นดูแล ไม่แพ้เก่งฉกาจ

๒. เครื่องหมายบางอย่างที่ควรรู้จัก คือ ปีระหว่างตัวเลข เช่น

๕๐-๖๐ อ่านว่า ห้าสิบ ถึง หกสิบ

คือตัวเลขตั้งแต่ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗
 ๕๘ ๕๙ ๖๐

เขียนย่อให้สั้นและเข้าใจง่ายก็เขียนเป็น ๕๐-๖๐

๓. ภาษาไทยมีคำบอกลักษณะของคำชื่อ คำบอกลักษณะโดยมากจะอยู่
 หลังคำที่บอกจำนวนนับ แต่บางครั้งก็อยู่หน้าจำนวนนับ

ฝึกอ่านและจำ

ชายคนหนึ่ง

ขนมปัง ๒ แผ่น

ดินสอ ๓ แท่ง

ขนมปัง ๒ ก้อน

เงิน ๑๐ บาท ๕๐ สตางค์	หญ้า ๓ กอ
ม้า ๓ ตัว	หญ้า ๓ ก้า
ลังกะสี ๔ แผ่น	มุ้ง ๒ หลัง
กระท้อน ๖ ผล	ยาผง ๓ แผง
ผ้า ๓ ผืน	ไข่ ๕ ฟอง

๔. ประโยคที่มีลักษณะบอกให้ผู้อื่นรู้เรื่อง เรียกว่าประโยคบอกเล่า
ประโยคที่มีลักษณะเป็นการถามให้คนอื่นตอบ เรียกว่า ประโยค
คำถาม

ประโยคที่มีลักษณะบอกให้รู้ว่า ไม่ใช่ ไม่จริง ส่วนมากจะมีคำว่า
ไม่ อยู่ด้วย เรียกว่า ประโยคปฏิเสธ

ประโยคซึ่งตอบคำถามของผู้อื่น อาจจะตอบสั้น ๆ พอเข้าใจ หรือ
จะตอบเป็นประโยคก็ได้ เรียกประโยคชนิดนี้ว่า ประโยคคำตอบ
การตอบคำถามอาจตอบรับหรือปฏิเสธก็ได้

ฝึกอ่านและสังเกต

โรงเรียนเปิดเรียนสัปดาห์ละ ๕ วัน (ประโยคบอกเล่า)

ปิติเอาเจ้านิลมาโรงเรียนด้วยหรือเปล่า (ประโยคคำถาม)
 เปล่า ฉันไม่ได้เอาเจ้านิลมาโรงเรียน (ประโยคคำตอบ
 ปฏิเสธ)

มานี้ทำการบ้านมาส่งหรือเปล่า (ประโยคคำถาม)
 ทำ ฉันกำลังจะส่งครู (ประโยคคำตอบ)

๕. คำประสมบางคำ ใช้พยัญชนะต้นตัวเดียวกัน บางคำก็ใช้สระเดียวกัน

ตริกตรอง	สูสี	เปิกบาน	ห้อมล้อม
วูบวาบ	อ้อนวอน	เซยชม	ร่ำไร
เรียงราย	ฉาวฉาน	สะอาดสะอาด	

๖. การอ่านในใจให้เร็วและรู้เรื่อง อาจเว้นไม่อ่านบางคำได้

ฝึกอ่านและสังเกต

ปลานิลของปิติโตมากแล้ว ตัวยาวเกือบหนึ่งฟุต
 น้ำหนักก็เกือบจะครึ่งกิโลกรัมและขยายพันธุ์เพิ่มขึ้นมากมาย
 เกษตรอำเภोजึงพาปิติไปรับเงินหนึ่งหมื่นบาท*

*คำที่ขีดฆ่าออก คือคำที่อาจเว้น ไม่ต้องอ่าน

๗. การอ่านให้เป็นเสียงพูด

ข้อความที่เป็นคำพูด เวลาอ่านให้ออกเสียงเหมือนเสียงพูด เช่น

ฉันจะซื้อลูกม้าสักตัวหนึ่ง ออกเสียงว่า ฉันจะซื้อลูกม้าซักตัวหนึ่ง
 ขโมยอาหารไ้กินละซี ” ขโมยอาหารไ้กินละซี
 บิดิได้รับเงินเท่าไร ” บิดิได้รับเงินเท่าไร

คำไทย

วันอาทิตย์ วีระชนเพื่อน ๆ มาเที่ยวที่บ้าน เมื่อมานะมานี้ ชูใจ ปิติ ดวงแก้ว และสมคิดมาถึง ก็พากันขึ้นไปทำความเคารพลงกับป้าบนบ้าน ลุงกำลังสาละวนทำความสะอาดกรอบรูป ซึ่งกองเป็นพะเนินอยู่อย่างชะมัทเขม้น ส่วนป้ากำลังใช้กระป๋องลิตรตวงเม็ดละหุ่งในกระบุง บางเม็ดหล่นกระเด็นตร่องไป พอเห็นเด็ก ๆ มาก็ดีใจ รับไหว้และทักทายทุกคน เพราะลุงรักเด็กพวกนี้เสมือนลูกหลานว่านเครือจริง ๆ ของตน ลุงถามปิติถึงเจ้านิล ปิติบอกว่ากำลังฝึกหัดมันอยู่ วันหลังจะพามาให้ลุงดู ลุงถามถึงอาการป่วยของปู่ สมคิดตอบว่า ปู่ของเขาเป็นอัมพาตไปเสียแล้ว ลุงได้ทราบก็รู้สึกเวทนาปู่ของสมคิด

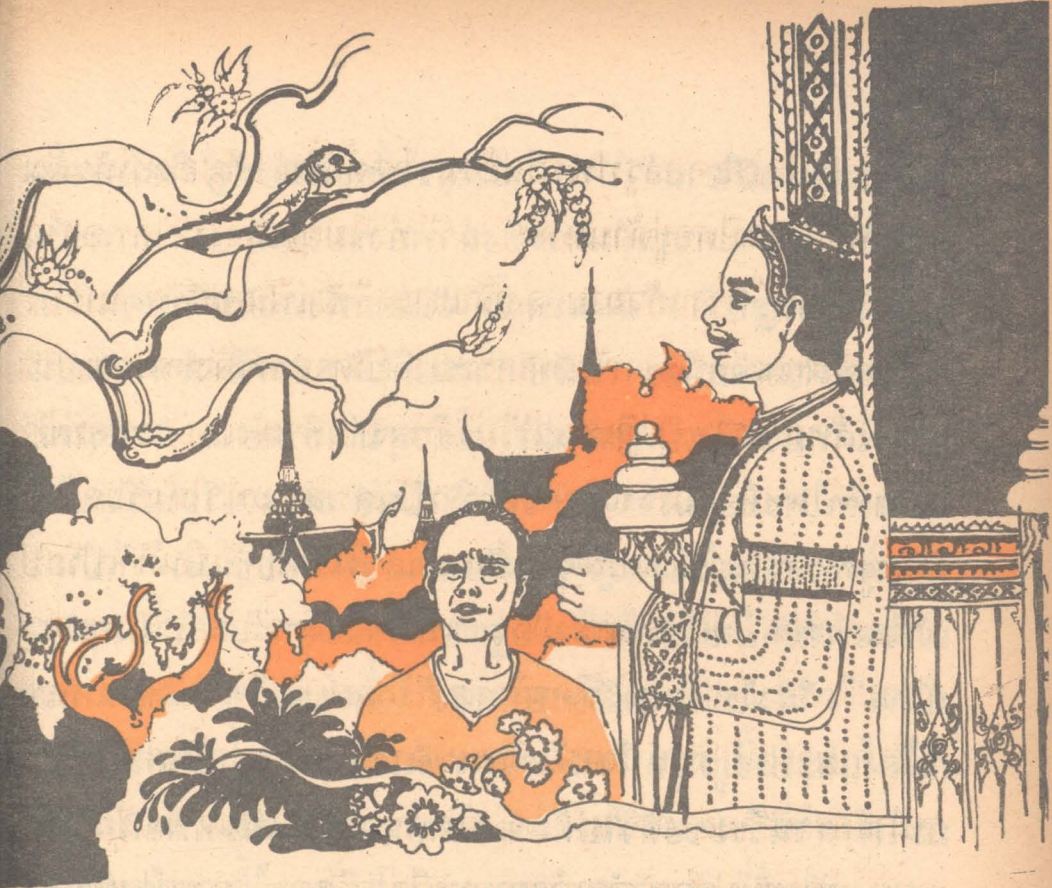
มานิมองเห็นรูปพระจึงถามว่า “นั่นรูปพระอะไรคะ” ลุงตอบว่า “รูปพระแก้วมรกต หรือพระพุทธรูปหามณีรัตนปฏิมากรยังงี้ละหลาน ไม่เคยเห็นหรือ” “เคยค่ะ แต่ที่ฉันเคยเห็นท่านไม่ได้แต่งตัวอย่างนี้นะ” มานีตอบ ลุงหัวเราะ “อ้อ รูปนี้

ท่านทรงเครื่องสำหรับฤดูหนาว หลานคงเคยเห็นท่านทรงเครื่อง
ฤดูฝนหรือฤดูร้อนกระมัง” ปิติตามว่า “ทำไมท่านจึงเป็นสีเขียว
ละครับคุณลุง ผมเห็นพระองค์อื่น ๆ ท่านเป็นสีทองหรือสีดำ”
ลุงจึงอธิบายให้ฟังว่า “ที่องค์ท่านเป็นสีเขียวก็เพราะทำด้วยแก้ว
มรกตนั่นเอง เราจึงเรียกว่า พระแก้วมรกต ท่านเป็นพระปฎิมากร
คู่บ้านคู่เมืองของไทยเรามาทีเดียว วันหลังลุงจะให้อ่านประวัติ
ของท่าน และอิทธิปาฏิหาริย์ต่าง ๆ ที่เขาเล่าลือกัน”

ปิติประคองรูปพระแก้วมรกตตั้งขึ้น ก็มองเห็นแผ่นทองคำเปลวปิดอยู่ด้านหลัง “ทำไมคุณลุงไม่ปิดทองไว้ข้างหน้าคะ” ดวงแก้วถาม ลุงหัวเราะ “ป้าเป็นคนปิด และคงปิดหลังพระ ตามคำฟังเพยกะมัง ปิดทองหลังพระอย่างไรล่ะ” ป้าหัวเราะ ปฏิเสธว่าไม่ได้ทำตามคำฟังเพย เหตุที่ป้าปิดไว้ด้านหลังก็เพราะกลัวทองจะปิดรูปพระทำให้เสียความงามไป “คำฟังเพยแปลว่าอะไรคะ” ชูใจถาม “เป็นคำเปรียบเทียบ เช่น ปิดทองหลังพระ เป็นคำกล่าวเปรียบกับคนทำความดีแต่ไม่ต้องการให้ใครรู้ว่าตนเป็นคนทำ” ลุงตอบ ดวงแก้วถามว่า “ฉันอ่านหนังสือพบคำฟังเพยว่า ก็ง่าได้ทองหมายความว่าอย่างไรคะ” ลุงอธิบายว่า “เป็นคำเปรียบกับคนที่ได้ลาภผลเล็กน้อยแล้วเกิดหยิ่งโสขึ้น คำฟังเพยนี้มาจากนิทานเรื่องก็ง่าได้ทอง” แล้วลุงก็เล่านิทานให้เด็ก ๆ ฟัง

ในอดีตกาล มีพระราชาองค์หนึ่ง เสด็จประพาสอุทยานพร้อมด้วยข้าราชการบริวาร เมื่อเสด็จมาถึงประตูอุทยาน ก็ทอดพระเนตรเห็นก็ง่าตัวหนึ่งเกาะอยู่ที่ซุ้มประตูอิฐ เมื่อพระองค์เสด็จผ่านมันก็ผกหัวถวายนับ ครั้นต่อมาพระองค์เสด็จประพาสอุทยานอีก ก็ทรงสังเกตเห็นก็ง่าตัวนี้คอยถวายนับอยู่ทุกครั้งที่ทรงพอพระทัย พระองค์ทรงดำริว่า ชะรอยก็ง่าตัวนี้มีวัณธรรมและจงรักภักดีต่อพระองค์ จึงมาคอยถวายนับทุกครั้ง

ที่พระองค์เสด็จ พระราชาจึงพระราชทานทองไว้กับคนเฝ้า
อุทยานเพื่อไปแลกซื้ออาหารให้กิ้งก่ากิน วันหนึ่งคนเฝ้าอุทยาน
ซื้ออาหารไม่ได้ จึงนำทองมาผูกคอให้กิ้งก่า พอกิ้งก่าได้ทอง
ก็แสดงกิริยาหยิ่งยโสวิ่งชูคอร้อนไปร้อนมา เมื่อพระราชาเสด็จ
มันก็ไม่ถวายนับกลับชูคอทำท่าหยิ่งล้าพองกระด้างกระเดื่อง
ครั้นพระราชาทอดพระเนตรเห็นท่าทางวิปริตของกิ้งก่าเช่นนั้น
ก็ทรงคิดว่ากิ้งก่าคิดคดกบฏต่อพระองค์ เพราะมันแสดงกิริยา
หยิ่งผยองราวกับเป็นปฏิกษกัฬโรธ จึงรับสั่งให้คนเฝ้าอุทยาน

ริบทองคำมาเสีย แล้วให้ขับไล่ไสส่งไปอยู่ในป่าช้า กิ่งก่าตัวนั้น
ก็ตกอับ เพราะความลืมหืมตัวหึงลำพองของตน

ลุงสรุปว่า “ด้วยเหตุนี้ จึงมีคำพังเพยเปรียบคนที่ได้
ลาภผลเพียงเล็กน้อย แล้วก็กำเริบลืมหืมตัวเย่อหึงลำพองเป็น
กิ่งก่าได้ทอง ซึ่งเป็นคนไม่ดี” แล้วลุงก็อธิบายว่า คำพังเพย
ในภาษาไทยมีอยู่มากมาย เพราะเป็นสำนวนเปรียบเทียบไม่
ต้องพูดหรือว่าอะไรตรง ๆ เพียงยกคำพังเพยขึ้นมา ก็เป็นที่
เข้าใจความหมายได้ เช่น “อัฐยายซื้อขนมยาย” “ห้วมังกุท้าย
มังกร” “รำไม่ดีโทษปี่โทษกลอง” พวกเด็ก ๆ นั่งสนทนา
กับลุงและป้าอยู่ครู่หนึ่ง จึงพากันลงมานั่งเล่นที่แคร่ใต้ต้น
มะไฟ ส่วนวีระขอตัวไปต้มข้าวโพดหวานมาเลี้ยงเพื่อน

ชูใจตั้งปริศนาคำทายถามมานี่ว่า “อะไรเอ๋ยเป็นที่บวช
พระ” มานี่ทำหน้างันงัดคิอยู่ช้านาก็คิดไม่ออก หันไปถามใคร ๆ
ก็ไม่มีใครตอบได้ จึงยอมแพ้ ชูใจเฉลยคำตอบว่า อุโบสถหรือ
ที่เรียกสั้น ๆ ว่าโบสถ์ มานี่แพ้ ชูใจจึงถามอีก “อะไรเอ๋ยชอบ
สิ่งปฏิกูล ลูกมากทวิคุณไม่เหมือนแม่สักตัว” มานี่ตอบว่ากบ
ชูใจปฏิเสธว่าไม่ใช่เพราะกบไม่ชอบสิ่งปฏิกูล มานี่นึกได้จึงตอบ
ว่าแมลงวัน ชูใจรับว่าถูกต้อง มานี่ตอบถูกจึงเป็นฝ่ายถามบ้าง
มานี่ถามชูใจว่า “อะไรเอ๋ย ดึก ๆ ตื่นขึ้นมา ตีกลองร้องฎีกา
บอกเวลาให้ใคร ๆ รู้” ชูใจตอบทันทีว่าไก่ เพราะเคยทายกัน

เสมอจนจำได้ ปิติถามขึ้นบ้างว่า “อะไรเอ่ย สีสตินเดินมาบนหลังคามุงกระเบื้อง”

สมคิดฟังปริศนาแล้วก็ยิ้มกริมพูดว่า “ปัญหากล้วย ๆ อีกแล้ว อย่างนี้ใคร ๆ ก็รู้ว่าเต่า” ปิติหัวเราะเย้ยพลาจตอบว่า “ไม่ใช่เต่า” มานะทายบ้าง “ไม่ใช่เต่าก็เป็นตะพานน้ำ เพราะเป็นสัตว์ประเภทเดียวกัน” ปิติเชิดหน้าสั่งศีรษะทำท่าหยิ่ง บอกให้เพื่อน ๆ ยอมแพ้ แต่ทุกคนก็มีทฐิमानะไม่ยอมแพ้ง่าย ๆ ดวงแก้วนั่งคิดอยู่ครู่หนึ่งจึงทาย “แมวไซ้ไหมล่ะ” ปิติหันขวับมาทางดวงแก้วพร้อมกับยิ้ม “ถูกแล้ว เธอเก่งนี่ ดวงแก้ว” มานีกับชูใจทำหน้าสงสัย “สีสตินเดินมาหลังคามุงกระเบื้อง ทำไมจึงเป็นแมวล่ะ ไม่ใช่เต่าหรือ” ดวงแก้วตอบ “สีสตินเดินมาหลังคามุงกระเบื้องหมายถึง เต่า แต่ปิติเขาถามว่า สีสตินเดินมาบนหลังคามุงกระเบื้อง มีคำว่าบนเพิ่มมาคำหนึ่ง เธอต้องคิดชื่อว่า สัตว์อะไรสีสติน และเดินบนหลังคามุงกระเบื้องได้” มานีพูดว่า “ถ้าเช่นนั้นตอบว่าหนูหรือจิ้งจกก็ได้ไซ้ไหมจะ” ปิติหัวเราะชอบใจ “ไซ้จะ ตอบว่า แมวหรือหนู ก็ถูก สุนัขตัวไหนอุตริเดินบนหลังคามุงกระเบื้องได้ก็ถูกเหมือนกัน แต่จิ้งจกไม่เรียกว่ามันเดิน เรียกว่าคลาน” เพื่อน ๆ บอกให้ปิติถามปริศนาอีก

ปิติบอกว่าคราวนี้จะเป็นปริศनावิทยาสาตร์ แล้วเขาก็ถามว่า “อะไรเอ่ยไม่ใช่ภูตไม่ใช่เปรต เป็นเศษหินสว่างโพลง

ลอยโด่งมาจากเบื่องบน คนชอบเรียกว่าผี” เพื่อน ๆ นั่งคิดอยู่นานก็ไม่มีใครตอบได้ ปิติจึงบอกให้ว่าผีพุ่งไต้ หรืออุกกาบาต ทุกคนฟังก็ชอบใจชมว่าปิติฉลาด สามารถยกปริศนามาทาย ทำให้เพื่อนได้ฝึกการสังเกตถ้อยคำและใช้ความคิด เดียวนี้เพื่อน ๆ ยอมรับว่าคบกับปิติแล้วได้ความรู้แปลก ๆ เสมอ เหมือนภาชิตที่ว่า คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล

วีระยกถาดใส่ข้าวโพดหวานต้มฝักเคื่อง ๆ สีเหลืองจัด น่ากินมาวางให้ตรงหน้า ข้าวโพดกำลังร้อนมีควันลอยขึ้นมาส่งกลิ่นหอมหวาน สมคิดคิดว่าขึ้นมากัดทันที ข้าวโพดกำลังร้อนจัด

ทำให้เขาลืมตัวสบถออกมา ชูใจทำปากเบะเพราะไม่ชอบ จึงบ่นว่า “เธออย่าหัดเป็นคนขี้ปดสบถมาก ย่าของฉันบอกว่าถ้าใครสบถสาบานเก่งก็เหมือนกับสาปแช่งตัวเอง ชีวิตจะไม่รุ่งเรือง วัฒนาเป็นอันขาด” สมคิดหัวเราะเหะ ๆ ยกมือขึ้นทำท่าเหมือนลูกลี้อ กล่าวคำปฎิญาณว่าจะไม่สบถสาบานอีกต่อไป แล้วเด็ก ๆ ก็รับประทานข้าวโพดอย่างเอร็ดอร่อย

แบบฝึก

๑. คำที่มี จ ช ซ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ค ต ถ ท ธ ศ ษ ส สะกด อ่านเหมือน มีตัว ค สะกด

ฝึกอ่านและสังเกต

ดวงข้าวเป็นลิตร	วิปริตผิดไป	ได้แหวนมรกต
สบถสาบาน	อุทยานดอกไม้	ในอุโบสถ
ลตเรื่องทิจู	อุทริทำแปลก	แจกอัฐกันทั่ว
กลัวจะเป็นเปรต	เข้าเขตป่าช้า	ฮึดฮัดพิโรธ
ทำโทษพวกกบฏ	เป็นกฎต้องจำ	อัมพาตอยู่หนึ่ง
วัฒนาขึ้น	ขึ้นชมวัฒนธรรม	บันทึกนำความรู้
ดูหลุมอุกกาบาต	ข้าราชการ	เหตุการณ์ในอดีต

๒. ผูกผันอักษรสูงและอักษรต่ำเทียบเสียงกับอักษรกลาง

	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
อักษรกลาง	เอี้ยว	เอี้ยว	เอี้ยว	เอี้ยว	เอี้ยว
อักษรต่ำ	เคี้ยว		เคี้ยว	เคี้ยว	
อักษรสูง		เขี้ยว	เขี้ยว		เขี้ยว
อักษรกลาง	เบื่อง	เบื่อง	เบื่อง	เบื่อง	เบื่อง
อักษรต่ำ	เครื่อง		เครื่อง	เครื่อง	
อักษรสูง		เหลื่อง	เหลื่อง		เหลื่อง

๓. ข้อความหรือวลีที่มีความหมายเปรียบเทียบ พุคเป็นนัยให้คิด และเป็นข้อความสั้น ๆ แต่มีความหมายมากเรียกว่า “คำพังเพย” ถ้าเป็นการสอนให้ทำดีก็จะเป็นภาษิตด้วย เช่น “กิ้งก่าได้ทอง” เป็นคำพังเพยเปรียบเทียบกับคนที่ได้ลาภผลเพียงเล็กน้อยแล้วลืมตัวเยอหยิ่งลำพอง ถ้าเพิ่มคำว่า “อย่า” ข้างหน้าเป็น “อย่าทำตัวเป็นกิ้งก่าได้ทอง” ก็เป็นภาษิต เพราะสอนให้คนไม่ลืมตัวเยอหยิ่งลำพอง

๔. ปริศนาคำทาย เป็นการฝึกการใช้ภาษาและฝึกให้คิดพิจารณาได้ดี ผู้ทายจะกำหนดคำตอบที่ถูกต้องไว้

เช่น อะไรเอ่ยอยู่หน้าโรงเรียน (ผู้ถามเฉลยไว้ว่า “โ—”)

แต่คำตอบอาจจะเป็นไปได้หลายอย่างเช่น ถนน ชนสนาม ถ้าเราต้องการคำตอบให้ตรงกับที่เราคิดไว้ จะต้องถามให้ชัดเจน เช่น สระอะไรอยู่หน้าคำว่า “โรงเรียน” ตอบ สระ โ— ได้อย่างเดียว แต่ปริศนาคำทายต้องการให้ผู้ฟังเข้าใจไขว่เขวจึงถามเป็นนัย

๕. การเขียนหรือพูด เมื่อต้องการบอกรายละเอียดหรือเพื่อให้ฟังเพราะจะต้องเพิ่มคำขยาย

เช่น “พระแก้วมรกตเป็นพระของไทย”

ขยายเป็น “พระแก้วมรกตหรือพระพุทธรูปหามณีรัตน-
ปฏิมากร เป็นพระคู่บ้านคู่เมืองของไทย”

หรือขยายเป็น “พระแก้วมรกตหรือพระพุทธรูปหามณี-
รัตนปฏิมากรองค์เป็นสีเขียวเพราะทำด้วยแก้วมรกตนั้น
เอง จึงเรียกว่าพระแก้วมรกต ท่านเป็นพระปฏิมากร
คู่บ้านคู่เมืองของไทย”

ถ้าจะให้มีความละเอียดมากขึ้น ก็อาจจะเขียนขยายเพิ่มเติมไปอีกว่า มีขนาดสูงเท่าไร หน้าตักกว้างเท่าใด ฯลฯ

๖. การอ่านจับใจความเพียงเพื่อให้รู้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เพราะเหตุใด ได้ผลอย่างไร อาจจะสันนิษฐานไปจนไม่รู้เรื่องที่แท้จริง ควรมีรายละเอียดบางอย่างเพิ่มเติมให้เข้าใจได้ถูกต้อง คือ ใคร (ชื่อ ตำแหน่ง ที่อยู่) ทำอะไร (ทำอะไร) ที่ไหน แก่ใคร เพราะเหตุใด ได้ผลอย่างไร เช่น ในย่อหน้าที่เล่าเรื่องเกี่ยวกับพระราชา ถ้าหากย่อเรื่องว่า

“พระราชาทรงพอพระทัยกึ่งกำ พระราชทานทอง ผูกคอให้ ภายหลังกึ่งกำทำท่าหยิ่ง จึงรีบทองและไล่ส่งไป” แบบนี้สันนิษฐานไปจนไม่รู้ว่ พบกึ่งกำที่ไหน กึ่งกำทำอะไร จึงเรียกว่าหยิ่ง ถ้าจะให้รู้เรื่องราวและเหตุผลดีขึ้น จึงควรมีคำขยายเพิ่มเติมดังนี้

พระราชา (เสด็จประพาสอุทยาน) ทรงพอพระทัยกึ่งกำ (ที่คอยถวายค่านับอยู่ที่ซุ้มประตู) พระราชทานทอง (ให้

คนเฝ้าอุทยานเป็นค่าอาหารเลี้ยงกิ้งก่า คนเฝ้าอุทยานซื้ออาหารไม่ได้ จึงนำทองไป) ผูกคอให้ ภายหลังกิ้งก่าทำท่าหยิ่ง (ไม่ถวายเป็นค่านับเช่นเคย พระองค์) จึงรีบทองและไล่ส่งไป

๗. การอ่านในใจให้เร็ว อาจอ่านข้ามคำต่อหรือคำเชื่อมได้ โดยที่ยังสามารถเข้าใจเรื่องได้ดี

คำต่อ ได้แก่ ที่ ของ ฯลฯ

คำเชื่อม ได้แก่ และ จึง ก็ กับ ฯลฯ

ดวงแก้ว (และ) สมคิดมาถึง (ที่) บ้าน (ของ) ลุง
เขา (จึง) พากันไปทำความเคารพลุง (กับ) ป้าบนบ้าน

นอกจากนี้ อาจอ่านข้ามคำขยายในประโยคที่เพิ่มขึ้นมา เพื่อให้ฟังเพราะหรือสุภาพขึ้นได้อีกด้วย ได้แก่คำว่า ครับ อะ นะ นะ ฮิ ฯลฯ

“ถ้าเช่นนั้นตอบว่าหนูหรือจิ้งจกก็ได้ไซ้ไหม (จ๊ะ)” (ไม่อ่าน จ๊ะ)

“กิ้งก่าได้ทอง หมายความว่าอย่างไร (ล่ะ)” (ไม่อ่าน ล่ะ)

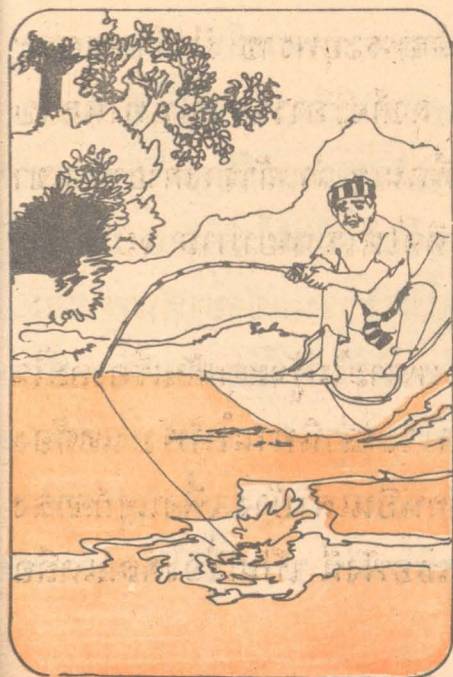
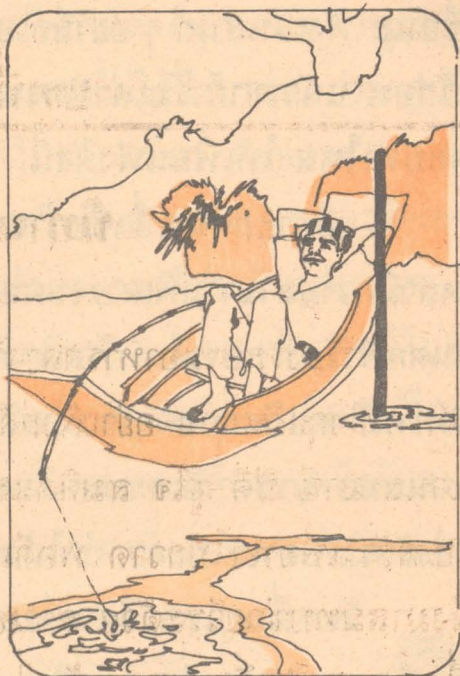
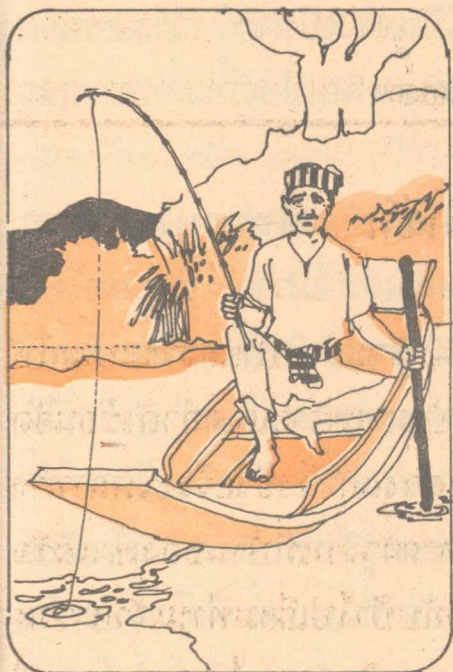
บทที่ ๒๑

นิทานซ้ำชั้น

รับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้ว ป้าของวีระบอกให้เด็ก ๆ นั่งคุยกันก่อน อย่าเพิ่งกลับบ้าน เพราะแดดกำลังร้อนจัดมานะ มานี ปิติ ชูใจ สมคิดและดวงแก้วจึงช่วยวีระเหลาทางมะพร้าวเพื่อทำไม้กวาด พอดีเพชรทำงานที่บ้านของเขาเสร็จจึงมาสมทบช่วยวีระด้วย ส่วนลุงกับป้าไปเยี่ยมท่านเจ้าอาวาสซึ่งอาพาธเป็นอัมพาตจนเส้นประสาทชีกขาขาไปหมด ขณะนี้ท่านรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ป้าเย็บอาสนะไปถวายท่าน ถ้าท่านค่อยยังชั่วขึ้น ลุงก็จะอาราธนาให้ท่านกลับไปรักษาตัวอยู่ที่วัด ปิติบอกกับเพื่อน ๆ ว่า ถ้าร่างกายของเขาแข็งแรงโตขึ้น เขาจะไปบริจาคโลหิตให้โรงพยาบาล จะได้ช่วยคนป่วยที่เสียโลหิตไปมาก ๆ

เด็ก ๆ นั่งทำงานอยู่เงียบ ๆ เพราะไม่รู้จะคุยกันเรื่องอะไรดี วีระกลัวเพื่อนจะเหงาจึงบอกว่า จะเล่านิทานให้ฟัง แต่ต้องผลัดกันเล่า พอเขาเล่าจบแล้วให้คนอื่นเล่าบ้าง เพื่อนๆ ก็ตกลง

“นิทานที่ฉันจะเล่าให้พวกเธอฟังนี้ เป็นเรื่องตลกเหลือ

เชื่อนะ ฟังเล่นสนุก ๆ อย่าถือเอาเป็นจริงเป็นจัง” วีระออกตัวไว้ก่อน แล้วเขาก็เริ่มเล่านิทานตลกเหลือเชื่อเรื่อง ตาเหลวดกปลาไหล ให้เพื่อนฟังดังนี้

มีตาแก่คนหนึ่งชื่อว่าตาเหลว มีอาชีพตกปลาขาย ตาเหลวมีความสามารถพิเศษจนคนพูดกันว่า ไม่ว่าจะเป็นเวลาไหน ฝนตกฟ้าร้อง กลางคืนหรือกลางวัน พระอาทิตย์และพระจันทร์ สิ้นรัศมี จะเกิดสุริยคราสหรือจันทรคราส ตาเหลวก็ตกปลาได้มากเสมอ บรรดานักตกปลาทั้งหลายต่างครั่นคร้าม ไม่มีใครกล้าแข่งรัศมีกับตาเหลวเลย ทำให้ตาเหลวรู้สึกทะนงตนอยู่ไม่น้อย

วันหนึ่งตาเหลวคิดจะไปตกปลาที่หนองน้ำลึกไกลออกไป จากที่เคยหาอยู่เป็นประจำ เรือของตาเหลวลำเล็กเกินไป จึงต้องขอยืมเรือของเพื่อน เมื่อไปถึงที่หมาย ตาเหลวเห็นปลามากมาย จำุดจำวายอยู่เกลื่อนกล่น ก็เกิดความปรีดาปราโมทย์ คิดว่าวันนี้จะต้องจับปลาได้เต็มลำเรือ แต่แล้วตาเหลวก็นึกหวัง เพราะวันนั้นเกิดอาเพศ หรือเป็นวันอุบาทว์อย่างใดก็ไม่ทราบ ปลาไม่กินเบ็ดตาเหลวเลย ตาเหลวโมโหโกรธาจนแข่งขาสันพาลจะเป็นลม จึงเอนตัวลงนอนบนพื้นเรือแล้วหลับไป ตาเหลวหลับอยู่นานเท่าไรก็ไม่รู้ มารู้สึกตัวเมื่อเรือโคลงยวบยาบ ตาเหลวลุกขึ้นดูก็เห็นสายเบ็ดกระตุกไหว ๆ จึงลองดึงดู ยิ่งดึง ปลาที่ยังดึงเรือให้จมลง ตาเหลวตกใจรีบหนีขึ้นฝั่ง ปาวร้องให้เพื่อน ๆ

มาช่วยจับปลาตัวใหญ่ ที่แรกไม่มีใครเชื่อ คิดว่าตาเหลวพูดปด
 ตลบตะแลงปลิ้นปล้อน แต่ขัดตาเหลวไม่ได้จึงมาช่วย ปรากฏว่า
 ปลาที่กินเบ็ดตาเหลวนั้นเป็นปลาไหลตัวมหึมา ตาเหลวฆ่าและ
 ปลาแจกเพื่อนฝูงแล้ว ปลาก็ยังเหลืออีกมากมาย ตาเหลวจึงเอา
 ไปแลกข้าว ได้ข้าวเต็มลำเรือแล้วตาเหลวก็นั่งเรือกลับบ้าน

ระหว่างทางตาเหลวรู้สึกหิวข้าว จะหุงข้าวกินก็ไม่มี
 ไม่ขีดไฟ ล่องเรือมาพลงตาก็สอคล้ายดูตามตลิ่ง เพื่อจะมีใคร
 ก่อไฟทิ้งไว้บ้าง แต่ก็ไม่เจอเลย ตาเหลวล่องเรือมาจนถึงต้นยาง
 ใหญ่ ได้ต้นยางมีเสื่อลายพาดกลอนตัวหนึ่งมาซุ่มรอดักสัตว์กิน

อยู่ชายน้ำ ตาของเสือมีแสงพร่าเป็นประกายเหมือนไฟสุ่มขอน
 ลูกไฟไหม้กรุ่นอยู่ ตาเหลวดีใจรีบวาดเรือแฉะเข้าไปคว้าโซ่ล่ามกับ
 หางเสือเพราะคิดว่าเป็นรากไม้ ฉวยได้แห่เข้าไปที่ลูกตาเสือ
 เพื่อจะติดไฟ จ่อแยงเข้าไปจนขีดก็จุดไม่ติด ตาเหลวโมโหคิดว่า
 น้ำมันยางที่ได้แห้งไป จึงเอาไม้ทิ่มตาเสือเข้าเต็มแรง เสือนั้น
 ตกตะลึงตั้งแต่เห็นอาการของตาเหลวครั้งแรกแล้ว พอตาเหลว
 เอาไม้ทิ่มตาเข้า ก็ตกใจกระโดดหนีเตลิดเปิดเปิงไป ลากเอา
 เรือที่ผูกติดทางครูดขึ้นไปบนบก ไกลจากฝั่งไปหลายเส้น ส่วน
 เรือเมื่อถูกลากแรง ๆ ก็เลยยาวกว่าเดิมตั้งสองศอก ตาเหลว
 เข็นเรือกลับลงน้ำไม่ไหว เพราะไม่มีแรง เลยต้องนอนเฝ้าเรือ
 อยู่ที่นี่ทั้งคืน ทั้งหิวทั้งเหนื่อย ยุ้งก็กัด น้ำทุเรศเต็มประดา

พอรุ่งเช้าตาเหลวไปเที่ยวหาผลไม้กินแก้หิว พอกลับมา
 ที่เรือก็เห็นฝูงไก่อุปามากินข้าวเกือบหมดล่ำ ตาเหลวโกรธจัดจึง
 ไปตัดหวายมาทำห่วงดักไก่ติดไว้กับกระตังเรือ ฝูงไก่อุปาไม่รู้ว่
 จะเกิดเหตุเภทภัยขึ้นแก่ตน ก็พากันมากินข้าวอีก มันจึงติดบ่วง
 หมดทุกตัว ตาเหลวเห็นได้โอกาสเช่นนั้นก็ให้ร้องขึ้น ไก่อุปา
 ตกใจบินถลาพาเอาเรือลงน้ำโดยไม่ต้องเข็น แล้วตาเหลวก็ฆ่าไก่
 ทีละตัว ๆ ฉีกกระเพาะเอาข้าวที่ไก่อกินเข้าไปคืนได้หมดทุกเมล็ด
 แถมยังได้ข้าวที่ไก่อกินมาจากที่อื่นเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมด้วย

เดนมงคลบรรณานุกรมฉบับนี้จัดโดยหอสมุดแห่งชาติ

พอลาเหลวลกลับมาถึงบ้าน จึงให้ภรรยาเอาเรือไปคืนเพื่อน
 เพื่อนตาเหลวมาสำรวจดูเรือ สัมผัสลึบคลำดูแล้วก็ไม่ใช่เรือ
 ของตน เพราะยาวกว่าเดิมตั้งสองศอก จึงต่อว่าต่อขานอย่าง
 รุนแรง หว่าตาเหลวเหมือนนอสรพิษ ไม่มีสัจจะ ให้ขอยืม
 เรือไปกลับทฤษฎี เอาลำอื่นมาเปลี่ยน ภรรยาของตาเหลวรู้สึก
 อับอายอดสูที่ถูกต้องว่า จึงถ่อเรือกลับบ้าน เพื่อให้โจทย์กับ
 จำเลยมาเจรจาตกลงแก้โจทย์ปัญหาใช้หนี้ที่ทำเรือยาวขึ้นกว่า
 เดิมเอาเอง

ภรรยาของตาเหลวพายเรือกลับบ้าน ระหว่างทางเกิด
 พายุพัดจัด คัดवादเรือไว้ไม่ไหว เรือพุ่งเข้าชนดิ่งโครมใหญ่
 เรือก็หดสั้นเข้าไปสองศอกจึงมีความยาวเท่าเดิม ภรรยาตาเหลว

ดีใจมาก รีบพายเรือกลับไป
คืนให้เจ้าของ เจ้าของเรือเห็น
เรือเท่าเดิมก็รับคืนโดยดี

พอวีระเล่าจบเพื่อน ๆ
ก็หัวเราะกันครืนครอง ปิติถาม
วีระว่า “ใครเล่าเรื่องนี้ให้เธอ
ฟัง” วีระบอกว่า “ไม่มีใครเล่า
ฉันอ่านจากหนังสือของลุงชื่อ
คตืขาวบ้าน มีนิทานสนุก ๆ
เยอะเยยะ” ทุกคนแย่งกัน

ขอยืมอ่าน ปิติจึงจัดลำดับการยืมหนังสือ ให้ชูใจเป็นอันดับแรก
ต่อมาเป็นดวงแก้ว มานี สมคิด เพชร และมานะ ส่วนตัวเขา
อ่านเป็นคนสุดท้ายก็ได้

“ฉันอ่านหนังสือยังไม่เก่ง” เพชรพูดเบา ๆ

“อ่านยังไม่เก่ง ยิ่งต้องอ่านบ่อย ๆ จะได้เก่งขึ้นอย่างไรละ
เวลาเธอติดขัดอ่านไม่ออก ก็มาถามพี่วีระสิ” มานีแนะนำ เพชร
ก็รับคำโดยดี

“ไหนล่ะ ใครจะเล่านิทานต่อจากฉัน” วีระทวง พลง
หยิบกระบองไม้ไผ่ขึ้นมาปล้องหนึ่ง เอามีดผ่าเพื่อทำดอกใช้
มัดไม้กวาดทางมะพร้าว

เพื่อน ๆ พอได้ยินวีระทางให้เล่านิทานก็นั่งมองตากัน
ทุกคนพยายามนึกถึงนิทานที่เคยฟังมา แต่ก็นึกไม่ออก มานี
โน้มตัวลงไปกระซิบที่หูของชูใจว่า

“เล่าเรื่องโสณน้อยเรื่อนงามไหมล่ะ ชูใจ”

“เธอยังจำได้หรือมานี” ชูใจถามเบา ๆ “ฉันจำไม่ได้เสีย
แล้ว ถ้าเล่าไม่จบก็ขายหน้าเขา”

มานีนั่งอยู่ครู่หนึ่งก็สั่นหน้า “พระเอกชื่ออะไรก็จำไม่ได้
เสียแล้ว ผู้หญิงชื่ออะไรก็ทรมานต่อเจ้าหญิงโสณน้อยชื่อว่าอย่างไร
ฉันก็จำไม่ได้อีก เธอถามย่ำมาให้แน่นอน แล้วเราค่อยมาเล่าให้
คนอื่นฟัง” ชูใจก็เห็นด้วย

ปิตินั่งขมวดคิ้วนึกอยู่นานว่ายายเคยเล่านิทานเรื่องอะไร
ให้ฟังบ้าง ก็นึกไม่ออก จนปัญญา หันไปมองดูคนอื่น ๆ ก็เห็น
นั่งอึ้งกันไปหมด เขาจึงพูดกับวีระว่า

“ขอโทษเถอะวีระ ฉันนึกนิทานไม่ออกจริง ๆ ขอเป็น
หนี้เอาไว้ก่อน คราวหน้าฉันจะเป็นคนเล่านิทานเอง”

แบบฝึก

๑. เปรียบเทียบเสียงคำในอักษรกลาง อักษรสูง และอักษรต่ำ ฝึกผันและสังเกต

คำเสียงยาว	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
อักษรกลาง	จ่อ	จ่อ	จ้อ	จ้อ	จ้อ
อักษรสูง	-	ถ่อ	ถ้อ	-	ถ่อ
อักษรต่ำ	พ่อ	-	พ้อ	พ้อ	-
คำเสียงสั้น					
อักษรกลาง	-	จะ	จ๊ะ	จ๊ะ	-
อักษรสูง	-	ขะ	-	-	-
อักษรต่ำ	-	-	คะ	คะ	-

๒. ศ ข ส ฐ ท สะกด อ่านเหมือน ด สะกด

ฝึกอ่านและจำ

ตั้งใจอาราธนา

เจ้าอาวาสในวัด

รักษามีแสงส่อง

ต้องอาพาธเจ็บป่วย

ช่วยให้พ้นเภทภัย

ลูปไล่สัมผัส

อสรพิษกัดตาย

เรื่องกลุ้มกลายอาเพศ

ทุเรศไม่น่าดู

สู้คนทรยศ

อัปยศอัปอาย	ชั่วร้ายอุบาทว์
อาสนะไฉน	ระวังประสาทเสีย
โลहितจากแผล	แก้ไทย์ปัญหา
ปราโมทย์ยินดี	มีสุริยคราสกลางวัน
จันทร์คราสกลางคืน	

๓. คำที่ประสมสระเสียงสั้นและเสียงยาว มีความหมายต่างกัน

ฝึกอ่านและสังเกต

แม่น้ำหลยสายไหลมารวมกันที่ปากน้ำ
 ทหาร ตำรวจมีหน้าที่ป้องกันบ้านเมืองให้พ้นภัยทั้งภายใน
 และภายนอก
 เขายังไม่ได้ซื้อยางลบมาให้น้องเลย
 ลมพัดแรงจนผ้าที่พาดไว้ปลิวไป
 เข็มขัดของฉันขาดไปนานแล้ว
 ผู้คนป่าวร้องหาหมอรักษาบาดแผลโรคที่ระบาดในเมือง
 เขาไถ่ถอนความผิดด้วยการถ่านน้ำเสียทิ้ง แล้วล้างที่เก็บ
 น้ำจนสะอาด

๔. คำบางคำมีความหมายหลายอย่าง

ฝึกอ่านและสังเกต

ฉันเอาเสื้อไปคืนเพื่อนเมื่อคืนนี้

ฉันไม่มีตะปุดตอกไม้ให้ติดกันจึงต้องใช้ตอกมัด

ฉันหาเชือกหลายเส้นมาต่อกันให้ยาว ๒๐ วาหรือ ๑ เส้น

คัดท้ายเรือยากยิ่งกว่าคัดลายมือ

มีคนมาหาแม่ แม่จึงให้ฉันคอยคนหม้อข้าว

เรือข้าวลำใหญ่ ต้องใช้ลำไม้ไผ่มาทำถ่อ ถ่อเรือเข้าไป
ในลำคลอง

พอดำนาเสร็จ ตัวเปื้อนโคลน ต้องลงไปดำน้ำล้างโคลน
บนหัวออก

เขนั่งบนกระทุงเรือแล้วเอากระทุงลอยน้ำ

ฉันตกใจจนทำปลาที่ตกได้ตกลงในน้ำ

เขาทำงานตั้งแต่หน้มจนแก่ แต่ก็ยังยากจนอยู่จนกระทั่ง
บัดนี้

ผมไม่ได้สระผมหลายวันแล้ว

๕. คำที่เป็นสำนวนมีความหมายมากกว่าตัวอักษรที่มองเห็น

อ่านและสังเกต

ต่อว่า ไม่ใช่หมายความว่าคำ “ต่อ” และ “ว่า”

มารวมกัน แต่หมายถึงการพูดด้วยความไม่พอใจ

แข่งรศมี ไม่ใช่แข่งกับรศมี แต่เป็นการแข่งความสามารถ
เทียบเคียงกัน

เหลือเชื่อ ไม่ใช่เหลือจากการเชื่อของ แต่เป็นการไม่
น่าเชื่อ

ออกตัว ไม่ใช่ออกมาเป็นตัว แต่เป็นการแก้ไขข้อ
บกพร่องให้พ้นตัว

๖. ประโยคบอกเล่าและประโยคปฏิเสธ

การเรียบเรียงประโยคเป็นเรื่องราว จะมีทั้งประโยคบอกเล่าและ
ประโยคปฏิเสธ

อ่านและสังเกต

พอลาเหลวกลับมาถึงบ้าน จึงให้ภรรยาเอาเรือไปคืน
เพื่อน เพื่อนตาเหลวมาสืบจตุเรือ สัมผัสลบลาคำดู แล้วก็
ว่าไม่ใช่เรือของตนเพราะยาวกว่าเดิมตั้งสองศอก จึงต่อว่า
ต่อขานอย่างรุนแรง หว่าตาเหลวเหมือนนอสรพิษ ไม่มี
สัจจะ ให้ขอยืมเรือไปกลับทฤษฎศเอาลำอื่นมาเปลี่ยน จึง
ไม่ยอมรับเรือคืน

เพลงพวงมาลัย

ทุกปีพอจวนจะถึงวันที่ ๕ ธันวาคม พวกนักเรียนก็พากัน
ตื่นเต้นดีใจ เพราะเป็นวันชาติ และวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คณะกรรมการจัดงานขอให้
ผู้แทนห้องเรียนชั้นต่าง ๆ ไปร่วมประชุมจัดงาน ปีนี้ได้รับ
มอบหมายให้เป็นผู้แทนไปร่วมประชุม เพื่อนชั้นอื่น ๆ ที่ไป

ร่วมประชุมด้วยกันเคยได้บันทึกตีพิมพ์ว่าปิติเป็นคนเรียนหนังสือเก่ง และมีอุปนิสัยกล้าหาญ เฉลียวฉลาดดี ก็รู้สึกชอบปิติ ต่างพูดจาสัพยอกหยอกล้ออย่างสนิทสนม

พอปิติลบจากประชุม เขาแจ้งให้เพื่อน ๆ ในห้องเรียนทราบว่ ที่ประชุมตกลงจัดงานหลายอย่าง คือ จัดนิทรรศการร่วมกันเกี่ยวกับชาติ และพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีการประกวดข้อเขียนทั้งประเภทร้อยแก้วและร้อยกรอง เขียนเป็นเรียงความ คำขวัญและบทถวายพระพรบนเวทีที่มีการแสดงของนักเรียนทุกห้องด้วย เพื่อนทุกคนต่างช่วยกันคิดว่าจะแสดงอะไรดี มานีปรารภว่าอยากแสดงการเล่นที่ให้เพื่อน ๆ ทุกคนร่วมแสดงด้วยกัน สมคิดค้านว่า ถ้าขึ้นไปแสดงบนเวทีทุกคนก็แน่นเกินไป ไม่น่าดู ควรเลือกการเล่นที่ใช้ผู้แสดงไม่เกินยี่สิบคน พวกนักเรียนจึงนั่งปรึกษาหารือกันว่า จะแสดงอะไรดี

ชูใจเสนอความเห็นว่ควรแสดงรำเพลงพวงมาลัย เพราะแสดงกันได้หลายคน ช่วยกันแต่งเนื้อร้องให้ดี และคัดเลือกผู้เล่นชายหญิงข้างละห้าคนก็พอ ทุกคนพอใจข้อเสนอของชูใจ และมอบให้ดวงแก้ว มานี และปิติ ไปช่วยกันแต่งบทเพลง ชูใจสมคิดและเพื่อนอีก ๓-๔ คน แต่งคำขวัญ เพื่อนอีกกลุ่มหนึ่งช่วยกันเขียนเรียงความ ส่งเข้าประกวดในนามของห้อง

โดยเขียนเรื่องตามที่ดวงแก้วปรารภว่า อยากให้รัฐบาลออกเหรียญ
 กษาปณ์เป็นที่ระลึกในวันสำคัญเช่นนี้ทุกปี พวกเพื่อนเห็นด้วย
 หลายคน เมื่อตกลงกันได้เรียบร้อยแล้ว หัวหน้าชั้นจึงไปเชิญ
 ครูกลมมา แล้วเรียนชี้แจงข้อตกลงให้ฟัง ครูกลมเห็นชอบด้วย
 และชมเชยว่านักเรียนรู้จักวางแผนงาน และมีความสามัคคี
 ร่วมมือร่วมใจกันดี การงานก็จะต้องสำเร็จลุล่วง อุปมาเหมือน
 ลงเรือลำเดียวกัน ถ้าทุกคนช่วยกันพายช่วยกันแจวไปทิศทาง
 เดียวกัน เรือก็จะถึงที่หมายโดยสวัสดิภาพ ประเทศชาติก็เช่นกัน
 ถ้าคนในชาติสามัคคีกัน เสียสละประโยชน์ส่วนตนไม่ละโมภ
 โลกมาก บ้านเมืองจะต้องอยู่รอดปลอดภัย มีเสรีภาพและ
 อิศรภาพเช่นนี้ตลอดไป

มานี้ ดวงแก้ว และปิติช่วยกันแต่งเพลงพวงมาลัยเสร็จ
 แล้ว ครูกลมช่วยแก้ไขให้ไพเราะสละสลวยยิ่งขึ้นดังนี้

ชาย	เอักระเหยลอยมา	ประนมมือวันทาขึ้นเหนือเศียร
	เคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์	ที่สถิตอยู่ทั่วธานี
	พวกเราจะรำลึก	ช่วยกันเอื้อนเอ่ยสุนทรวาที
	พ่อเจ้าเอักราช	เราเป็นคนดีเพราะอนุภาพไฉย
หญิง	เอักระเหยลอยเวียน	มือต่างรูปเทียนบุปผามาลัย
	พวกเราล้วนเป็นคนดี	เพราะว่าเรามีสิ่งยึดเหนี่ยวใจ
	คือความรักชาติบ้านเมือง	ช่วยกันประเทืองสามัคคีทั่วไทย
	เจ้าพ่อพุดจันเรารับเรียน	ไปพัฒนาชาติให้มั่นคงเบิกเอ๋ย

ชาย เอื้อระเหยลอยลม
 ไหว้คุณพระรัตนตรัย
 ยึดมั่นอยู่ในศีลธรรม
 พวงเจ้าเอ๋ยมะลิล่า

หญิง เอื้อระเหยลอยละลือ
 องค์พระกษัตราธิราช
 ทรงเป็นแบบอย่างความดี
 ป่อเจ้าเอ๋ยเทพนม

ชาย เอื้อระเหยลอยละล่อง
 พระคุณปู่ย่าตายาย
 ท่านรักและเลี้ยงดูเรา
 เจ้าป่อพะยอมเราพร้อมความดี

หญิง เอื้อระเหยลอยไป
 ตั้งใจสั่งสอนพวกเรา
 ให้ความรู้อีกทั้งฝึกฝน
 ป่อเจ้าเอ๋ยพุดตาน

ชาย เอื้อระเหยลอยวน
 ว่าจะรักษาความดี
 จะตั้งใจยันหมั่นเพียร
 พวงเจ้าเอ๋ยกระดังงา

ลูกบอกราบก้มเศียรพบูชา
 อบรมบ่มใจมั่นในศาสนา
 ความดีนั้นมอบอยู่ทุกเวลา
 เราได้ชื่อว่าเป็นคนดีเอย
 ยกมือสืบนี้นับนวดายบังคม
 มิ่งขวัญของชาติชาวไทยขึ้นชม
 บำเพ็ญกรณีพาชาติร่มรมย์
 พวกเรานิยมทำตามท่านเอย
 พนมมือทั้งสองกราบชนกชนนี
 เราสืบเชื้อสายบุพการี
 อบรมขัดเกล้าไม่เคยหน่ายหนี
 เพราะท่านปรานีเมตตา

เราเอย
 พวกเรากราบไหว้ครูบาอาจารย์
 พันความโง่เขลารู้วิชาการ
 ให้พากเพียรจนเจนจบแตกฉาน
 ท่านแสนเบิกบานเพราะเราดีเอย
 พวกเราทุกคนขอให้สัญญา
 ให้สมกับที่บ้านเมืองปรารดนา
 ศึกษาเล่าเรียนทำดีทุกครา
 เด็กไทยถ้วนหน้าเป็นคนดีเอย

หญิง เอ๋อระเหยลอร่อน เอื้อนเอ่ยคำกลอนสุนทราภรณ์
 เฉลยอนุภาพสร้างสรรค์ ให้เด็กไทยตั้งมั่นอยู่ในความดี
 ได้ทั้งแบบอย่างและคำสั่งสอน เป็นข้อสั่งวรไปชั่วชีวิ
 เจ้าพ่ออัฒจันทร์หมั่นกตเวที ทุกทิพาราตรีเจริญยิ่งเออ

ถึงตอนฝึกซ้อมฟ้อนรำ ครูกรมลทำท่าผู้หญิงไม่สวย
 ทำท่าทางเก้ ๆ กัง ๆ จึงให้มานี้ไปขอความกรุณาครูไพลินช่วย
 ฝึกซ้อมให้ ครูไพลินนัดจะไปฝึกให้ในวันเสาร์และอาทิตย์ที่บ้าน
 ของมานี้ มานี้จึงบอกเพื่อนตามที่ครูไพลินนัดหมาย

ชูใจกับปิติและเพื่อน ๆ ก็เร่งเขียนคำขวัญและเรียงความ
 ทุกคนมั่นใจว่า งานที่ห้องของเขาส่งเข้าประกวด คงจะได้รับ
 รางวัลใดรางวัลหนึ่งแน่นอน

แบบฝึก

๑. ฝึกอ่านและจำคำที่สะกดด้วย พ ฟ ฝ ภ

อิสระเสรีภาพสัพยอกหยอกเย้าเขากล่าวปรารภพบกษาปณ์เงินตราบุปผาดอกไม้ปลดปล่อยสวัสดิภาพกราบบุพการีมีอิสระภาพอานุภาพยิ่งใหญ่ใช้อุปมาเปรียบเทียบ

๒. เราอาจรวมคำ ๒ คำ ขึ้นเป็นคำใหม่ได้ และคำใหม่นี้บางคำจะมีความหมายเหมือนคำเดิม และบางคำจะมีความหมายเปลี่ยนไปบ้าง แต่ยังคงคล้ายความหมายของคำเดิม

อ่านและสังเกต

คำที่มีความหมายเหมือนคำเดิม

ล่อง (ผ่านพ้นไป)

ลู่ (ล่อง)

เอื่อน (พูด)

เอ๋ย (เริ่มพูด)

โง่ (เขลา ไม่ฉลาด)

เขลา (โง่)

รวมเป็นคำว่า ลูล่อง (ผ่านพ้นไป)

"

เอื่อนเอ๋ย (พูด)

"

โง่เขลา (ไม่ฉลาด)

แบบ (ตัวอย่าง)	}	รวมเป็นคำว่า <u>แบบอย่าง</u> (ตัวอย่าง)
อย่าง (แบบ)		
สร้าง (ทำ)	}	” <u>สร้างสรรค์</u> (ทำ สร้าง)
สรรค์ (สร้าง)		

**คำใหม่ที่มีความหมายเปลี่ยนไป แต่ยังคล้ายความหมาย
ของคำเดิม**

มอบ (ให้)	}	รวมเป็นคำว่า <u>มอบหมาย</u> (กำหนด ให้ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง)
หมาย (กำหนด)		
ออม (เก็บ)	}	รวมเป็นคำว่า <u>ออมสิน</u> (เก็บเงิน ที่ละเอียดละน้อย)
สิน (ทรัพย์)		
กลบ (ปิด)	}	รวมเป็นคำว่า <u>กลบเกลื่อน</u> (ทำให้ เรื่องหายไ)
เกลื่อน(ทำให้หมดไป)		
ขอ (พูดให้เขาให้สิ่งที่ ต้องการ)	}	รวมเป็นคำว่า <u>ขอร้อง</u> (ขอให้ช่วย เหลือ)
ร้อง (เปล่งเสียงดัง)		

๓. การเขียนคำขวัญ เพื่อชักชวนให้ทำอย่างหนึ่งอย่างใด เป็นคติเตือนใจ หรือสั่งสอน มักจะใช้ข้อความสั้น ๆ และให้มีเสียงคล้องจองกัน เพื่อให้จดจำได้ง่าย

อ่านและสังเกต

“อากาศเป็นพิษ ชีวิตจะสั้น”

“เด็กดีเป็นศรีแก่ชาติ เด็กฉลาดชาติเจริญ”

“ยาเสพติดเป็นภัยต่อชีวิต เป็นพิษต่อสังคม”

“บ้านเมืองจะพินาศ ถ้าเยาวชนของชาติติดยาเสพติด”

๔. การเขียนแสดงความรู้สึกนึกคิดที่เป็นเหตุเป็นผลเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ข้อความชนิดนี้มักจะมีคำว่า เพราะ เพราะฉะนั้น อยู่ด้วย

อ่านและสังเกต

“เพราะปิติรักและเมตตาสัตว์นั่นเอง เจ้าของม้าจึงลดราคาให้เป็นพิเศษ” เกษตรอำเภอก็คิดในใจ

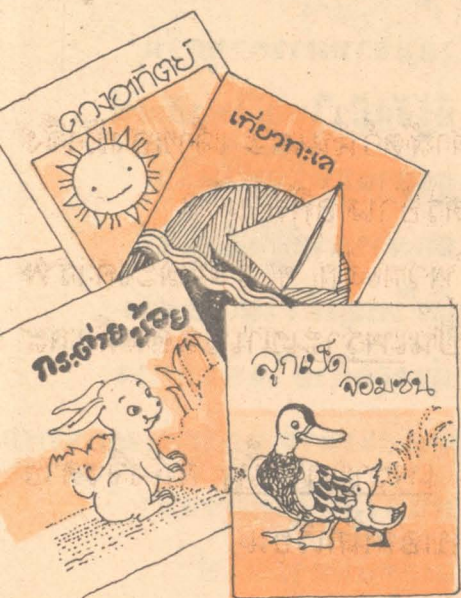
แม่ของมานะรู้สึกว่ “พวกเด็ก ๆ รักและเคารพ เกษตรอำเภอมาก ซึ่งก็คงเป็นเพราะเขาเป็นคนดีและรักเด็ก ๆ”

“พวกเงาะคงอายุไม่ยืน เพราะฉะนั้น คนึงจึงตายตั้งแต่อายุยังน้อยอยู่” ครูกลมบอกนักเรียน

ห้องสมุดโรงเรียน

กลางวันวันศุกร์ พอรับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้ว พวกนักเรียนมักจะชวนกันไปขอยืมหนังสือที่ห้องสมุด เพื่อไปอ่านในวันเสาร์และอาทิตย์ ขณะนี้ห้องสมุดของโรงเรียนมีหนังสือครบบริบูรณ์ทุกประเภท ครูทำหน้าที่บรรณารักษ์เป็นคนอารมณ์ดี ช่วยแนะนำหนังสือต่าง ๆ ให้และจำได้แม่นยำว่า เด็กกลุ่มไหนชอบหนังสือประเภทใด บางกลุ่มชอบเรื่องเครื่องยนต์กลไก

บางกลุ่มชอบนิทานที่มีนางฟ้า หรือเทพาอารักษ์ บางกลุ่มชอบเรื่องฝึกสมองทดลองเขาวน แต่ส่วนใหญ่ก็ชอบอ่านหนังสือการ์ตูน ไม่ว่าจะเป็นหนังสือประเภทใด ย่อมมีอันิสงส์ให้ผู้อ่านมีความรู้มากขึ้น แต่เด็กนักเรียนยังเป็นผู้เยาว์ ครู

ทำหน้าที่บรรณารักษ์จึงเลือกหนังสือเข้าห้องสมุดอย่างพิถีพิถัน เพราะหนังสือบางเล่มก็เข้าทำนอง “คุณอนันต์โทษมหันต์” ต้องคอยระวังไม่ให้เป็นดาบสองคมมาทำลายนักเรียน ครูทำหน้าที่บรรณารักษ์เป็นคนช่างสังเกต รู้ว่าเด็กคนไหนอ่านหนังสืออย่างลวก ๆ คนไหนอ่านอย่างพิถีพิถันเพราะเหตุ จนอาจคาดการณได้ว่าเด็กคนไหนจะมีชีวิตรุ่งโรจน์ต่อไปภายหน้า

ครูใจเลือกได้หนังสือนิทานเล่มหนึ่งชื่อกระต่ายน้อย เห็นเล่มไม่โตนักและมีรูปภาพสีสันสวยงามน่าดู จึงนั่งอ่านในใจดังนี้

ป่าคงหงโพรใหญ่กว้าง

กลางพงคดละเมาะเหมาะใจ

แม้กระต่ายกายขาวราวปุยฝ้าย

อยากเที่ยวป่าใหญ่มานาน

แม้ว่ายังเค็กเล็กนัก

กลางเดือนเคลื่อนสัตว์หลากพันธุ์

กระต่ายน้อยวิ่งวอนอ่อนหวาน

แต่งตัวลูกน้อยกลอยใจ

แม้เดินนำหน้าพายุตร

กระต่ายน้อยเปล็ดเพลินเดินทาง

ป่าสูงฝูงสัตว์น้อยใหญ่

ไม้ดอกออกดอกดกตาชดา

รกร้างลำสัตว์อาศัย

ฝูงกระต่ายน้อยใหญ่สำราญ

มีลูกชายชาญฉลาดอาจหาญ

วอนขานมารดาทุกวัน

มิรู้จักป่าใหญ่ไพรสณฑ์

ลูกยาจะพริ้นหวั่นใจ

จนมารดาอ่อนผ่อนให้

ป่าใหญ่เจ้าไม่เคยทาง

หวังสุดสายใจมิให้ห่าง

จากละเมาะเหาะอย่างกลางพนา

ตื่นตาตื่นใจหนักหนา

ผีเสื้อบินมาบินไป

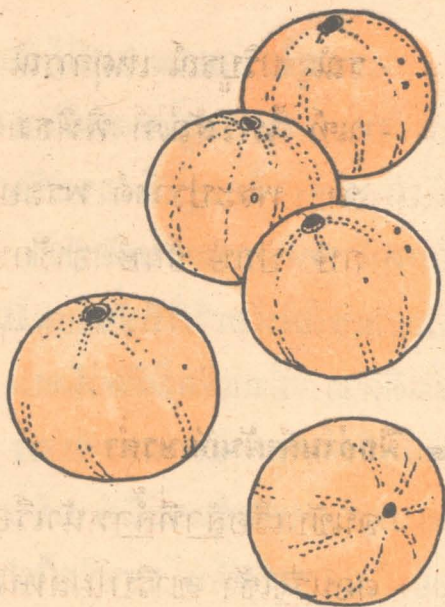
ขมนกขมไม้ขมสัตว์
 ไม่เห็นเรียกหาเท่าไร
 กระต่ายน้อยค่อยควบคุ่มสติ
 เดินคุ่มสุมเที่ยวเปลี่ยวเอย
 บัดคลได้ยินเสียงครวญ
 กระต่ายน้อยตื่นตระหนกตกใจ
 แลเห็นร่ายสีห์คิดบัง
 รอบกายสัตว์หลายล้อมดูกัน
 สนทน่เหล่ที่ใดจึงไต่ถาม
 สัตว์ผองร้องตอบวาจา
 กระต่ายว่าถ้ามันสิ่งนี้
 จะยอมอภัยให้คลาย
 ส่ำสัตว์ต่างพร้อมยอมตาม
 แม้ท่านรอดปีวี่ไพบ
 ร่ายสีห์ดีใจให้สัญญา
 กระต่ายน้อยกัปก่วงบาดปล้น
 ต่างจับระบ่ำรำร้อง
 ป่านี่สิ้นทุกบ่สุบสราน
 แม้กระต่ายรู้ความตามมา
 กรุณาปราณีดีไม่เบา

จนพลัดกับแม่แลไหนด
 ตกใจแทบสิ้นชีวา
 คำวิทางกลับดูหา
 เข้าป่าลึกแสนแดนไกล
 โหยหวนล้นป่าหวาดไหว
 ดับกลัวฝันใจไปพลัน
 พรวนลงบ่วงรัดกระสัน
 ยืมเยาะเย้ยหยันล้นพนา
 เยาะหยามโยโยโยหนา
 ร่ายสีห์อาธรรมควรตาย
 เลิกย่ำยีสัตว์ทั้งหลาย
 บ่วงบาตรัดกายหรือไร
 กระต่ายจึงถามสิ่งใหญ่
 จะกลับตัวหรือไม่อย่างไรกัน
 เราจกรักษาสัตย์มัน
 ฝูงสัตว์พากันสาธุการ
 แปะบ้องขมเขยเอ่ยบาน
 อันธพาลสูญสิ้นดินเรา
 ลูกเอ๋ยปางกล้าจริงหนาเจ้า
 ฝึกเอาไว้เด็กประเสริฐเอย

พอชูใจอ่านจบ มานีก็ถือหนังสือเล่มหนึ่ง หน้าปกเป็นภาพโลหะแกะเป็นรูปหงส์สีทองเข้ามาหาชูใจ มานีเหลือบเห็นหนังสือที่ชูใจถืออยู่ จึงกระซิบถามว่า “สนุกไหมจ๊ะ” ชูใจพยักหน้าพลางกระซิบตอบว่า “สนุกจ๊ะ เป็นเรื่องของลูกกระต่ายช่วยให้ราชสีห์ชั่วช้าสวามานย์กลับตัวประพฤติดี แล้วก็สันติด้วย อ่านเดียวเดียวก็จบ เธอได้หนังสืออะไรมา” มานีชูหนังสือให้ดู แล้วกระซิบว่า “พิพิธภัณฑ์นกจ๊ะ มีรูปนกเกือบทุกเผ่าพันธุ์และมีคำอธิบายสั้น ๆ ดูน่าสนใจดี ฉันเลยขอยืมไปอ่านที่บ้าน เธอรีบไปหาหนังสือที่จะขอยืมสิ ฉันจะนั่งอ่านเรื่องกระต่ายน้อยรออยู่ที่นี่” ชูใจส่งหนังสือให้มานี แล้วรีบลงไปหาหนังสือ เขาเห็นหนังสือรายปักษ์เล่มหนึ่งปกเป็นรูปพระปรางค์หลายองค์สอดสีสลัสดงงามมากชื่อ “กิตติศัพท์ไทย” ชูใจสนใจจึงขอยืมจากครูทำหน้าที่บรรณารักษ์ เขาเหลือบมองหน้าปัดนาฬิกาเห็นเข็มบอกเวลาจวนจะเข้าเรียนแล้ว จึงรีบชวนมานีกลับเข้าห้องเรียน

“เธออ่านเรื่องกระต่ายน้อยจบหรือเปล่า” ชูใจถาม มานีพยักหน้า “สันติเดียว สนุกดีนะ ฉันเคยอ่านนิทานอีสป เรื่องราชสีห์กับหนู หนูช่วยกัดบ่วงให้ราชสีห์ แต่เรื่องนี้กระต่ายกัดบ่วงให้ราชสีห์ แปลกดี เจ้ากระต่ายน้อยมีน้ำใจเมตตาการุณย์ดีนะเธอเนะ”

ชูใจพยักหน้ารับ พอดี
 จันทรเดินกะโผลกกะเผลก
 มาหาพลางต่อว่า “ฉันตาม
 หาเธอเสียเหงื่อโซมเลย”
 แล้วเขาส่งถุงกระดาษให้
 มานีกับชูใจคนละถุง “ฉัน
 เก็บมะขามป้อมมาฝากเธอ
 รสของมันอมเปรี้ยวอมฝาด
 แต่เวลาดื่มน้ำแล้วหวาน
 ในคอ อร่อยดี” มานีกับชูใจรับถุงมะขามป้อมพร้อมกับขอบใจ
 จันทร จันทรพูดต่อไปว่า “วันหลังฉันจะสอยมะขามเทศมา
 ฝากเธออีก ที่ข้างบ้านของฉันมีอยู่หลายต้น” มานีกับชูใจรู้สึก
 ตื่นเต้นใจจนพูดไม่ออก ได้แต่กล่าวขอบใจจันทร

แบบฝึก

๑. สังเกตคำที่มีตัวสะกด และตัวการันต์เหมือนกัน

- นต์ การันต์ มหันต์ อนันต์ สุขสันต์ นิมนต์ รถยนต์
 สวดมนต์

- รณ บริบูรณ์ เหตุการณ์ สหกรณ์ สมบูรณ์ ปราบปรามการณ์
- ณ์ท์ ไพโรจน์ พิศัยทัศน์ ทัญท์
- งค์ พระปรางค์ พระองค์ ประสงค์ ไตรรงค์ สดางค์
- กษ์ ปักษ์ ยักษ์ อารักษ์ ประจักษ์ บรรณารักษ์

๒. ฝึกอ่านคำผันอักษรคำ

คนขับเรือลำที่ลำหน้าเรือลำอื่นเป็นคนแข็งแรงลำสัน
 ตอนรุ่งเช้า เขารับโผล่หน้าต่างมองหารูงบนท้องฟ้า ทั้ง ๆ
 ที่ผมยังรุ่งรังอยู่
 เขาร้องยี้เมื่อพวกเพื่อนโกรธทำท่าจะย่ำยี้เขาให้ย้อยยับ
 เมื่อตอนยี้สิบเอ็ดนาพิกา
 คนที่มาแอบดูคนทองมานที่นอนอยู่หลังมานถูกต่อว่าจน
 หน้ามานกลับไป

๓. ฝึกอ่านคำคล้องจอง

อยู่ในซอยกันใน ซอยกระโปรง ซ่อมโรงรถ
 กดส้มไโก รสไม่ฝาด ดูปราดเปรียว
 ข้าวเหนียวดำ ทำเกลียวเชือก เลือกซื้อกลอย

คอยจนเบื่อ เหงื่อโซมกาย หมายถึง
มีแต่อาธรรม เผาพันธุ์พี่น้อง ต้องใช้เขาวนปัญญา

๔. อ่านและจำคำพังเพย คติพจน์

“คุณอนันต์โทษมหันต์” หมายถึง มีคุณประโยชน์มาก และก็มีโทษมาก เช่น ยารักษาโรค ต้องกินแต่พอเหมาะ พอดี จึงจะรักษาโรคให้หายได้ แต่ถ้ากินมากเกินไปก็ทำให้ตายได้เหมือนกัน

“ดาบสองคม” หมายถึง เป็นไปในทางดีก็ได้ทางร้ายก็ได้ เช่น การแข่งกีฬา ถ้าทำถูกต้องก็จะเกิดประโยชน์หลายอย่าง เป็นต้นว่า ทำให้มีเพื่อนฝูงมาก ทำให้สามัคคีกัน แต่ถ้าทำไม่ถูกต้องก็ทำให้เกิดการทะเลาะกัน เป็นศัตรูกัน

“สามัคคีคือพลัง” หมายถึง ความสามัคคีย่อมเป็นกำลัง ให้กิจการทุกอย่างสำเร็จด้วยดี

๕. คำบางคำมีความหมายหลายอย่าง

ฝึกอ่านและจำ

กลับ กลับตัว กลับใจ หันกลับ

เขากลับตัวกลับใจไม่หันกลับไปเล่นการพนันอีกเลย

จัก จัก จักตอก จักสาน รู้จัก

พ่อจ๊กต้องไปหาคนจ๊กตอกจ๊กसानที่รู้จักกันตอนเย็น
วันนี้

ปก ปกปิด ปกหนังสือ ปกป้อง
พ่อจะตีเขาที่ปกปิดไม่บอกให้รู้ว่า ทำปกหนังสือ
ขาด แต่แม่ปกป้องเขาไว้

ละ ละเว้น คนละ ละ
เขาละเว้นจากความชั่วจนเป็นคนละคนกับแต่ก่อน
แล้วละ

๖. คำบางคำถ้าเปลี่ยนที่กัน ความหมายจะเปลี่ยนไป

อ่านและสังเกต

เขาดีใจที่พ่อใจดีอนุญาตให้เขาไปเที่ยว
เขาหน้าเสียเมื่อนึกได้ว่าเขาพูดให้เพื่อนเสียหน้า
แม่ใจหายที่เห็นลูกหายใจไม่ออก ต้องรีบพาไปหาหมอ
ครูเตือนว่าเวลาไปเที่ยวน้ำตกระวังจะตกน้ำ

๗. สังเกตการผันอักษรสูง อักษรกลาง และอักษรต่ำ เพื่อให้รู้ระดับเสียงวรรณยุกต์ ควรถือคำที่เป็นอักษรกลางหรือตัว อ เป็นหลัก

ถ้าคำใดมีเสียงตรงกับเสียงวรรณยุกต์นั้นๆ อยู่แล้วก็ไม่ต้องใส่
วรรณยุกต์

	แม่ ก กา	มีตัวสะกด
เสียงสามัญ	อา มา นา	อาจ อาน อาม อาย อาว คาง นาน งาม ตาย ลาว
เสียงเอก	อ่า ข้า ออย่า	อ่าง อ่าน อ้าม อ้าย อ้าว ส่าง ผ่าน ห้าม ฝ่าย ข้าว
เสียงโท	อ๊า ผ้า น้ำ หน้า	อ๊าंग อ๊า่าน อ๊า้ม อ๊าัย อ๊า้ว ช่าง น่าน ห้าม ค่าย ข้าว
เสียงตรี	อ้าย คำ ม้า ฟ้า	อ๊าंग อ๊า่าน อ๊า้ม อ๊าัย อ๊า้ว ค้ำ ร้า่น ม้า่ม ย้าย น้าว
เสียงจัตวา	อ้าย ฝ่าหนา ขา	อ๊าंग อ๊า่าน อ๊า้ม อ๊าัย อ๊า้ว ฝ่าง ขาน หนาม ขวย หนาว

รูปวรรณยุกต์ที่ได้บนคำที่เป็นอักษรต่ำ จะทำให้คำมีเสียง
ไม่ตรงกับรูปวรรณยุกต์ ฉะนั้นจึงควรระวังในการอ่าน
และการเขียน

ไม้สารพัดประโยชน์

ครูกลมพานักเรียนไปชมนิทรรศการอุตสาหกรรมใน
ครอบครัว ซึ่งจัดแสดงอยู่ในบริเวณที่ว่าการอำเภอ ก่อนไป
ครูกลมกำหนดหัวข้อให้นักเรียนไปศึกษาเป็นกลุ่ม ๆ มานี้ ปิติ
ชูใจ ดวงแก้ว และสมคิด อยู่กลุ่มเดียวกัน ครูกำหนดให้ศึกษา
เรื่องหัตถกรรมจักสานด้วยไม้ไผ่ และช่วยกันจดจำการประดิษฐ์
เครื่องใช้หรือเครื่องประดับที่ทำด้วยไม้ไผ่ แล้วมาช่วยกันทำ
หนึ่งชิ้นประกอบการรายงานหน้าชั้น บางกลุ่มให้ศึกษางาน
หัตถกรรมอื่น ๆ มีหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา ผลิตภัณฑ์ที่ทำ
จากต้นกก ใบลาน หวาย ผลิตภัณฑ์ไม้แกะสลัก ผลิตภัณฑ์
เครื่องถักทอ ไม้กวาดดอกหญ้า เป็นต้น เมื่อไปถึงบริเวณ
งาน นักเรียนเห็นแผ่นกระดานสีสวย ๆ เขียนคำขวัญติดไว้
ตามต้นเสาและแผงกัน เป็นข้อความที่น่าสนใจมาก เช่น
“หัตถกรรมนำไทยให้ไพบุลย์” “ไทยทำไทยใช้เงินไม่รั่วไหล”
พวกนักเรียนได้รับความรู้และได้เห็นสิ่งของเครื่องใช้
ทำด้วยวัสดุแปลก ๆ มีเจ้าหน้าที่คอยอธิบายวิธีทำและประโยชน์

ใช้สอยให้ฟังทุกอย่าง สมคิดชอบสิ่งที่ประดิษฐ์ด้วยลูกมะพร้าว และกะลามะพร้าว มันนั่งยิ้มแป้น เห็นพินซีเล็ก ๆ เรียงรายเป็นแถว บางตัวสวมแว่นตา บางตัวสวมหมวกคาบกลิ้งยา หน้าตาตลกดี ปิติชอบเครื่องบินดินเผา มีเครื่องใช้หลายอย่างทำด้วยกระเบื้องดินเผา เคลือบสีต่าง ๆ เป็นงานงามน่าใช้ เขาอยากจะทำเป็นบ้าง จะได้ทำจำหน่ายเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน มาเนียกับชูใจชอบผลิตภัณฑ์จากต้นกก ดวงแก้วสนใจไม้แกะสลัก เป็นรูปพระนั่งเทศน์อยู่บนธรรมาสัน และตัวละครสวมขลุ่ย

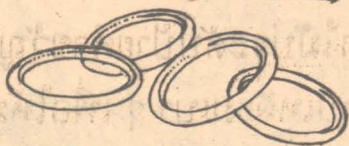
นั่งอยู่บนบัลลังก์ มีพระขรรค์วางอยู่ข้าง ๆ

มานี่ ชูใจ ปิติ ดวงแก้วและสมคิดเดินมาถึงที่แสดงผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ เจ้าหน้าที่ชี้ให้พวกเด็ก ๆ ดูเครื่องใช้ไม้ไผ่ มี โต๊ะเก้าอี้ ตู้ ตะกร้า ตะแกรง กระชอน ชะลอม และเครื่องใช้อื่น ๆ อีกนานาชนิด ล้วนสวยงามน่าอัศจรรย์ มีทั้งที่ใช้ไม้ไผ่เป็นลำ ๆ และผ่าซีก จักเป็นดอกเพื่อสาน เจ้าหน้าที่แจกเอกสารผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ให้พวกนักเรียนไปศึกษาดูด้วย ปิติสังเกตเห็นเครื่องประดับบ้านติดฝาผนังสวย ๆ แปลกหลายอย่าง ก็พยายามจดจำไว้ พอหมดเวลาหนึ่งชั่วโมงครูกรมลก็พานักเรียนกลับโรงเรียน ก่อนกลับปิติขอไม้ไผ่เหลือจากเจ้าหน้าที่ไปสองปล้อง เขาเลือกปล้องที่ผิวของมันมีสีสวย และเส้นลายสีเขียวบนพื้นสีเหลืองเด่นชัดน่าดู มีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๓ นิ้ว ยาวปล้องละ ๓ คืบ

เมื่อกลับไปถึงโรงเรียน ครูกรมลให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายความรู้ที่ได้รับจากการไปชมนิทรรศการ นักเรียนอภิปรายกันหลายเรื่อง รวมทั้งการพิทักษ์รักษาศิลปกรรมของไทย และการอนุรักษ์ธรรมชาติ จากนั้นครูกรมลก็มอบหมายงานให้นักเรียนไปช่วยกันเขียนรายงานตามหัวข้อที่กำหนดไว้ และทำตัวอย่างผลิตภัณฑ์นั้นมาประกอบการรายงานด้วยในวันจันทร์หน้า

วันเสาร์และวันอาทิตย์ มานี ชูใจ ปิติ ดวงแก้ว และ
 สมคิด ไปช่วยกันทำงานอยู่ที่บ้านของมานี ต่างปรึกษาหารือ
 กันว่า จะทำผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่เป็นอะไรดี สมคิดอยากทำ
 หลาย ๆ อย่าง แต่ชูใจทักว่าจับปลาสองมือไม่ดี ในที่สุดก็ตกลง
 กันว่าจะทำกำไลมือไม้ไผ่และป้ายคำขวัญ จึงเริ่มต้นทำงาน
 ปิติเลื่อยกระบอกลูกไม้ไผ่ออกเป็นแวน ๆ เพื่อทำกำไลและกลีบบ
 ดอกไม้ประดับป้ายคำขวัญ คนอื่น ๆ ช่วยกันใช้กระดาษทราย
 ขัดลบเหลี่ยมเบา ๆ เพื่อให้มันกลมกลิ้ง ไม่มีเหลี่ยม พอขัดเสร็จ
 ก็ได้กำไลสวยงาม ด้านนอกของกำไลมีผิวไม้ไผ่สีเขียวน ๆ เหลือง ๆ
 สลับกันน่าดู จากนั้นจึงใช้แลคเกอร์ทำให้เป็นเงางาม เมื่อผึ่งไว้
 จนแห้งก็ใช้สวมได้ มานี ชูใจ และดวงแก้ว ทำกำไลไว้สวมคน
 ละอัน จากนั้นเด็ก ๆ ก็ช่วยกันทำแผ่นป้ายคำขวัญ มานีให้
 เศษไม้อัดแผ่นหนึ่งขนาดกว้าง ๑ ฟุตครึ่ง ยาว ๒ ฟุต ปิติเลื่อย
 แต่งขอบของมันให้ตรงและเรียบ เอาเชลแล็กผสมแอลกอฮอล์
 ทาแล้วผึ่งไว้ พวกเด็ก ๆ ช่วยกันตัดแวนไม้ไผ่ ใช้ส่วนโค้งที่ตัด
 ออกมาประกบกันเป็นรูปวงรีแคบ ๆ เหมือนกลีบบดอกไม้ ใช้กา
 ทาให้มันติดกัน ทำหลาย ๆ อันแล้วย้อมสีแดง สีเหลือง สีชมพู
 และสีเขียว พอแห้งจึงจัดเป็นรูปดอกไม้และใบไม้ ติดประดับ
 ลงบนแผ่นไม้อัด ใช้ไม้ไผ่ตัดเป็นชิ้น ๆ ปะติดปะต่อเป็นตัวหนังสือ
 เขียนคำขวัญว่า “ไม้ไผ่เป็นไม้สารพัดประโยชน์” แล้วเลื่อย

“ไม้ไผ่เป็นไม้สารพัดประโยชน์”

ไม้ไผ่เป็นลูกบาศก์ย่อมสี่สววางไว้แทนเครื่องหมายอัฒประกาศ
ระหว่างที่พวกเด็กช่วยกันทำงานอย่างขุลงมุน่วนวายนั่น
เจ้าโตก็มาเดินป่วนเปียนอยู่ใกล้ ๆ แอบเอาเศษไม้ไผ่ไปแกะเล่น
มีอยู่ตอนหนึ่ง มานีเปลอเพราะมีวหมกมุ่นติดกลีบดอกไม้ เจ้าโต
ทำขวดกาวหก มันเอาเท้าหน้าเขี่ยเล่น กาวจึงติดเท้ามันทำให้
เหนียวหนืด พอเหยียบอะไรเข้าก็ติดเท้าหมด จนมันเดินไม่ได้
ต้องยกขาข้างนั้นชูร่อนไปมา พลงร้องครางหงิง ๆ ให้มานีช่วย
เอาออกให้ มานีแสวงหาไม้แยะแสะ มันจึงคลานเข้าไปทำท่า
อ้อเฮอะซู่ใจ ซู่ใจใจอ่อนสงสารเจ้าโต จึงพามันไปล้างเท้าเอา
เศษผงออก แล้วขังมันไว้บนบ้าน เจ้าโตทำตาละห้อย ทำท่า
อาลัยอาวรณ์อยากจะมาเล่นชนอีก

พอประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ เสร็จแล้ว พวกเด็ก ๆ ก็มานั่ง
ล้อมวงอภิปรายกันถึงประโยชน์ของไม้ไผ่ เพื่อจะเขียนรายงาน
ส่งครู ปิติให้เพื่อน ๆ บอกประโยชน์ของไม้ไผ่ที่ละคน รวบรวม
ได้ดังนี้ ทำข้าวหลาม ทำเครื่องใช้ เช่น แจกัน ที่เขี่ยบุหรี่ ที่
รองแก้ว ตะแกรง กระชอน กระบุง กระชู่ กระดัง กระชัง
กระติบ ทำเครื่องประดับบ้านได้หลายอย่าง ขณะที่นั่งคิดกัน
อยู่นั้นพอได้ยินเสียงกริ่งจักรยานที่ประตูบ้าน เด็ก ๆ หันไปดู
เห็นเกษตรอำเภอดิบจักรยานตรงเข้ามาก็ดีใจมาก ร้องไชโย
แล้ววิ่งไปต้อนรับพร้อมกับยกมือไหว้

เกษตรอำเภอรับไหว
แล้วพูดว่า “อาไปดูปลานิล
ของปิติ ยายบอกว่าปิติมาทำ
งานกับเพื่อน ๆ ที่นี้ เลยตาม
มาดูลูกไก่ของมานะมานี้ด้วย”

“พี่มานะอยู่บนบ้าน
คะ” มานีตอบ “เชิญคุณอา
ขึ้นไปข้างบนสิคะ”

“คุณอาครับ พวก
เรากำลังจะเขียนรายงาน
เรื่องประโยชน์ของไม้ไผ่
นึกเท่าไรก็ไม่ออก อยากจะ
ขอความกรุณาคุณอาช่วย

บอกพวกเราด้วยครับ” ปิติพูดพลางเล่าเรื่องการทำงานให้เกษตร-
อำเภอฟัง ชูใจกับดวงแก้วไปหยิบกำไลกับแผ่นป้ายประดิษฐ์
เขียนคำขวัญมาให้เกษตรอำเภอดู เกษตรอำเภอชมว่าพวก
เด็ก ๆ มีความคิดดี และร่วมมือร่วมใจกันทำงานดีด้วย แล้ว
เกษตรอำเภอก็บอกประโยชน์ของไม้ไผ่เพิ่มเติมให้ว่า “ไม้ไผ่
เป็นไม้สารพัดประโยชน์จริงเหมือนคำขวัญที่พวกหลานเขียน
ไว้ ใช้ทำบ้าน ทำรั้ว รางน้ำ คันธนู ขาหยั่ง บึงก็ เครื่องมือจับ

ปลาและสัตว์ต่าง ๆ เช่น ไช จัน หน้าไม้ ในสมัยโบราณใช้
กระบอกไม้ไผ่เก็บเอกลีลาต่าง ๆ และใช้ใส่น้ำแทนกระดูกน้ำ
ได้ด้วย ใช้ทำเครื่องดนตรีก็ได้ เช่น ขลุ่ย แคน ระนาด
หน้าไม้ใช้เป็นอาหารได้ นอกจากนี้ยังใช้ทำยาได้ด้วย ถ้า
หลาน ๆ สนใจ อาจะมีหนังสือเรื่องไผ่ยอดไม้มหัศจรรย์ เขา
เขียนไว้ละเอียดดีมาก บอกชนิดของไผ่และผลิตภัณฑ์ที่ทำได้
จากไม้ไผ่วันหลังอาจจะเอามาให้อ่าน แล้วพวกหลานจะเห็น
ว่าไม้ไผ่มีคุณค่าเพียงใด เราควรปลูกต้นไม้ให้มาก ๆ เพราะ
ต้นไม้ปลูกง่าย เลี้ยงง่าย สวยงามด้วย และยังให้ประโยชน์
ทุกส่วน มันจะช่วยให้พื้นดินที่แห้งแล้งเกือบจะเป็นทะเลทราย
กลายเป็นพื้นดินที่อุดมสมบูรณ์ได้” เด็ก ๆ นั่งฟังด้วย
ความพอใจ พวกเขาได้ประจักษ์แก่ใจแล้วว่า ไม้ไผ่เป็นไม้
สารพัดประโยชน์

๑. แบบฝึก

๑. การเขียนคำที่มีการันต์ให้ถูกต้อง อาจใช้วิธีจำความหมาย หรือ
 ทำเป็นคำร้อยกรอง อ่านคล่องจองกันก็ได้

ฝึกอ่านและจำ

<u>ธรรมาสัน</u> เป็นที่ <u>หนึ่ง</u>	<u>เทศน์</u> สอนสั่งเราทั้งหลาย
<u>บัลลังก์</u> งาม <u>เพริศ</u> พราย	<u>กษัตริย์</u> ใช้นั่ง <u>เช่นกัน</u>
<u>พระขรรค์</u> ใช้ <u>ฟัน</u> ฆ่า	มี <u>กันมา</u> ดี <u>กดาบ</u> รพ
<u>พิทักษ์</u> ผลิต <u>ภณ</u> ษ์	เรา <u>ป้องกัน</u> สิ่ง <u>ของเรา</u>

๒. การออกเสียงตัว ร ล และคำควบกล้ำที่มีตัว ร ล ถ้าออกเสียงผิด
 ความหมายจะเปลี่ยนไป

ฝึกอ่านและสังเกต

<u>น้ำ</u> ล <u>ด</u> ต้อง <u>รด</u> น้ำ	ต <u>ก</u> น้ำ <u>คร</u> ่า <u>ด</u> อง <u>คล</u> ่า <u>ดู</u>
<u>เล</u> ือน <u>ล</u> าง <u>ร</u> าง <u>ข</u> ้าว <u>ห</u> มู	บ <u>อ</u> ก <u>ค</u> ุณ <u>ค</u> ร <u>ุ</u> ไป <u>ค</u> ุณ <u>า</u>
<u>เล</u> ียน <u>บ</u> บ <u>เม</u> ื่อ <u>เร</u> ียน <u>ว</u> าด	ใช้ <u>แต่</u> คร <u>า</u> ด <u>ไม่</u> คล <u>า</u> ด <u>ค</u> ล <u>า</u>
ท <u>า</u> ง <u>ล</u> า <u>ด</u> ร <u>า</u> ด <u>น</u> ้ำ <u>ช</u> ่า	<u>ป</u> ร <u>า</u> ก <u>ฏ</u> ว <u>่า</u> มี <u>ป</u> ล <u>า</u> ก <u>ด</u>

๓. ฝึกอ่านและจำคำที่ใช้ รร (ร หัน)

ร สองตัวซ้อนกัน (รร) เรียก ร หัน อ่านออกเสียงเหมือนมีไม้หัน-
 อากาศและตัว น สะกด

ฝึกจำตัวสะกด

<u>บรรทัดและอัศจรรย์</u>	<u>แผลงกรรจ๋ออยบรรเทา</u>
<u>บรรจุกรรไกรเก่า</u>	<u>เราหรรษาจรรยาดี</u>
<u>บรรจงจับพระขรรค์</u>	<u>มหัศจรรย์บรรลุที่</u>
<u>จัดสรรบรรทุกสี่</u>	<u>บรรยายดีคนสรรเสริญ</u>

ฝึกจำความหมาย

ประหลาดมหัศจรรย์	แผลงกรรจ๋อพระขรรค์แทง
บรรยายได้ชี้แจง	บรรจุใส่ถบรรทุก
จัดสรรแบ่งกันไป	ใช้กรรไกรตัดผมจุก
หายเหงามบรรเทาทุกข์	ได้ไข่มุกสุพรรณษา
จรรยามรรยาดี	บรรลุที่ตั้งใจมา
อัศจรรย์สรรเสริญว่า	บรรจงหาบรรทัดดี

๔. คำที่ใช้ ร หัน (รร) และมีตัวสะกด ออกเสียงเหมือนมีไม้หันอากาศ และสะกดด้วยพยัญชนะตัวนั้น

ฝึกอ่านและจำ

พระเทศน์บนธรรมาสน์ กล่าวประกาศในทางธรรม
ทำผู้มีเวรกรรม ให้จดจำทำความดี

หากมีอุปสรรค

รวมพวกพรรครักศักดิ์ศรี

เสร็จสรรพในวรคดี

ร หันมีเสียงหันอากาศ

๕. การเขียนข้อความย่อ ๆ เพื่อใช้ในการอวยพรแสดงความยินดี หรือ เพื่อเป็นคติเตือนใจ เช่น คำขวัญ คำอวยพร จะใช้คำง่าย ๆ มาเรียบเรียงเป็นข้อความสั้น ๆ

อ่านและสังเกต

คำขวัญ

“หัตถกรรมนำไทยให้ไพบุลย์”

“ไทยทำ ไทยใช้ เงินไม่รั่วไหล”

“เด็กไทยคือหัวใจของชาติ”

คำอวยพร

“ขอให้เพื่อนอยู่เป็นสุขทุกคน”

“ขอให้เดินทางโดยปลอดภัย”

๖. คำบางคำมีความหมายกว้าง ถ้าจะให้เข้าใจเรื่องราวอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะ จะต้องมีการขยาย

อ่านและสังเกต

ครูพานักเรียนไปชมนิทรรศการ (นิทรรศการอะไร)

ครูพานักเรียนไปชมนิทรรศการอุตสาหกรรม

บทเรียนเอก (อุตสาหกรรมอะไร)

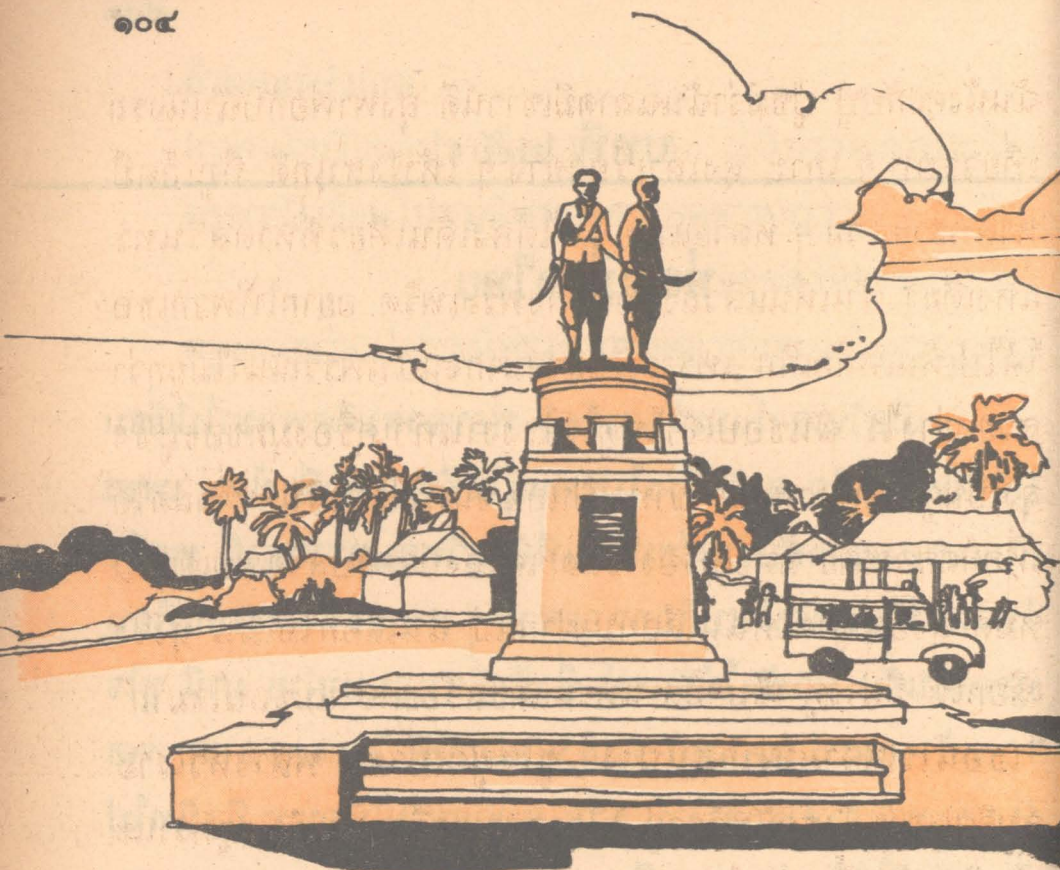
ครูพานักเรียนไปชมนิทรรศการอุตสาหกรรม ในครอบครัว

บทที่ ๒๕

ท่องเมืองไทย

เมื่อวันเสาร์และวันอาทิตย์ พ่อของสมคิดพาเขาไปเยี่ยม
ปู่ที่จังหวัดภูเก็ต ลุงกับวีระไปดูพันธุ์ไม้ที่จังหวัดเชียงใหม่ เพชร
กับแม่ของเขากลับไปเยี่ยมบ้านที่จังหวัดอุบลราชธานี พอถึง
วันจันทร์ สมคิดนำเปลือกหอยสวย ๆ หลายชนิดมาฝากเพื่อน
ทุกคนในชั้น นำพัดไม้จันทร์ ซึ่งมีกลิ่นหอมมาฝาก มานี ชูใจ
ดวงแก้ว และนำแผ่นหนังตะลุงมาฝากปิติ วีระและมานะ พอ
รับประทานอาหารกลางวันเสร็จ สมคิดชวนเพื่อน ๆ ที่สนิทไป
นั่งคุยกันที่ได้ต้นประดู่ มานีชวนจันทร์ไปด้วย วีระ มานะ และ
เพชรก็มาสมทบ วีระมีเครื่องเงินเป็นจอกเล็ก ๆ ส่วนเพชรมี
ครุเล็ก ๆ มาฝากเพื่อน จันทร์ได้รับของฝากก็ดีใจดีใจ เพราะเขา
ไม่เคยได้รับของฝากจากใครเลย เพื่อน ๆ ขอให้สมคิด วีระและ
เพชร เล่าเรื่องที่พวกเขาไปต่างจังหวัดให้ฟัง

สมคิดเริ่มเล่าว่า “ฉันไม่มีเวลาศึกษาสภาพภูมิศาสตร์
และประวัติศาสตร์ของจังหวัดภูเก็ตมากนัก ฉันคิดว่าสัญลักษณ์
ของภูเก็ตน่าจะเป็นอนุสาวรีย์ท้าวเทพสตรีและท้าวศรีสุนทร

ซึ่งเป็นอนุสรณ์แห่งความรักชาติบ้านเมืองของชาวภูเก็ต ฉันไป
ถึงบ้านปุดอนเช้าวันเสาร์ เพราะออกเดินทางตั้งแต่บ่ายวันศุกร์
อาการป่วยของปุดีขึ้นมาก ที่เคยขาตามมือและเท้าค่อย ๆ หุเลา
ไปแล้ว ปูให้แพทย์รักษาและใช้วิธีทางไสยศาสตร์ช่วยอีกด้วย
หมอบอกว่าท่านทำงานคร่ำเคร่งและหักโหมมาแต่หนุ่ม ที่บ้าน
ของปูเพิ่งทำบุญบ้านเสร็จใหม่ ๆ ยังมีสายสิญจน์พันอยู่รอบบ้าน

ฉันนั่งคุยกับปู่ ปู่ชมว่าฉันฉลาดมีเชาวน์ดี ลุงพาพ่อกับฉันนั่งรถ
เที่ยวรอบ ๆ เกาะ ลุงเล่าเรื่องต่าง ๆ ให้ฟังสนุกดี ที่ภูเก็ตมี
หาดทรายสวย ๆ หลายแห่ง แต่ได้ลงเดินเที่ยวที่หาดสุรินทร์
แห่งเดียว ฉันเห็นแล้วถึงกับตะลึงพรึงเพริด อยากให้พวกเธอ
ได้ไปเห็นเหลือเกิน เพราะมันสวยมากจนฉันพรรณนาไม่ถูกว่า
สวยอย่างไร ฉันชอบเข้าไปดูในโรงงานทำเครื่องมุกของปู่ซึ่ง
ลุงเป็นผู้ดำเนินงานอยู่ เขาทำเป็นอัญมณีไว้มั่งสินค้าที่ผลิตได้
เพื่อคัดออกขาย มีทั้งเครื่องใช้และเครื่องประดับสวยงามเต็มไป
หมด ลุงอนุญาตให้ฉันเลือกมาฝากแม่ ฉันเลือกไม่เป็น ลุงจึง
เลือกให้ มีต่างหู เข็มกลัด แหวนและสร้อยคอ แม่ชอบใจมาก”
“เธอน่าจะเอามาฝากฉันบ้าง” ชูใจพูดเปรย ๆ พลังหัวเราะ
สมคิดพูดว่า “เธอยังเด็กอยู่ ไม่ควรสวมเครื่องประดับหรูหราอะ
ชู้ใจ” แล้วเพื่อน ๆ ให้เพชรเล่าเรื่องการเดินทางของเขาบ้าง
เพชรเล่าว่าเรื่องของเขาดรنگกันข้ามกับสมคิด เพราะ
จังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่มีทะเล มีแต่ป่าและภูเขา
ความเป็นอยู่ของคนส่วนใหญ่ค่อนข้างจะแร้นแค้นกว่าคนใน
ภาคอื่น ๆ แต่คนอีสานทรหดอดทนมาก บ้านเดิมของเขาเป็น
ตำบลเล็ก ๆ ชื่อตำบลตาตอง ขณะนี้พวกตา ลุง ป้า และน้ำ
ของเขายังทำนาอยู่ที่นั่น แล้วเพชรก็เล่าถึง พระธาตุเจดีย์องค์
หนึ่งที่ตำบลตาตองชื่อ “พระธาตุก่องข้าวน้อย” เป็นเจดีย์ที่

มีลักษณะคล้ายกองใส่ข้าว
เหนียว มีตำนานเล่ามาว่า
แม่กับลูกชายคู่หนึ่งมีอาชีพ
ทำนา ลูกชายไปทำนาที่ทุ่ง
ตาดทอง แม่หุงหาข้าวปลา
ตามมีตามเกิดไปส่งลูกทุกวัน
วันหนึ่งแม่ไปส่งข้าวลูกสายไป
เพราะเพิ่งหาอาหารได้ ลูก
หิวจัดเห็นกองข้าวเหนียวที่
แม่ถือไปใบเล็กนิดเดียว ก็
บันดาลโทสะต่อว่าต่อขาน
แม้ว่านำอาหารมาให้เขาน้อยไป
ถึงแม่แม่จะบอกว่าเอามา
เท่าเดิม ขอให้กินดูก่อน ถ้า
ไม่พอแม่จะกลับไปหามา
ใหม่ ลูกชายก็ไม่ฟัง คว่าแอก
น้อยไถนาได้ก็ปรี่เข้าตีแม่
จนตาย เมื่อแม่ตายแล้วเขา
จึงกินข้าวแต่กินเท่าไรก็ไม่
หมด เขาสำนึกได้ว่าความหิว

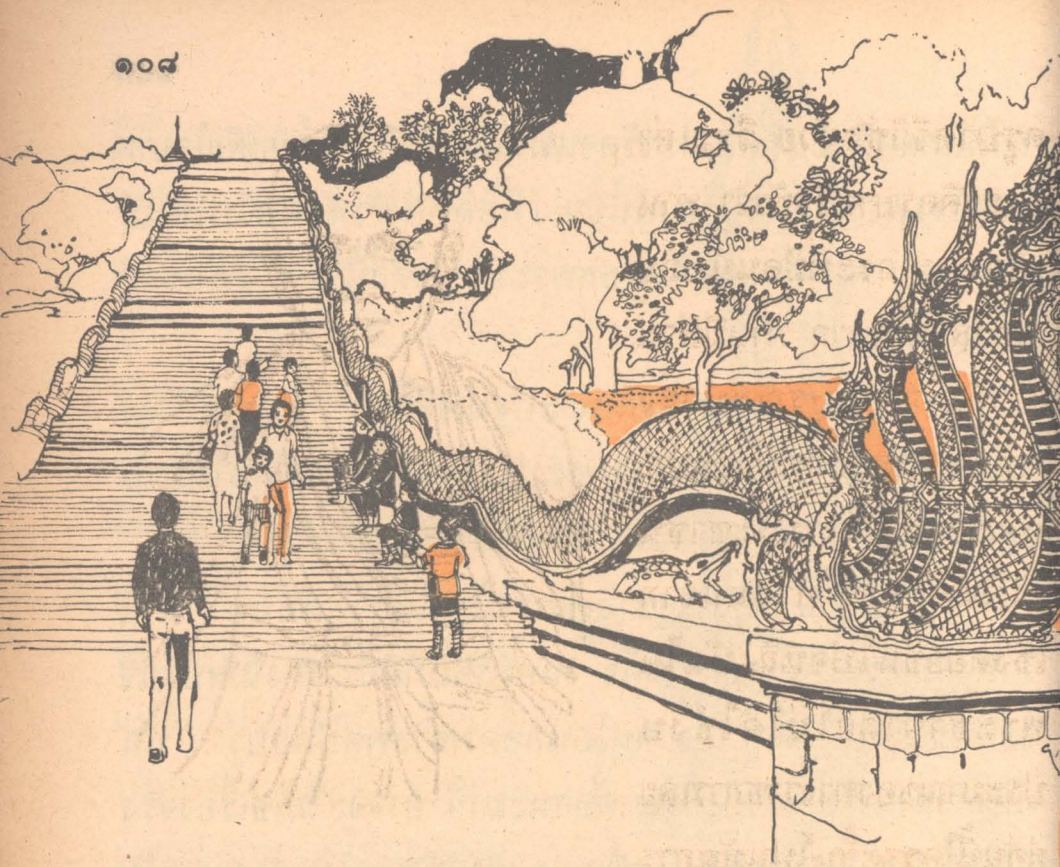

ทำให้ขาดสติ บังเกิดโทษะจิริตจนฆ่าแม่ตาย เขาเสียอกเสียใจมาก จึงสร้างพระธาตุเจดีย์องค์นี้ขึ้น เพื่ออุทิศส่วนกุศลไปให้แม่ของเขา คนทั้งหลายจึงเรียกพระธาตุเจดีย์นี้ว่า พระธาตุ ก่องข้าวน้อย

“เรื่องคล้ายกับตำนานพระปฐมเจดีย์นะ” วีระพูด “ลุงเคยเล่าให้ฉันฟังว่า ผู้ที่สร้างพระปฐมเจดีย์ก็สร้างเพื่อไถ่บาป และอุทิศส่วนกุศลไปให้บิดา ซึ่งถูกเขาฆ่าตายเช่นกัน”

“โธ่เอ๊ย....ทำไมเขาจึงฆ่าพ่อแม่ได้ลงคอหนอ” มานีรำพึงด้วยความรู้สึกสลดหดหู่ใจ จันทรเห็นมานีมีท่าทางไม่สบายใจ จึงเขยิบเข้าไปใกล้ ๆ เอาแขนโอบกอดพลาญพูดปลอบว่า “มันเป็นตำนานเรื่องเล่าต่อกันมาดอกนะมานี อาจจะไม่ใช่เรื่องจริงก็ได้ มานีอย่าคิดมากซีจ๊ะ” เพื่อน ๆ เห็นกิริยาท่าทางละมุนละไม และน้ำเสียงแสดงความรักและห่วงใยเพื่อนของจันทรแล้วต่างตื่นตันใจ แม้ว่ารูปร่างของจันทรอัปลักษณ์ซีริวซีเหร่ แต่เขามีน้ำใจดี

วีระเล่าเรื่องการไปจังหวัดเชียงใหม่ให้เพื่อนฟังว่า จังหวัดเชียงใหม่สวยงามน่าเที่ยวมาก บ้านเมืองสวยงาม อากาศดี เพราะอากาศดีนี่เอง จึงทำให้พืชพันธุ์ต่าง ๆ งอกงามมากและได้ผลดี มีพันธุ์ไม้แปลก ๆ แม้พันธุ์ไม้เมืองหนาวก็สามารถปลูกได้ผล ลุงซื้อลำไยพันธุ์ดีมาลองปลูกที่สวนหลายกิ่ง ลุงชวน

เขาขึ้นไปนมัสการพระธาตุที่ดอยสุเทพ เขาก็ไม่บิตพลีเลย เพราะอยากจะให้เห็นอยู่นานแล้ว ลุงพาเขาไปชมพระตำหนัก ภูพิงคราชนิเวศน์ ไปชมสวนท้อ และพันธุ์ไม้เมืองหนาวหลาย อย่าง เขาเห็นชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ลุงเล่าว่าชาวเขาแต่ละเผ่ามีลัทธิ ไม่เหมือนกัน บางเผ่าก็นับถือผีสาางเทวดา เชื่อเวทมนต์คาถา วีระเห็นความยุ่งยากซับซ้อนให้ทำงานด้วย บ่นยอดดอยมีหมอก ปกคลุมอยู่ทั่วไป ก่อนขึ้นไปบนดอย เขาได้สักการะรูปปั้น

คุรุบาทศรีวิชัยด้วย วีระเล่า
 ประวัติคุรุบาทศรีวิชัยว่า ท่าน
 เป็นพระเถระที่มีคนนับถือ
 และเลื่อมใสมาก ท่านมีส่วน
 สำคัญในการบูรณะบำรุง
 พระธาตุโดยสุเทพเป็นอันมาก
 เพราะเป็นผู้นำประชาชน
 ผู้มีจิตศรัทธา ทำถนนจาก
 เชียงดอยขึ้นไปจนถึงบันได
 พระธาตุโดยไม่ได้ใช้งบ
 ประมาณของทางราชการเลย
 ก่อนนี้ใครจะขึ้นไปนมัสการ
 พระธาตุจะต้องเดินทางด้วย
 เท้า เส้นทางที่ขึ้นไปก็ยากลำบาก กว่าจะขึ้นถึงองค์พระธาตุกิน
 เวลาถึงห้าชั่วโมง แล้วต้องนอนค้างคืนบนดอยด้วย เพราะกลับ
 ลงมาไม่ทัน ทำให้เสียเวลาและได้รับความลำบากในการลำเลียง
 เสบียงอาหารด้วย เมื่อคุรุบาทศรีวิชัยนำประชาชนทำถนนให้
 รยงนั้ด้วิ่งขึ้นได้ ใช้เวลาเพียงชั่วโมงเดียวก็ขึ้นไปถึงองค์พระธาตุ
 ต่อมาทางราชการจึงได้บูรณะปฏิสังขรณ์องค์พระธาตุและเสริม
 แต่งให้ถนนดีขึ้น คุรุบาทศรีวิชัยเป็นสัญลักษณ์ของความศรัทธา

ความร่วมมือร่วมใจกัน ประชาชนจึงสร้างรูปปั้นของท่านไว้
ที่เชิงดอยสุเทพ เพื่อเป็นอนุสรณ์ไปชั่วนิรันดร์

“ฉันรู้สึกว่ วันนี้ได้ท่องเที่ยวไปทั่วเมืองไทยทีเดียว”
ดวงแก้วพูด “จริงซินะ ไปเหนือ ไปใต้ และไปอีสาน แถมได้
ฟังเรื่องแปลกและสนุกอีกด้วย” มานะเสริม จันทรพูดว่า
“ฉันไม่เคยไปเที่ยวต่างจังหวัดเลย พอคิดว่าจะไปก็ขลาดทุกที
เพราะง่อยเปลี้ยเสียขา ไปไหนไม่ทันเขา ฉันเคยเที่ยวงานวัดโดน
คนเหยียบ เลยเข็ดหลาบ ไม่อยากไปไหนอีก เฮ้อ! เกิดมาอาภัพ
เสียจริง” จันทรถอนใจพลางลูบขาของตน คราวนี้มานะกับชูใจ
ช่วยกันปลอบว่า “ถึงอย่างไรจันทรก็เป็นคนดี เพื่อนฝูงทุกคน
รักใคร่ ลายมือของจันทรสวยที่สุดในโรงเรียน เวลาครูใหญ่
ต้องการลายมือสวย ๆ ต้องมาให้จันทรเขียนทุกที เธอรู้ไหม
ครูกลมยังชมว่า ลายมือเธอยังกับลายมืออาลักษณ์แน่ะ” มานะ
พูด จันทรหัวเราะออกมาได้

“ถ้าเธอยังไปเที่ยวไม่ได้ อ่านหนังสือหิจะจันทร เธอ
อยากไปเที่ยวที่ไหน ก็ไปบอกคุณครูบรรณารักษ์ รับรองว่าเธอ
จะสนุกสนานไม่แพ้การเดินทางไปจริง ๆ” ชูใจแนะนำ

ปิตินั่งเงียบ ๆ ฟังเพื่อนพูดคุยกันอยู่นานแล้ว ได้ยินชูใจ
แนะนำจันทร จึงแก้มือขัดขึ้นว่า “สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็นนะ
ชูใจ” แล้วเขาก็หันไปยิ้มกับจันทรพลางพูดว่า “ถ้าเจ้านิลยอม

ให้ชี้เมื่อไร ฉันจะพาเธอไปเที่ยวแถวใกล้ ๆ อำเภอของเรานะ
จันทร์” จันทร์หันมายิ้มชอบใจปิติ

แบบฝึก

๑. คำบางคำมีตัวการันต์หลายตัว พยายามหาที่อยู่หลังตัวสะกดถือเป็น
ตัวการันต์ จึงไม่ออกเสียง

ฝึกอ่านและสังเกต

ไม้จันทน์ อ่านว่า ไม้ - จัน (หนึ่ เป็นตัวการันต์
ไม่ต้องออกเสียง)

ดวงจันทร์ ” ดวง-จัน

นิรันดร์ ” นิ-รัน

ภูมิศาสตร์ ” พู-มิ-สาต

ประวัติศาสตร์ ” ประ-หวัด-ติ-สาต

เวทมนตร์ ” เวด-มน

สายสัญญาณ ” สาย-สิน

สัญลักษณ์ ” สัน-ยะ-ลัก (อะ กิ่งเสียง)

อับลักษณ์	อ่านว่า	อับ-ปะ-ลัก (อะ กิ่งเสียง)
กษัตริย์	”	กะ-สัด (อะ กิ่งเสียง)
ภาพยนตร์	”	พาบ-พะ-ยน (อะ กิ่งเสียง)

๒. การผันอักษรสูงและอักษรต่ำ จะนำไปเทียบกับอักษรกลางไม่ได้ เพราะอักษรสูงและอักษรต่ำผันได้สามเสียง และใช้วรรณยุกต์ ' ' ' เท่านั้น

ฝึกอ่านและสังเกต

ขา	ขา	ข่า	ข้า	(ไม่ใช่ <u>คา</u> ข่า ข้า)
ที	ที	ตี้	ตี้	(ไม่ใช่ <u>ทึ</u> ตี้ ตี้)

๓. การพูดหรือเขียนข้อความประโยคให้มีความหมายชัดเจนนั้น บางที่ต้องเพิ่มคำขยายคำชื่อ คำขยายคำแสดงกิริยาอาการ

อ่านและสังเกต

ก. การเพิ่มคำขยายคำชื่อหน้าประโยค

นายแดงวางหนังสือ

นายแดงถูกกำนันวางหนังสือ

ข. การเพิ่มคำขยายคำแสดงกิริยาอาการ

นายแดงลูกกำนันวางหนังสือ

นายแดงลูกกำนันค่อย ๆ วางหนังสือลงบนโต๊ะ

ค. การเพิ่มคำขยายคำช้อย่ายประโยค

นายแดงลูกกำนันค่อย ๆ วางหนังสือลงบนโต๊ะ

นายแดงลูกกำนันค่อย ๆ วางหนังสือเรียนภาษาไทย
ลงบนโต๊ะสีเหลี่ยมโกลัมน้าต่าง

๔. การบันทึกย่อ

ในการฟัง เราไม่สามารถจำได้ทุกคำ เมื่อฟังจบแล้ว เราอาจเขียนบันทึกย่อไว้ช่วยความจำได้ โดยเลือกจดคำบางคำที่เราอาจจะนำมาขยายภายหลังได้ เช่น ตอนที่วีระเล่าเรื่องไปเที่ยวเชียงใหม่ให้เพื่อน ๆ ฟัง ในย่อหน้าที่ ๖ อาจบันทึกย่อได้ดังนี้

เชียงใหม่สวย.....น่าเที่ยว.....อากาศดี.....มีพืชพันธุ์
ไม้แปลก ๆ.....ไม่เมืองหนาวก็ปลูกได้.....เขาไปดอย
สุเทพ.....ภูฝางค์.....พบชาวเขา.....ได้ไหว้ครูบาศรีวิชัย
.....เล่าประวัติด้วย.....

เมื่อเราอ่านบันทึกย่อ เราจะสามารถทบทวนความจำได้ แล้วเขียนเพิ่มเติมให้ได้รายละเอียดมากที่สุดเท่าที่จะ

ทำได้ ถ้าฝึกลบ่อยๆ เราก็จะใช้ประโยชน์ในการบันทึก
เรื่องสำคัญๆ ไว้กันลืมได้ เช่น ฟังวิทยุ ฟังเทศน์ ฟัง
การบรรยาย เป็นต้น

๕. คำบางคำอาจมีความหมายคล้ายกันกับคำอื่น ๆ และมักใช้ควบคู่
กันไป

อ่านและสังเกต

เขาวางงานไว้ข้างข้ามแกงจืด

เขาจัดเรียงงานข้ามไว้ในตู้อย่างเรียบร้อย

เขากราบพระแล้วคลานไปไหว้พี่

เขากราบไหว้บูชาพระพุทธรูปทุกวัน

เขาทิ้งที่ว่างให้เสียเปล่าโดยไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย

ที่ตรงนี้เป็นที่ว่างเปล่าไม่มีใครจับจอง

บทที่ ๒๖

เกียรติของปิติ

ปิตินั่งอ่านหนังสืออยู่ใต้ต้นมะรุหมหลังบ้าน เจ้านิลเล็มหญ้าอยู่ใกล้ ๆ เจ้านิลโตขึ้นมาก มองเห็นกล้ามเนื้อเป็นมัดตามตะโพกและต้นขา ขายาวแลดูปราดเปรียว เพราะมันเป็นม้าลูกผสม ไม่ใช่ม้าแกลบ ก็บทำสะอาดเพราะปิติอาบน้ำและล้างเช็ดให้ทุกวัน เขาอยากให้มันโตเร็ว ๆ คิดจะหาวิตะมินมาให้กิน แต่เกษตรอำเภอบอกว่า ควรให้มันโตตามธรรมชาติจะดีกว่า เจ้านิลรักปิติมาก เวลาเขาเรียกชื่อ มันจะหันมามอง ถ้าผิวปากจะเดินมาหา ปิติเดินไปไหนก็จะเดินตาม แต่มันไม่ชอบให้ปิติเดินไปใกล้ต้นป่านศรนารายณ์เพราะกลัวหนาม ถ้ามันไม่ยอมให้ปิติเดินไปใกล้ต้นป่านศรนารายณ์ มันจะเอาปากจับเสื้อของปิติไว้

ปิติเล่นกับเจ้านิลทุกเช้าเย็นจนมันติด ยายเล่าว่า พอถึงเวลาเลิกเรียน เจ้านิลจะมายืนเหม่อ มองดูทางที่ปิติเดินกลับมาบ้าน พอเห็นปิติมันจะร้องอี ๆ พลายยกขาหน้าทั้งสองขึ้นตะกุกอากาศ แล้ววิ่งคลอเคลียปิติไปจนเขาขึ้นบนบ้าน และรออยู่จน

ปิติลงมาใหม่

ปิตินั่งดูหนังสืออย่างคร่ำเคร่ง เพราะจวนจะถึงวันทดสอบ เขากำหนดไว้ว่าวันใดจะทบทวนหรือศึกษาเรื่องใด ก็ปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่างเคร่งครัด เขานั่งอยู่นานจนเป็นเหน็บจึงขยับตัวเปลี่ยนอิริยาบถ เจ้านิลเหลียวมาดูนิดหนึ่งแล้วก้มหน้าก้มตาเล็มหญ้าต่อไป มันเอาหางปัดตามตัวไปมาเพื่อให้ไรรินและแมลงที่มาตอมมัน บางทีก็เกร็งกล้ามเนื้อและสั่นให้ตัวแมลงบินหนีไป ปิติหายเป็นเหน็บจึงเข้าไปหยอกเจ้านิล เขากำหมัดชกมันเบา ๆ

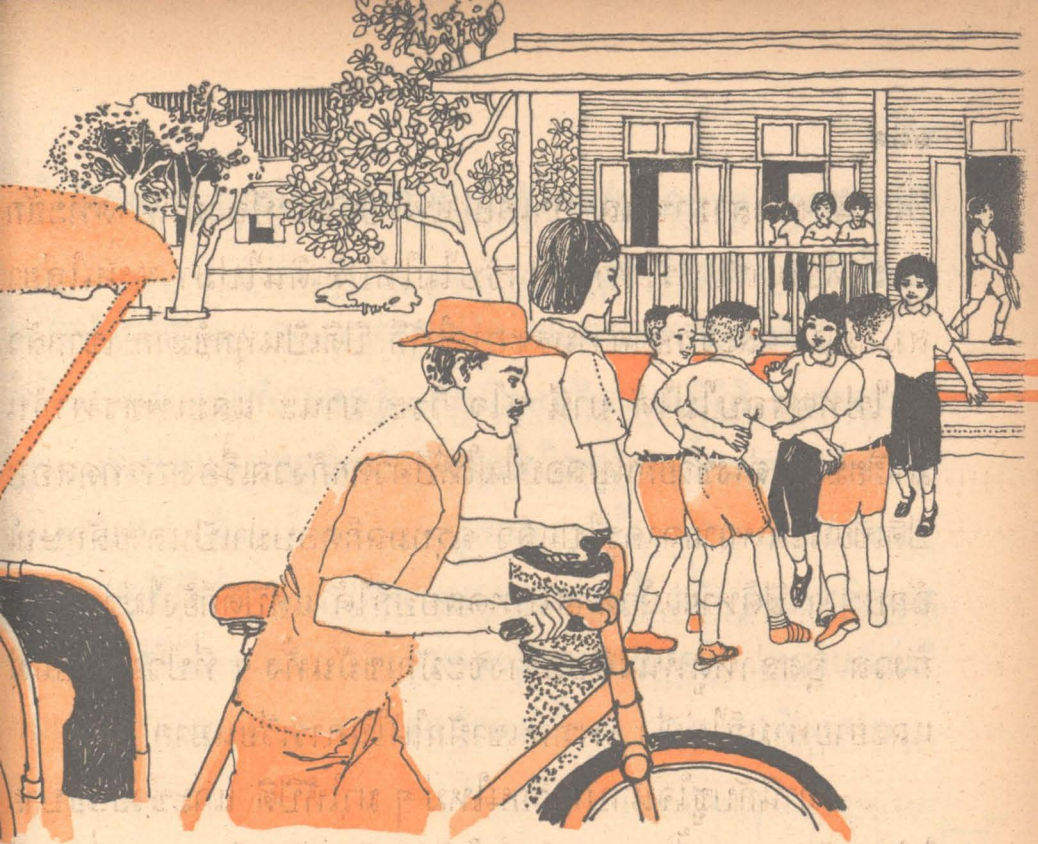
ที่ตะโพก เจ้านิลหันมาเอาคางโขกไหล่ปิติเบา ๆ ปิติกับเจ้านิล
หยอกกันอยู่ครู่หนึ่ง ปิติจึงกลับไปดูหนังสือ เจ้านิลก็เล็มหญ้า
ต่อไป

นกกิ้งโครงสองตัวตีกันอยู่บนต้นมะรุม แล้วบินตกลง
ไปตีกันต่อบนหลังเจ้านิล เจ้านิลตกใจส่งเสียงร้องดังสนั่นพลาง
แผ่นโผนกระโจนหนีเตลิดไปทันที ปิติตกใจตะโกนร้องเรียกมัน
จนเสียงหลง พलगผลุนผลันวิ่งตามจนลืมหูลืมตา มองเท้า เขากลัว
มันจะหลงทางไปติดหล่มที่ชายทุ่ง วิ่งไปได้เหนื่อยหนึ่งเขาก็ก
เหยียบเศษแก้วเป็นแผลลึกโลหิตไหลโขก ปิติห่วงเจ้านิล อุตส่าห์
ขย่งเท้าวิ่งตามพलगร้องเรียกพलग เจ้านิลหายตกใจและได้ยิน
เสียงปิติจึงวิ่งกลับมาหา พี่ชายของปิติได้ยินเสียงร้องก็รีบวิ่ง
มาดู พบปิติได้รับบาดเจ็บ จึงอุ้มขึ้นไปบนบ้าน เศษแก้วยังติด
อยู่ที่แผล พี่ชายต้องใช้แหวนที่สะอาดคีบออก ปิติเจ็บมากจน
ต้องกัดฟันไว้ พี่สาวชะแผลใส่ยาและเอาผ้าพันแผลให้ ปิติรู้สึก
ปวดที่แผลตุบตุบ แต่มองเห็นเจ้านิลกลับมาแล้วค่อยสบายใจ
ขึ้น ยายกับแม่ของเขาบอกว่าปิติไม่รู้จักระวังตัว ถ้าแผลไม่หาย
เกิดเน่าเปื่อยเรื้อรัง แพทย์อาจต้องตัดขา เขาก็จะกลายเป็นคน
ขาด้าน

แผลของปิติอีกเสบ บวม ปิติรู้สึกตะครันตะครอ เพราะ
มีอาการไข้ วันรุ่งขึ้นเขาไปโรงเรียนไม่ได้ พี่สาวพาปิติไปรักษา

ที่สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ แพทย์ฉัตตยาป้องกันบาดทะยัก และให้ยามารับประทาน กำชับไม่ให้ปิติเดินไปมา หมั่นใส่ยาสมานแผลและรักษาความสะอาดให้ดี ปิติเป็นทุกข์มาก เขากลัวจะไปทดสอบไม่ได้ มานี ชูใจ วีระ มานะ และเพชรพากันมาเยี่ยม ต่างช่วยกันปลอบไม่ให้ปิติวิตกกังวลเรื่องการทดสอบ ปิติเขียนจดหมายลาครูไปแล้ว ครูกรมลก็ตอบมาเป็นลายลักษณ์อักษรว่า ปิติหายแล้วค่อยไปทดสอบก็ได้ แต่ปิตียังไม่วายวิตกกังวล อุตส่าห์ดูหนังสืออย่างขะมักเขม้นทั้ง ๆ ที่ป่วย พ่อแม่และยายห้ามก็ไม่ฟัง เพราะเขาฝากไฟในการเรียนมาก

มานีกับชูใจนำบทเรียนใหม่ ๆ มาให้ปิติ และช่วยอธิบายให้เขาฟัง ระยะนี้ครูกรมลกำลังให้นักเรียนหัดเขียนแผนที่ มานีและชูใจก็นำมาให้ปิติหัดเขียนด้วย เขาได้ศึกษาเรื่องอักษรย่อต่าง ๆ ในแผนที่ เช่น น. หมายถึงแม่น้ำ ภ. หมายถึงภูเขา และเรื่องสีที่เป็นสัญลักษณ์ของพื้นที่ หรือความลึกตื้นของระดับน้ำทะเล นอกจากนี้สมคิดและดวงแก้วยังนำความรู้เบ็ดเตล็ดต่าง ๆ ที่ครูสอนมาให้เขาศึกษาด้วย บางครั้งปิติหยิบสมุดบันทึกผลการเรียนมานั่งดู ผลการเรียนของเขาก้าวหน้าขึ้นมาเรื่อย ๆ ครูสอนให้ทำกราฟประเมินผลการเรียนของตัวเอง เขาวิตกว่าครั้งนี้ผลการทดสอบจะด้อยลงกว่าเดิม ความหวังที่จะให้ผลการเรียนดีขึ้นเรื่อย ๆ ก็คงสลายลงคราวนี้เอง

พอถึงวันสอบ ปิตียังมีไข้อยู่ รู้สึกมีศีรษะและปวด
ที่ขมับ เขายังเดินไม่ได้ ได้แต่ถัดไปมาบนบ้าน พ่อแม่และยาย
ตลอดจนพี่ทุกคนเป็นห่วงเขามาก ปิติคิดว่า ถ้าเจ้านิลโตพอขึ้นได้
เขาจะผูกบังเหียนและใส่อาานแล้วควบตะบึงไปโรงเรียน แต่
มันยังเล็กเหลือเกิน ปิติแข็งใจแต่งตัวและขอร้องให้พี่สาวพา
นั่งรถสามล้อไปโรงเรียน เมื่อไปถึงเพื่อน ๆ ช่วยกันพยุงปิติ
ขึ้นไปในห้องเรียน ต่างทักท้วงว่าปิติไม่ควรมาเลย ครูกลมอนุญาต
ให้เขาทดสอบที่หลังได้ แต่ปิตียืนยันว่าเขาต้องเข้าทดสอบ
พร้อมกับเพื่อนให้ได้ ครูกลมเห็นความพยายามของปิติแล้ว

รู้สึกสงสาร จะบอกให้เขากลับไปก็เกรงจะเป็นการทรมานจิตใจ
ของปิติ จึงให้เขาทดสอบ

ปิติเห็นข้อทดสอบแบ่งเป็นหลายหมวด และต้องใช้ความ
คิดหลายแง่ ก็รู้สึกปวดศีรษะยิ่งขึ้น สู้ต่อส่ำห์พยายามทำไปได้
หลายข้อ ขณะนั้นครูใหญ่ให้ภารโรงมาเชิญครูกรมลไปพบ ครู
กรมลจึงออกจากห้องไป พอครูเดินลับตาไปแล้ว สมคิดนั่ง
ขยุกขยิกอยู่ครู่หนึ่ง จึงส่งกระดาษคำตอบของตนให้ปิติลอก ปิติ
ไม่ยอมมลอก เพื่อนอีกคนหนึ่งส่งหนังสือให้ปิติดู ปิตีก็ไม่ยอมดู
เขาบอกเพื่อน ๆ ว่า เขาไม่เคยคิดจะทุจริต ถึงเขาจะสอบตก

ก็ยังมีความภูมิใจว่าไม่ได้ทุจริตคดโกง แต่ถ้าเขาสอบได้เพราะทุจริต เขาจึงจะละอายอดสู่มองหน้าใครไม่ได้ แล้วปิติก็ตั้งหน้าตั้งตาทำข้อสอบต่อไป

สักครูหนึ่ง ปิติก็บ่นว่าปวดแผลและระบมตามขาเพราะนั่งห้อยเท้า มานีรีบหาเก้าอี้วางตัวหนึ่งมาให้ปิติพาดเท้า ปิติชอบใจมานีแล้วทำข้อสอบต่อไป เขารู้สึกสบายขึ้น สมองปลอดโปร่งจนทำข้อสอบที่เหลือได้ทุกข้อ ระหว่างนั้นมีนักเรียนชายคนหนึ่งลอกคำตอบจากหนังสือ หัวหน้าชั้นและเพื่อน ๆ ห้ามปรามก็ไม่ฟัง เขาเป็นนักเรียนที่เรียนไม่ค่อยดีนัก พอจวนจะหมดเวลา ครูกลมจึงกลับมาห้องเรียน เขาเดินมาดูกระดาษคำตอบของปิติแล้วเดินดูของคนอื่น ๆ พอหมดเวลาครูกลมเก็บกระดาษคำตอบของนักเรียนทุกคน แล้วให้นักเรียนเรียนตามปกติ ปิตินั่งเรียนหนังสือกับเพื่อนอยู่ครูหนึ่ง พี่สาวก็มารับกลับไปพักผ่อนที่บ้าน พอเขาลงจากรถสามล้อ พี่สาวจะอุ้มขึ้นบ้าน เจ้านิลก็วิ่งมาดมเขา และทำเสียงเบา ๆ ในลำคอเหมือนกับถามข่าวปิติ ปิติใช้นิ้วมือจิ้มที่หน้าผากมันเบา ๆ แล้วพี่สาวก็อุ้มเขาขึ้นไปบนบ้าน

พอสิ้นสัปดาห์ที่สอง แผลที่เท้าของปิติตกสะเก็ดและหลุดออก ปิติจึงไปโรงเรียนได้เป็นปกติ ถึงแม้ปิติจะไม่ได้มาเรียนหลายวันแต่เขาก็เรียนได้ทัน เพราะเพื่อน ๆ ผลัดกันมาเยี่ยม

และนำบทเรียนมาให้เขาเสมอ วันนั้นครูกลมแจกผลการทดสอบให้นักเรียน ทุกคนใจเต้นตึกตัก ปีติใจคอไม่ดีเพราะกลัวสอบตก เขาค่อย ๆ แจ่มแผ่นกระดาษแจ้งผลการทดสอบออกดู ปรากฏว่าได้คะแนนระดับ ๒ เขารู้สึกพอใจมาก จึงหันไปมองเพื่อน ๆ เห็นมานีหน้าบาน คะเนว่ามานีคงได้ระดับ ๔

เมื่อครูกลมเห็นนักเรียนทุกคนดูผลการทดสอบของตนแล้วจึงพูดว่า ทุกคนเรียนดีขึ้น ปีตินั้นถึงแม้จะป่วยก็อุตสาหะมาทดสอบ ก็ยังทำได้ดี แล้วครูกลมก็หันไปชมนักเรียนคนที่ทุจริตลอกคำตอบจากหนังสือว่า คงตั้งใจดูหนังสือมาก จึงทำ

คะแนนได้ดี ครูกลมขอให้เขาตั้งใจเรียนให้ดีขึ้นนี่ตลอดไป แล้วบอกให้นักเรียนทั้งชั้นปรบมือให้ นักเรียนคนอื่น ๆ รู้อยู่ แก่ใจว่าเพื่อนทุจริต แต่ไม่มีใครประจานความผิดของเขาให้ครูทราบ พวกนั้นปรบมือตามคำสั่งของครู นักเรียนชายคนนั้นหน้าเฉือนด้วยความกระดากอายและเสียใจ เขาลุกขึ้นเดินออกมาหาครูที่หน้าชั้นอย่างเงื่องหงอย แล้วสารภาพความผิดว่า “คุณครูครับ ผมขอโทษ ความจริงผมไม่ได้เรียนดีขึ้นกว่าเดิม แต่ผมลอกคำตอบในหนังสือระหว่างที่คุณครูไม่อยู่ ผมรู้สึกละอายใจมาก คนที่คุณครูควรจะชมเชยมากที่สุดคือปิติ เพื่อน ๆ ส่งคำตอบและหนังสือให้เขาลอก เขาก็ไม่ยอมลอก คราวนี้ผมผิดไปแล้ว คราวต่อไปผมจะไม่ทำอีกเลย ผมจะเอาอย่างปิติ” ครูกลมไม่ทำโทษนักเรียนคนนั้น แต่จะให้สอบใหม่ แล้วอบรมสั่งสอนให้มีความซื่อสัตย์สุจริต รักเกียรติของตนอย่าให้ใครดูหมิ่น และชมเขาว่าเป็นเด็กดีที่สำนึกผิดได้ ส่วนปิติได้รับคำชมเชยเป็นอันมาก

แบบฝึก

๑. กำบางคำอ่านและเขียนผิดง่าย เนื่องจากมีสระหลายรูปรวมกัน
เช่น เอีย เอือ ถ้าอ่านไม่ถูกใช้วิธีปิดบางส่วน

เช่น เจื่อน ให้ปิดวรรณยุกต์ ' จะเหลือ เจื่อน
เจื่อน ให้ปิดตัวสะกด น จะเหลือ เจือ
เจือ ให้ปิดตัวพยัญชนะ จ จะเหลือ เอือ
ถ้าปิดผิดที่ จะอ่านไม่ได้หรือไม่มีความหมาย

เช่น เจือ ถ้าปิด อ จะเหลือ เจี (ไม่มีความหมาย)
ดังนั้นเมื่ออ่านสระ เอือ ได้แล้วจึงเริ่มประสมเป็น
จ-เอือ-เจือ แล้วเพิ่มตัวสะกด และผันต่อไป ก็
จะอ่านคำนั้นได้เอง

๒. คำที่ประสมสระเอือ และสระเอีย ควรฝึกอ่านและเขียนบ่อย ๆ โดยสังเกตการวางรูปวรรณยุกต์ให้ดี

ฝึกอ่านและเขียน

	ไม่มีตัวสะกด	มีตัวสะกด	มีตัวควบกล้ำอักษรนำ
เอือ	เรื่อ เรื่อ เรื่อร้าง เนื่อ เชื่อ เมื่อ เจื่อ	เฟื่อง เจื่อน เงือก เลือด เอื่อม เปื่อย เกือบ เพื่อน	เกลื่อน เกลื่อน เคลื่อน เหมือน เสมื่อน เหนื่อย
เอีย	เปีย เมีย เลีย เสีย	เขียน เรียง เปียก เจียบ เหมียน เสียด เลียง เคียว เขี้ยว เดียว	เกลียว เกรี้ยวกราด เปลียว เปรี๊ยะ เปลี่ยน

๓. คำที่มาจากภาษาอังกฤษ (ยกเว้นคำที่มีอยู่ในพจนานุกรม) เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทย ไม่ใส่รูปวรรณยุกต์ แต่ออกเสียงวรรณยุกต์คล้ายคำเดิม และออกเสียงตัวสะกดตามมาตราตัวสะกดของไทย

ฝึกอ่านและจำ

กราฟ	อ่านว่า	กร้าบ
เทป	”	เท๊ป
ไหนดอน	”	ไน - ล่อน
บาสเกตบอล	”	บ๊าด - สะ - เก็ด - บอน
เฮลิคอปเตอร์	”	เฮ - ลิ - ค้อบ - เต้อ

๔. คำบางคำอ่านไม่ตรงตามตัวสะกดหรือสระที่ประสมอยู่

ฝึกอ่านและจำ

ประโยชน์	อ่านว่า	ประ - โหยด
ดำริ	”	ดำ - หริ
ตำรวจ	”	ดำ - หรวด
กำเนิด	”	กำ - เหนิด

คำบางคำมีตัวสะกด ๒ ตัว บางครั้งออกเสียงตัวสะกดตัวหน้า เช่น

มิตร	อ่านว่า	มิด
จักร	”	จัก

บางครั้งออกเสียงตัวสะกดตัวหลัง เช่น

สารท

อ่านว่า สาด

สามารถ

”

สา - มาด

๕. คำบางคำเมื่อเปลี่ยนรูปท้ายคำแล้วความหมายยังคงเดิม

ฝึกอ่านและสังเกต

บิดา - บิดร

มารดา - มารดร

ปักษา - ปักษิน - ปักษี

กาย - กายา - กายี - กายิน บางทีก็เป็น กาเยศ ด้วย

นคร - นครา - นครินทร์

๖. คำบางคำเมื่อมีคำอื่นมาประสม จะทำให้ความหมายเปลี่ยนไป

อ่านและสังเกต

เนื้อ - กล้ามเนื้อ

แม่ - แม่น้ำ

ทอด - ทดสอบ

ปราด - ปราดเปรียว

อบ - อบรม

เคร่ง - คร่ำเคร่ง

รัง - เรือรัง

ฝึก - ฝึกไฟ

คำบางคำเมื่อประสมกับคำอื่นแล้ว จะบอกให้รู้ลักษณะโดยเฉพาะ
เช่น

ชาว - ชาวบ้าน ชาวนา ชาวเรือ

นัก - นักเรียน นักร้อง นักดนตรี

ช่าง - ช่างไม้ ช่างปูน ช่างปั้น

๗. การอ่านกราฟ

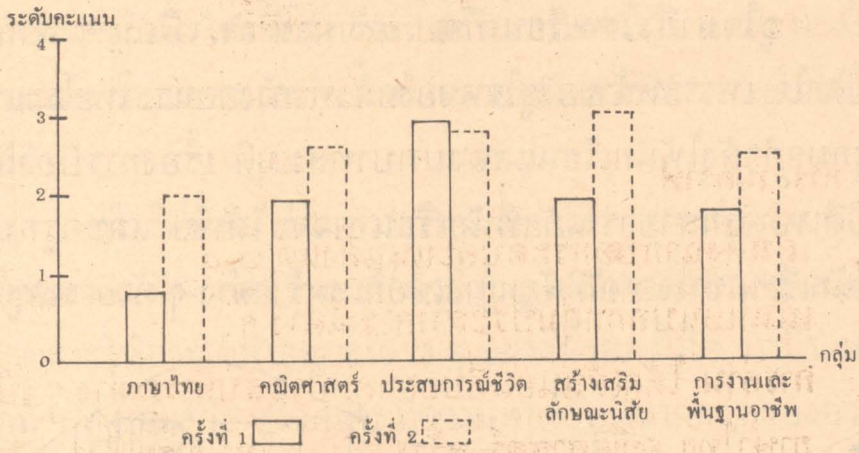
เส้นตั้งฉากบอกระดับคะแนนตั้งแต่ ๐-๔

เส้นนอนบอกกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ

การอ่าน ให้ดูเส้นนอนที่บอกกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ เป็น
ภาษาไทย คณิตศาสตร์ สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สร้าง
เสริมลักษณะนิสัย การงานและพื้นฐานอาชีพ แต่ละ
กลุ่มมี ๒ แท่ง คือ ผลสอบครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒
แล้วดูเส้นตั้ง ถ้าแท่งครั้งที่ ๒ สูงกว่าครั้งที่ ๑ แสดงว่า
เรียนดีขึ้น และเรียนดีได้ระดับใดต้องดูตัวเลขที่เส้นตั้ง

นักเรียนลองอ่านดูว่าปีติเรียนอะไรดีขึ้นบ้างและดี
ขึ้นเท่าไร

กราฟแสดงผลการเรียนรู้ของปติ

บทที่ ๒๗

ความลับ

ชูใจมาถึงโรงเรียนเกือบ ๑๐ นาฬิกา เพื่อน ๆ พวกกัน
แปลกใจ เพราะหน้าของชูใจหมองคล้ำทำทางอ่อนระโหยโรยแรง
ครูกมลกำลังให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ เรื่องการป้องกัน
อุบัติเหตุจากสารพิษที่นักเรียนอาจจะได้พบ และครูกมล
ให้นักเรียนเข้าใจอันตรายที่สัญญาณบอกเหตุร้ายต่าง ๆ ด้วย พอชูใจ

เดินเข้ามาทำความเคารพและขออนุญาตเข้าห้องเรียน ครูกลม
จึงซักถามจิตใจถึงสาเหตุที่มาโรงเรียนสาย ชูใจกำลังเหนื่อยจึง
เล่าอย่างกระต่อนกระแท่น จับความได้ว่า ควายเป็นชูใจหายไป
อาออกตามหาแต่เช้ายังไม่กลับ ย่าจึงให้ชูใจวิ่งไปบอกตำรวจ
ตำรวจที่ทำหน้าที่แผนกสืบสวนให้ชูใจพามาที่บ้าน อาจกลับมา
ถึงบ้าน ชูใจจึงได้มาโรงเรียน ครูกลมปลอบว่า ตำรวจคงได้
เบาะแสเกี่ยวกับคนร้าย และนำควายกลับมาให้อาของชูใจได้ใน
ไม่ช้า

ชูใจไม่มีสมาธิในการเรียนเลย แต่พยายามนั่งนิ่ง ๆ ถ้า
ใครมองผิวเผิน ก็คิดว่าเขากำลังตั้งใจดูการแสดงบทบาทสมมุติ
และการให้อาณัติสัญญาณต่าง ๆ อย่างตั้งอกตั้งใจ มานีนั่งอยู่
ใกล้ ๆ สังเกตรู้ว่า ชูใจคงจะมีความทุกข์ร้อนมากกว่าเรื่องควาย
ของอาหายไปเป็นแน่ เกือบจะเผยปากกระซิบถามแต่ไม่กล้า
เพราะเกรงคนอื่นจะได้ยิน ชูใจเองก็หันมาสบตามานีบ่อย ๆ
เหมือนอยากจะระบายความกลัดกลุ้มของตนให้เพื่อนรักฟัง
ทั้งสองเลยขาดสมาธิในการเรียนทั้งคู่ รอเวลาหยุดพักกลางวัน
ด้วยจิตใจระส่ำระสาย

พอระฆังบอกเวลาพักกลางวัน เพื่อน ๆ พากันมารุมซัก
ถามชูใจ แล้วจึงพากันลงไปที่รับประทานอาหารกลางวัน เหลือ
อยู่แต่ชูใจ มานี และปิติ ส่วนสมคิดพาดวงแก้วไปรับขนานนติ

ที่ญาติส่งมาให้ ณ ที่ทำการไปรษณีย์ นับว่าเป็นโชคดี เพราะ
ชุดต้องการจะปกปิดไม่ให้ทั้งสองคนรู้ความลับของตน

“ลงไปกินข้าวก่อนดีกว่า ฉันหิวจนไส้กิ่วแล้วละ” ปิติ
ชวน แต่ชุดใจสั้นศีรษะแล้วว่า “ฉันกินไม่ลงหรอก ถ้ายังไม่ได้
เล่าเรื่องนี้ให้พวกเธอและพี่มานะ พี่วรีระ กับเพชรฟัง”

“เรื่องอะไร เป็นเรื่องคอขาดบาดตายเขี้ยวหรือชุดใจ” มานี
ถาม พลางบอกให้ปิติไปตามวรีระ มานะ และเพชรมาโดยด่วน
พอทุกคนมาพร้อมแล้วชุดใจจึงเล่าเรื่องให้ฟังด้วยน้ำเสียงแหบแห้ง

“เมื่อเช้าอาลูกขึ้นมาแต่เช้ามืดไม่เห็นควายทั้งสองตัว
อาจึงออกมาตามหา ย่ากับฉันก็เป็นทุกข์ไม่รู้จะอย่างไร ฉัน
เดินดูรอบ ๆ คอกของมัน เห็นรอยเท้ามาเต็มไปหมด ทำให้ฉัน

นึกถึงอุโมงค์ที่เราเคยไปพบ ด้านนอกมีรอยเท้าม้าย่ำไปย่ำมา
 เหมือนกัน ฉันสังหรณ์ใจว่าอาจจะ เป็นพวกที่อยู่ในอุโมงค์นั้น
 ขโมยควายไป พยายามให้ฉันไปแจ้งความตำรวจ ฉันจึงตัดสินใจ
 เล่าเหตุการณ์ที่เราไปพบอุโมงค์ในวันนั้นให้ตำรวจฟัง ที่แรก
 ตำรวจคิดว่าฉันสติเฟื่องเพื่อน หรือพูดเพ้อเจ้อ เหลวไหล พอเขา
 มาที่บ้านก็เห็นรอยเท้ามาจริงตามที่ฉันบอก เขาจึงรีบไปสืบดู”
 ชูใจเงยหน้าขึ้นมองหน้าเพื่อนทีละคนด้วยใบหน้าซีดเผือด ขณะที่
 พูดว่า “ฉันขอโทษ ฉันผิดสัญญาที่ต้องเปิดเผยความลับของเรา
 ให้ตำรวจฟัง ทุกคนโกรธฉันหรือเปล่า” พูดจบชูใจก็ทำท่าจะ
 ร้องไห้ มานึกอดชูใจพลางพูดว่า “ไม่มีใครโกรธซึ่งเธอหรอก
 เธอจำเป็นต้องเล่าให้ตำรวจฟังนี่นา ไช้ใหม่พี่ระ พี่มานะ เพชร
 แล้วก็ปิติ” ทุกคนพยักหน้ารับรอง

“พวกเราไม่โกรธชูใจหรอก สบายใจเสียเถิด ความลับ
 ส่วนตัวบางครั้งเราก็ต้องเปิดเผยถ้าถึงคราวจำเป็น แต่ถ้าเป็น
 ความลับของชาติบ้านเมือง ที่จะทำให้เกิดความวิบัติ หรือบ่อน
 ทำลายความมั่นคงของประเทศชาติแล้ว เราจะต้องรักษายิ่งกว่า
 ชีวิตของเราทีเดียว” วีระพูด ชูใจพยักหน้า “ถ้าเป็นความลับ
 ของประเทศชาติแล้ว ต่อให้เอาเพชรฆาตมาบั่นคอ ฉันก็ไม่
 เผยปากพูด” พูดจบชูใจก็นิ่งหน้า เขามือกุมท้องร้องว่า “โอ้ย
 ฉันปวดท้อง.....ฉันไม่ได้กินอะไรเลยตั้งแต่เช้า แล้วก็เอาแต่

วิ่ง....วิ่ง.....จนเหนื่อยหอบ” แล้วเพื่อน ๆ ก็ได้ยินเสียงท้องของ ชูใจร้องจ๊อก จ๊อก มานี้หิวเราะ “นั่นไง พยาธิของเธอร้อง อุทธรณ์ขึ้นแล้ว เร็ว ปิติ รีบไปขอยาธาตุที่ห้องพยาบาลมาให้ ชูใจกินระงับอาการปวดท้องเสียก่อน” แต่ปิติบอกว่า “อย่า กินยาเลย หิวข้าวก็ไปกินข้าวดีกว่า”

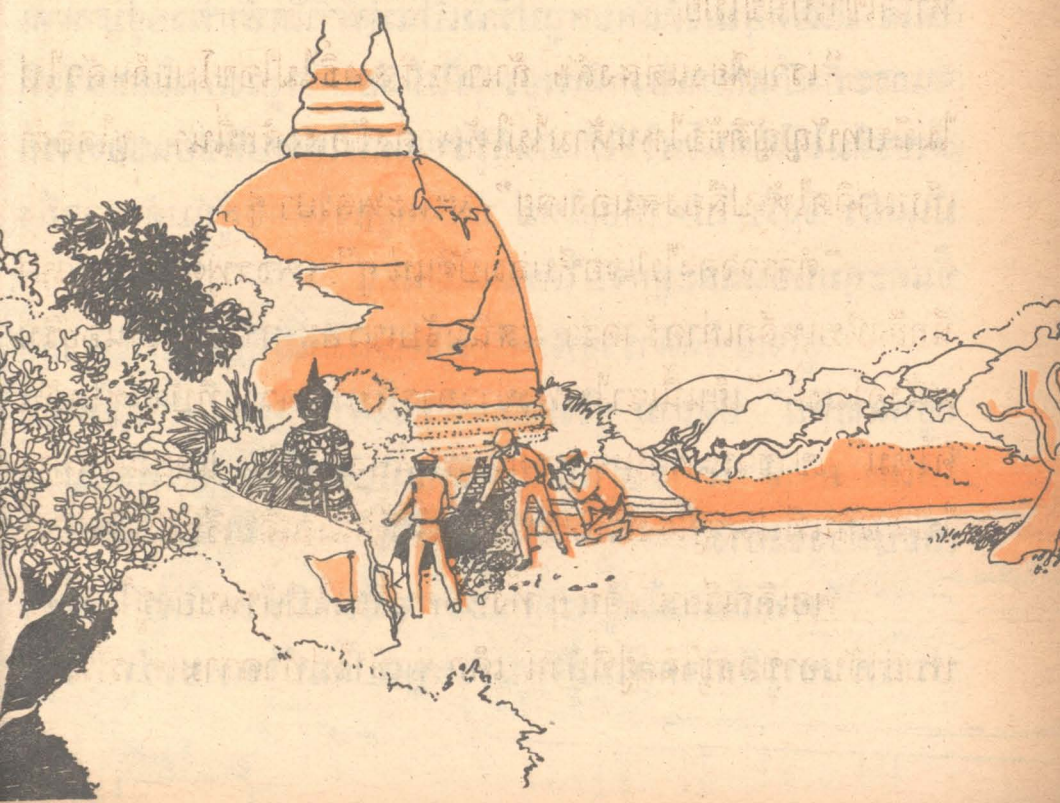
ในโรงอาหาร นักเรียนส่วนใหญ่รับประทานกันเสร็จแล้ว เหลือพวกที่มาทีหลังเพียงไม่กี่คน เด็กทั้งหกคนจึงยกถาดอาหาร มานั่งรับประทานด้วยกัน ชูใจตักอาหารใส่ปากพลางบ่นพึมพำไว้ว่า “ถ้าพวกในอุโมงค์เป็นผู้บริสุทธิ์ละก็ ฉันคงบาปมากที่ไปกล่าวหาว่าเขาเป็นขโมย”

“เราเพียงแต่สงสัย ถ้าเขาบริสุทธิ์ไม่ใช่ขโมยก็แล้วไป ไม่มีบทบัญญัติข้อไหนห้ามไม่ให้เราตั้งข้อสงสัยนี่นา ชูใจอย่า เก็บมาคิดให้เปลืองสมองเลย” มานะพูดเบา ๆ

“ตำรวจคงไปเจอหีบสมบัติแน่ ๆ” เพชรพูดเปรย ๆ เขานึกถึงหีบเหล็กเก่าคร่ำคร่า มีสนิมจับเขรอะ วางซ้อนกันอยู่ริมผนังอุโมงค์ “เย็นนี้เราไปฟังข่าวการสืบหาควายที่บ้านชูใจกัน ดีไหม” เขาชวนเพื่อน ๆ ทุกคนเห็นพ้องต้องกัน และนัดหมายไปพบกันที่ประตูโรงเรียนด้านทิศเหนือเมื่อเลิกเรียนแล้ว

พอเลิกเรียน เด็ก ๆ ทั้งหมดคนตรงไปบ้านของชูใจทันที พบยากับอาของชูใจอยู่ที่บ้าน เด็ก ๆ เข้าไปทำความเคารพแล้ว

ถามเรื่องราว อาสาชยายเรื่องราวให้ฟังว่า ตำรวจไปที่สุญปราง
ไม่พบอะไรเลย พบแต่รอยเท้าม้าและควายสับสนไปหมด กับ
กองขยะมูลฝอยที่พวกมันทิ้งเอาไว้ได้ต้นโพ ในกองขยะนั้นมี
ฉมวกและสวิงทิ้งอยู่ด้วย ตำรวจสันนิษฐานว่า พวกที่อยู่ใน
อุโมงค์เป็นพวกมิจฉาชีพแน่นอน จึงถ่ายรูปร่องรอยบางอย่างไว้
จนฟิล์มหมดม้วน แล้วจึงสะกดรอยตาม เชื่อว่าจะต้องได้ตัว
คนร้ายและควายที่หายในไม่ช้านี้

พวกมิจฉาชีพเหล่านี้ มันทำเลห์กระเทห์ให้ชาวบ้าน
เกรงกลัว ชาวบ้านแถบนั้นเล่าว่า พวกเขาคเคยเข้าไปหาของป่า
แถวใกล้ ๆ สฎุปร้าง เขาได้ยินเสียงเหมือนมีภูตผีปิศาจสิงอยู่
ที่นั่น ทำให้ทุกคนหวาดกลัว ไม่กล้ากล้ากรายเข้าไปใกล้ บางครั้ง
เห็นงูจงอางใหญ่เลื้อยเฟ่นผ่านน้ำกล้วมาก บางคืนพวกเขาเห็นดวง
ไฟสีเขียวพวยพุ่งสว่างโชติช่วงลอยวูบวาบไปมา แล้วเจ้าปิศาจ
ก็แผดเสียงหัวเราะแหลมเยือกเย็น น่าขนพองสยองเกล้ายิ่งนัก
ชาวบ้านเกรงอิทธิฤทธิ์ของปิศาจร้าย จึงเก็บงำเรื่องนี้ไม่
แพร่งพรายให้ใคร ๆ หรือแม้แต่ตำรวจรู้ พวกมิจฉาชีพเลย
ได้ใจ มันยึดอุโมงค์และสฎุปร้างเป็นที่พำนักพักพิงอยู่มานาน
จนกระทั่งมันเก็บฉมวกที่เพชรพุ่งไปเสียบหัวงูจงอางและสวิงที่
เพชรลิ้มไว้ได้ต้นโพไว้ได้ มันก็รู้ว่า มีคนไปพบที่ซ่อนของพวก
มันแล้ว จึงรีบไปหาที่อยู่ใหม่ ถ้ายังอยู่คงได้ต่อสู้กับตำรวจถึง
ขั้นตะลุมบอนและถูกจับได้หมดเป็นแน่

“ซูใจเล่าให้ตำรวจฟังหรือเปล่าว่า มันมีหีบอะไรน่าสงสัย
อยู่หลายหีบ” ปิติตาม ซูใจพยักหน้า “เล่าทุกอย่าง ตำรวจบอก
ให้เล่า อย่าอำพราง ฉันก็เล่าหมดแม้แต่เรื่องเพชรพุ่งฉมวก
เสียบหัวงูจงอาง”

“พวกนั้นคงไม่รู้หรอกนะว่า ฉมวกเป็นของใคร” เพชร
ปรารภ เขารู้สึกใจคอไม่สู้ดี มานะพูดปลอบใจเพชรว่า “ไม่รู้

หรือก ถ้ารู้ เราก็คงได้เผชิญหน้ากับมันแล้ว มันไม่ปล่อยให้เรา
ลอยนวลอยู่อย่างนี้หรือก และตำรวจคงจะไม่แพรงพรายให้ใคร
รู้อีก เพชรไม่ต้องวิตกกังวลดอกนะ”

ย่ามีท่าทางเศร้าโศกเพราะเสียดายควาย ย่าไม่มีเงินซื้อ
ควายตัวใหม่ให้อาทำนา ทุกวันนี้ย่ามรัยัสต์เก็บหอมรอมริบเงิน
เพื่อจะให้ชูใจได้เรียนหนังสือถึงชั้นมัธยมศึกษา อาทำนาได้ข้าว
พอเลี้ยงดูกันไปปีหนึ่ง ๆ และขายบ้างเล็กน้อยเท่านั้น เด็ก ๆ
สังเกตเห็นย่าเศร้าซึมไป จึงเข้าไปคุกเข่านั่งลงข้าง ๆ แล้วช่วย
กันประเล้าประโลมให้ย่าสบายใจ ต่างสัญญาว่า จะขอร้องให้
ผู้ใหญ่ของตนช่วยสืบดูเรื่องนี้ด้วย มานีมองเห็นเขียนหมาก
จึงใช้กรรไกรหนีบหมากแล้วจิบพลูให้ย่า แล้วช่วยชูใจยกกระเช้า
ใส่ใบตองที่ย่าตัดเจียนไว้ มาช่วยกันเย็บกระทง ย่าค่อยสบายใจ

ขึ้นที่เห็นพวกเด็ก ๆ เอาอกเอาใจตน ช่วยให้คลายทุกข์ร้อนลงได้
มานี้เห็นผมชูใจย่อยลงมาระหน้า น่ารำคาญ จึงดึงมือออกจาก
ผมของตนอันหนึ่ง หีบผมให้ชูใจ ชูใจพึมพำชอบใจมานี้ แล้ว
ก้มหน้าก้มตาเย็บกระดองต่อไป

พวกเด็กผู้ชายลงไปช่วยอาหาบฟ่อนข้าวมาเก็บไว้ในฉาง
จนแล้วเสร็จ อาชอบใจพวกเด็ก ๆ แล้วบอกให้พากันไปล้าง
กายข้าวออกจากตัว มิฉะนั้นจะระคายตามเนื้อตัว ทำให้คัน
วีระรู้สึกภูมิใจที่พวกเขาช่วยอาทำงานสำเร็จอย่างรวดเร็ว เขา
นึกถึงคำขวัญที่ว่า “สามัคคีคือพลัง”

แบบฝึก

๑. คำที่มักอ่านและเขียนผิด คือคำที่มีเสียง เออ และสะกดด้วยตัว ย
เวลาเขียน จะเป็น - ย

ฝึกอ่านและสังเกต

จำเลยเอื่อนเอย

เยาะเยยเสยผม

ปล่อยปละละเลย

ระเหยญไว

เปิดผยเชยชม

เคยชมไบเตย

ลูกเชยเลยไป

ไดไจเปริยบเปรย

ข้อสังเกต คำที่มี - อยู่ข้างหน้า และสะกดด้วยตัวอื่น ๆ
ยกเว้นตัว ย จะอ่านออกเสียงเป็น เอ เช่น
เปลว เศษ เร็ว เลข เป็นต้น

๒. คำที่มีเสียง เออ และมีตัวสะกด มักอ่านและเขียนผิด เพราะจะ
เปลี่ยนรูปไปเป็น เิ เช่น

ฝึกอ่านและสังเกต

รีนเริงเบิกบาน ทำงานลินเล่อ

ประเมินเย็นเย้อ เตลิดเปิดเปิง

เขยิบเติบโต เดินโอราเริง

ระเปิดเกิดเพลิง บังเอิญเชิญมา

ข้อสังเกต คำบางคำมีเสียง เออ และมีตัวสะกดจะ
เขียนเป็น -อ แต่ไม่เขียน เิ มีอยู่ ๒ คำ
คือ เทอญ เทอม

๓. ตัวสะกดบางตัวมีสระอยู่ด้วย เช่น สาเหตุ เวลาอ่านให้ออกเสียง
เพียงตัวสะกดตัวเดียว ไม่ต้องออกเสียง สระ เช่น

สาเหตุ	อ่านว่า	สา-เหตุ	ไม่อ่าน	สา-เหตุ-ตุ
อุบัติ	"	อุ-บัติ	"	อุ-บัติ-ติ

ฝึกอ่านและจำ

เงินทองทรัพย์สินสมบัติ	เมื่ออุบัติเหตุเกิดขึ้นมา
เหตุการณ์อาจนำพา	ให้วิบัติหมดสิ้นไป
กำหนดข้อบัญญัติ	ปรนนิบัติคอยรับใช้
ไม่มีเหตุผลใด	ต้องอยู่ใต้อาณัติเขา

๔. การเขียนข้อความ เพื่อบอกกล่าวผู้อื่นต้องใช้ภาษาให้สุภาพและ
เหมาะกับบุคคล

อ่านและสังเกต

ผู้คุ้นเคย	“ไปกินข้าวด้วยกัน”
ผู้อาวุโสหรือไม่คุ้นเคย	“ขอเชิญไปร่วมรับประทานอาหาร”
ผู้คุ้นเคย	“ผมขอออกนอกห้องหน่อยครับ”
ผู้อาวุโสหรือไม่คุ้นเคย	“คุณครูครับ ผมขออนุญาตออกนอกห้องครับ”
ผู้คุ้นเคย	“ฟุตบอลนัดนี้มีคนดูหมดไปเลย”
ผู้อาวุโสหรือไม่คุ้นเคย	“ฟุตบอลรอบนี้มีคนดูมากมาย”

๕. การบอกกล่าวเพื่อแนะนำ สั่งสอน หรือเป็นคติเตือนใจ ถ้าใช้ข้อความยาว จะทำให้จดจำได้ยากและไม่น่าสนใจ จึงต้องใช้ข้อความสั้น ๆ เข้าใจง่าย และถ้าข้อความนั้นมีเสียงคล้องจองกัน ก็จะช่วยให้อจดจำได้ง่ายขึ้น

ข้อความชนิดนี้ เรียกว่า คติพจน์ เช่น

“ความกตัญญูทวายเป็นลักษณะของคนดี”

“ความเพียรมีที่ไหน ความสำเร็จมีที่นั่น”

“สามัคคีคือพลัง”

“เสียชีพอย่าเสียสัตย์”

บทที่ ๒๘

หนุมาน

เย็นวันหนึ่ง เมื่อเพชรทำงานเสร็จแล้ว เขาจึงหยิบรูป
หนังตะลุงที่สมคิดนำมาฝากจากปักษ์ใต้มานั่งดู แผ่นหนังฉลุนั้น
เป็นรูปคล้ายลิง ปากอ้า หน้าตาแปลก ตามตัวเป็นวง ๆ ขณะที่
เขารำพึงอยู่ในใจว่า ลิงตัวนี้ชื่ออะไรหนอ พลันได้ยินเสียงวีระ
ร้องทำนองจังหวะกระทั่งดั่งมาว่า “หนุมานชาญสมร กระบี่

วานร เหาะมาโดยเร็ว ปะ เท่ง เท่ง เท่งปะ เท่ง เท่ง” เขาจึงถือแผ่นหนังตะลุงวิ่งไปหาวีระ พบวีระกำลังทำท่าเต้น ย่อตัวแบะขาอยู่บนลานใต้ต้นขนุน มีเจ้าจ๋อนั่งแยกเขี้ยวดูอยู่บนแคร่ที่โคนต้นขนุน ข้าง ๆ เจ้าจ๋อมีหนังสือเล่มหนามากวางอยู่เล่มหนึ่ง

เพชรรู้สึกขื่นท่าเต้นของวีระมาก จึงถามว่า “วีระเต้นรำอะไรนะ” วีระตอบว่า “ฉันหัดเต้นโขน ฉันจะเล่นโขนสดเป็นตัวหนุมานในงานประจำปีของอำเภอเรายังงี้ละ” แล้ววีระก็หยุดเต้นยกมือเสยผมและใช้ผ้าเช็ดหน้าซับเหงื่อ ที่หน้าผากของเขามีเม็ดผดขึ้นเต็ม “ฉันเต้นให้เจ้าจ๋อมันดู มันก็ไม่ยอมดู” “หนุมานเป็นอะไร วีระ” เพชรถาม วีระชี้มือมาที่แผ่นหนังตะลุงที่เพชรถือมา แล้วว่า “ก็นั่นยังงี้ละ หนุมาน ตัวที่เธอถือมานั่นแหละ” “หนุมานก็เป็นลิงนะซี มิน่าละ เธอจึงมาเต้นให้เจ้าจ๋อดู” เพชรพูดแล้วก็หัวเราะพลางนั่งลงที่แคร่ข้าง ๆ เจ้าจ๋อ วีระตามมานั่งด้วย เพชรจึงขอร้องให้วีระเล่าเรื่องหนุมานให้ฟัง วีระจึงเปิดหนังสือเล่มหนาพลางบอกว่า “เรื่องหนุมานยืดยาวพิสดารมาก เล่าสามวันสามคืนก็ไม่จบ ฉันจะเล่าตอนที่ฉันเล่นโขนสดให้เธอฟังก็แล้วกัน เป็นตอนหนุมานลองดีพระฤๅษี” แล้ววีระก็เริ่มเล่าให้เพชรฟัง

หนุมานเป็นทหารเอกของพระรามในวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ พระรามต้องทำศึกกับทศกัณฐ์ซึ่งเป็นยักษ์เจ้ากรุง

ลงกา เพราะทศกัณฐ์ไปลักนางสีดามเหสีพระรามไป พระราม
 มีทหารเป็นลิงซึ่งมีฤทธิ์เดชมาก โดยเฉพาะหนุมานซึ่งเป็นลูก
 พระพายกับนางสวหะ เป็นทหารเอก หนุมานมีฤทธิ์แก่กล้า
 สามารถและจงรักภักดีต่อพระรามมาก แม้แต่ชีวิต หนุมานก็พลี
 ให้พระรามได้ พระรามบัญชาให้ทำงานสิ่งใดก็สำเร็จสมหมาย
 ทุกครั้ง ปกติหนุมานแม้จะเก่งกาจสามารถเพียงไร ก็สุภาพ
 อ่อนน้อม มีสัมมาคารวะ ครั้งหนึ่งพระรามมีบัญชาให้หนุมาน
 ไปสืบดูนางสีดา หนุมานจึงเหาะไปยังกรุงลงกา ไปพบพระฤๅษี
 คนหนึ่งนามพระนารทฤๅษี หนุมานสงสัยว่าพระนารทฤๅษี

คงจะเป็นพวกยักษ์ซึ่งเป็นพวกพาล จึงลองดี ดังคำกลอนกล่าวไว้ว่า

จึงเห็นหลังคาอาศรม
มีความชื่นชมยินดี
ครั้นถึงเนินทรายชายสมุทร
ยอกร่ายเวทอันศักดิ์ดา
บัดเดี๋ยวก็เป็นลิงน้อย
เหมือนกระบี่ป่าพนาคอน

พระนารทบรมฤๅษี
ขุนกระบี่ก็ตรงลงมา
ก็หยุดที่พุ่มไม้ใบหนา
นิมิตกายาวานร
กระโจนร่อยขาวผ่องประภัสสร
เสร็จแล้วบทจรเข้าไป

หนุมานเข้าไปขอพักนอนกับพระนารทฤาษี พระฤาษีก็มี
เมตตาให้พักนอนในศาลา หนุมานจึงแผลงฤทธิ์ให้ตัวโตขึ้นจน
เต็มศาลา แล้วร้องอุทธรณ์ต่อฤาษีว่าศาลาไม่พออยู่ พระนารท
ฤาษีประหลาดใจมาก

เมื่อนั้น
ได้ยินวานรพาที่
อ้ายนี้ตัวมันก็น้อยน้อย
เหตุไฉนจึงว่าศาลา

องค์พระนารทฤาษี
มีจิตดลใจจินดา
กระจ้อร่อยเป็นชาติลิงป่า
เล็กกว่ากายาด้วยอันใด

อย่าเลยจะไปแลดู
คิดแล้วก็เดินออกไป

อ้ายสุริย์มันทำเป็นโจน
จากในอรัญญิก

พระนารทฤๅษีเห็นลึงน้อยตัวใหญ่โตจนคับศาลา ก็รู้ว่า
ถูกลองดี จึงเนรมิตศาลาให้ใหญ่ขึ้นอีกหลายเท่า ตั้งค้ำกลอน

บัดนี้เจ้ากลมารยา	กำลังมารบฏให้รำคาญ
นี่แน่ศาลาครานี้	กว้างขวางยาวรีโรฐาน
มุกห้วนอนเกิดให้รำคาญ	อ้ายชาติเดียรรัจจานอย่ากวนใจ

หนุมานยังแผลงฤทธิ์ต่อไปอีก ให้ร่างกายใหญ่โตขึ้นจน
เต็มศาลา แล้วร้องดัดพ้อต่อว่าพระฤๅษีว่า ศาลาคับแคบไม่
พออยู่ ฤๅษีจึงคิดว่า

อันตัวของมันนี้สุริย์	มาลองถูกผู้เฒ่าก็เป็นได้
จำจะทารกรรมให้หน้าใจ	อ้ายจัญไรจะได้เห็นฤทธิ์

แล้วพระฤๅษีก็บันดาลให้ฝนตกลงมา หนุมานเปียกฝน
จนหนาวเหน็บไปทั้งตัว ร่างกายก็หดลงเล็กเท่าเดิม แล้วร้อง
อ้อนวอนให้พระฤๅษีเมตตา พระฤๅษีจึงให้เข้าไปผิงไฟ หนุมาน
ได้ผิงไฟหายหนาวแล้วก็เลยกลับไป พระฤๅษีคิดจะสั่งสอนลึง
น้อยไม่ให้งำเริบฤทธิ์คิดลองดีผู้ใหญ่ จึงเอาไม้เท้าไปโยนลงใน
สระข้างกุฏิ แล้วสั่งไม้เท้าให้กลายเป็นปลิง เมื่อลึงน้อยมาดื่มน้ำ
ในสระก็ให้เกาะติดแน่นที่คางจนแกะออกไม่ได้

พอรุ่งเช้า หนุมานตื่นและไปล้างหน้าที่สระน้ำดังคำกลอน

บัดนั้น

ครั้นแสงทองรองเรื่องเมมา

แมลงผึ้งภูโบยบิน

ก็ตื่นตาออกจากศาลาลัย

ครั้นถึงบ้วนปากล้างหน้า

ลูปไล้ไปทั่วอินทรีย์

บัดนั้น

ขององค์มหาอาจารย์

บัดนั้น

ตกใจโจนด้วยฤทธอรอน

ความเกลียดกลัวตาปลิดจูด

ยิ่งคร่ายิ่งทิ้งสักเท่าไร

สุดรู้สุดฤทธิสุดกำลัง

วิงพลางร้องเรียกพระมุนี

จึงกราบลงกับบทมालย์

จงปวยให้พ้นเวทนา

เมื่อนั้น

ยัมแล้วจึงกล่าวว่าที่

เป็นไฉนไม่แผลงฤทธอรอน

ปลิงนิคติดอยู่เท่าสายพาน

วายุบุตรวุฒิไกรใจกล้า

สกุณาเพรียกพร้องสนั่นไพร

โกกิลร่ำร้องเสียงใส

เดินไปยังสระวาริ

บ้ำระกายากระบี่ศรี

อยู่ในที่สระชลธาร

ฝายปลิงไม้เท้าตัวหาญ

ว้ายทะยานเกาะคางวานร

คำแหงหนุมานชาญสมร

สองกรกระชากสะบัดไป

ปลิงนั้นจะหลุดก็หาไม่

ยิ่งยาวออกไปทุกที

สุดทั้งปรีชากระบี่ศรี

จนถึงที่บรรณศาลา

พระอาจารย์ได้โปรดเทศา

ปลิดปลิงให้ข้าบัดนี้

พระมหานารถฤทธิ

ชี้หน้าว่าเหวอ้ายสาธารณ

มาอนญไยอ้ายเดียรจจาน

ร้องอึงอลหม่านไม่อายใจ

คืนนี้มึงเฝ้าแต่กวนกู
ว่าแล้วจึงยื่นมือไป

บัคนั้น

เห็นปลิงร้ายกลายเป็นทานกร
บันดาลบนพองสยองเกล้า
สรรเสริญกาลกิจวิทยา
พระองค์ผู้ทรงตะบะฉาน
ค่ออยู่จำเรณูสวัสดิ์

จะสวคมนต์สักครูก็ไม่ได้

หยิบเอาไม้เท้าที่วานร

คำแหงหนุมานชาดูสมร

ด้วยฤทธารอนพระสิทธิ

กราบลงแทบเท้าข้ายบว่า

วอนขอสมาพระมุณี

ขอประทานโทษากระบี่ศรี

ตัวของข้านี้จะลาไป

หนุมานได้บทเรียนว่าไม่ควรลองดีกับผู้ใหญ่ เมื่อขอ
ขมาโทษพระฤาษีแล้ว จึงรีบไปตามบัญชาของพระราม

เพชรนั่งหัวเราะขันหนุมานที่ดิ่งปลิงออกจากคางไม่ได้
แล้วถามวีระว่า “เธอเล่นโขนสดเป็นตัวหนุมานตอนแผลงฤทธิ์
ให้ตัวใหญ่ หรือตอนถูกปลิงเกาะคางล่ะ” วีระปิดหนังสือแล้ว
ตอบว่า “ตอนแผลงฤทธิ์ให้ตัวใหญ่เล่นยาก คุณครูเลยให้เล่น
ตอนถูกปลิงเกาะคาง เพราะเล่นง่ายกว่า และสนุกดีด้วย เธอรู้
ไหม ฉันต้องเดินกระโดดไปกระโดดมา ทำท่าทวนทวนด้วย
เวลาซ้อมเพื่อน ๆ หัวเราะกันใหญ่”

“เธอใช้อะไรเป็นปลิงล่ะ” เพชรถาม วีระตอบว่า
“ปลิงยางนะซี ยิงดิ่งมันก็ยิงยี่ดยาวออก น่าขยะแขยงเหมือน
ปลิงจริง ๆ” ว่าแล้ววีระก็ลงจากแคร่ เดินโขนสดทำหนุมาน
ผาดโผนต่อไป เพชรช่วยทำจังหวะให้ ตอนนี้เจ้าจ๋อนึกสนุก
ลุกขึ้นตบมือร้องเจี๊ยก ๆ ไปด้วย

แบบฝึก

๑. คำที่มักอ่านและเขียนผิด ได้แก่

ก. คำที่ออกเสียง โอะ และมีตัวสะกด จะไม่มีรูปสระ โ-ะ
ปรากฏอยู่

ประ <u>สม</u>	อ่านว่า	ประ - สม
สน <u>ม</u>	„	สะ - นม
บ <u>ท</u> บาท	„	บด - บาท
อล <u>หม</u> ่าน	„	อน - สะ - หม่าน
ผ <u>ง</u> ก	„	ผะ - หงก

ข. คำที่ออกเสียง อัว และมีตัวสะกด จะมีตัว ว อยู่กลาง ระหว่าง
ตัวหน้าและตัวสะกด

ร <u>ำ</u> รวย	ส <u>ว</u> ยงาม	ตาม <u>คว</u> ร
จ <u>ว</u> นคำ	จ <u>ำ</u> วอด	ป <u>ว</u> ดหัว
บ <u>ัว</u> หลวง	ต <u>ว</u> งข้าว	เก <u>ำ</u> ข <u>ว</u> บ
ร <u>ว</u> บรวม	ส <u>ว</u> มหมวก	บ <u>ว</u> กเลข

ค. คำที่มีตัว ร เป็นตัวสะกดและไม่มีรูปสระใดกำกับ จะออกเสียงเป็นสระออ และออกเสียงเหมือน น สะกด

สมร	อ่านว่า	สะ-หมอน
วานร	”	วา-นอน
บทจร	”	บด-ทะ-จอน
สังหรณ์	”	สัง-หอน
จราจร	”	จะ-รา-จอน

ง. คำที่มีตัว ล เป็นตัวสะกด และไม่มีรูปสระใดกำกับ จะออกเสียงเป็นสระโอะแล้วออกเสียงเหมือน น สะกด

กมล	อ่านว่า	กะ-มน
ชล	”	ชน
กล	”	กน
จราจล	”	จะ-ลา-จน

๒. การเขียนสระหรือวรรณยุกต์ จะต้องใส่ให้ตรงกับพยัญชนะตัวต้นเสียง แต่คำที่เป็นอักษรนำและอักษรควบจะใส่สระหรือวรรณยุกต์ตรงตัวที่ถูกนำ หรือตัวควบ (คือตัวที่สองนั่นเอง) เช่น

คำต่าง ๆ เขียนหมาก กระเข้าเ้าแห่ กระเปื่อง ขี้ริ้ว
อักษรนำ จ้าละหวั่น เฉลี่ย สนั่น อลหม่าน หมิ่น

อักษรควบ เกี๋ยกล่อม คร่ำคร่า พร้อง กลบเกลื่อน
เครื่องดื่ม

๓. การผันอักษร ถ้าสามารถแยกพยัญชนะออกเป็น ๓ หมู่ คือ อักษรสูง อักษรกลางและอักษรต่ำ ได้ถูกต้อง ก็จะผันอักษรได้ถูก วิธีที่จะช่วยให้จดจำได้อย่างแม่นยำและรวดเร็ว คือการสังเกตจากแผนภูมิ ดังนี้

แถวที่ ๑	ก	ข	ฃ	ค	ฅ	ฉ	ง
แถวที่ ๒	จ	ฉ	ช	ฌ	ฉ	ญ	
แถวที่ ๓	ฎ	ฏ	ฐ	ฑ	ฒ	ณ	
แถวที่ ๔	ด	ต	ถ	ท	ธ	น	
แถวที่ ๕	บ	ป	ผ	ฝ	พ	ฟ	ภ ม
แถวที่ ๖	ย	ร	ล	ว	ศ	ษ	ส ห พ อ ฮ

ลองออกเสียงพยัญชนะทุกตัวโดยประสมกับสระ ออ
พยัญชนะตัวใดเป็นเสียงจัตวาคล้าย ๆ เสียงอ้อ ให้ขีดเส้น
ใต้ไว้ แล้วลากเส้นล้อมรอบพยัญชนะเหล่านั้น จะเห็นได้ว่า
พยัญชนะแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

๑. กลุ่มข้างหน้าของแถวที่ ๑-๕ กับตัว อ ในแถวที่ ๖ เป็นอักษรกลาง ผันด้วย ' ๖ ๗ + ได้แก่ ก จ ฎ ฏ ด ต บ ป อ

๒. กลุ่มตรงกลาง ที่มีเส้นล้อมรอบ เป็นอักษรสูงผันด้วย ' ๖ ได้แก่ ข ฃ ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ษ ส ห

๓. กลุ่มข้างหลังที่เหลือเป็น อักษรต่ำ ผันด้วย ' ๖ แต่ผันแล้วเสียงต่างกับอักษรสูง

๔. การผันอักษรสูงและอักษรต่ำ ผันได้ดังนี้

เสียงวรรณยุกต์ อักษร	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
อักษรสูง	-	ข้า	ข้า	-	ชา
อักษรต่ำ	คา	-	ค่า	ค้ำ	-

จะเห็นได้ว่าถ้าเอาอักษรสูงและอักษรต่ำที่มีเสียงคู่กัน มาผันด้วยกันก็จะผันได้ครบทั้ง ๕ เสียง เหมือนอักษรกลาง เช่น

เสียงวรรณ ยุกต์ อักษร	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
อักษรกลาง	กา	ก่า	ก้า	ก้ำ	ก๋า
อักษรสูง } อักษรต่ำ }	คา	ข้า	ข้า } ค่า }	ค้ำ ค้ำ	ข้า

อักษรสูงและอักษรต่ำที่มีเสียงคู่กัน มีดังนี้คือ

อักษรสูง

อักษรต่ำ

ข ข

ก ก ฦ

ฦ

ช ฦ

ศ ษ ส

ซ

ฐ ถ

ฑ ฒ ท ธ

ผ

พ ภ

ฝ

ฟ

ห

ฮ

๕. คำที่เป็นอักษรนำ จะผันเหมือนตัวนำ คือ ถ้าตัวนำเป็นอักษรกลาง ก็ผันเหมือนอักษรกลาง ถ้าอักษรสูงนำก็ผันเหมือนอักษรสูง เช่น

เสียงวรรณยุกต์ อักษร	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
อักษรสูง	-	<u>ห่า</u>	<u>ห่า</u>	-	<u>หา</u>
อักษรต่ำ	นา	-	น่า	น้ำ	-
อักษรนำ	-	<u>หนา</u>	<u>หนา</u>	-	<u>หนา</u>

(ตัว ห นำ ตัว น)

๖. พยัญชนะที่มีเครื่องหมายทัณฑฆาต (◌̣) อยู่ข้างบน เวลาอ่านจะไม่ออกเสียงพยัญชนะตัวนั้น

อ่านและสังเกต

บทมालย์	อ่านว่า	บด - ทะ - มาน
สาธารณ์	”	สา - ทาน
สัณฺณลักษณะ	”	สัน - ยะ - ลัก
สัมภาษณ์	”	สั่ม - พาด
อานิสงส์	”	อา - นิ - สง
อุทธรณ์	”	อุด - ทอน

๗. คำบางคำมีตัวสะกดหลายตัว แต่เวลาอ่านจะออกเสียงตัวสะกด
เพียงตัวเดียว

อ่านและจำ

จักร <u>ก</u> ล	อ่านว่า	จัก - กน
ลิ <u>ต</u> ร	”	ลิต
เศ <u>ร</u> ฐ <u>จ</u> กิจ	”	เสด - ณะ - กิด
เน <u>ต</u> ร	”	เนด
กระ <u>ย</u> า <u>ส</u> าร <u>ท</u>	”	กระ - ยา - สาด
(พระ) นาร <u>ท</u> (ฤ <u>ษี</u>)	”	นาด

นักดับเพลิง

วันนั้นเป็นวันเสาร์ เวลาประมาณ ๑๔ นาฬิกาเศษ วีระมานะ มานี ชูใจ และเพชรกำลังจับปลานิลอยู่อย่างสนุกสนานที่บ้านปิติ มีเสียงร้องตะโกนกึกก้องว่า “ไฟไหม้! ไฟไหม้!” จากนั้นก็มีเสียงเอะอะอีกทีก็จนฟังไม่ได้ศัพท์ พวกเด็ก ๆ วิ่งออกไปดูที่หน้าบ้าน เห็นเพลิงลุกไหม้ไหม้ตลาด อารามตื่นเต้นและอยากดูเหตุการณ์ เด็กทั้งหกคนจึงวิ่งไปที่เกิดเพลิงไหม้โดยไม่ได้ขออนุญาตผู้ใหญ่ เห็นผู้คนขนของกันไกลาหลอลห่ม่านรถดับเพลิงซึ่งมีอยู่เพียงคันเดียวที่เตรียมพร้อมอยู่เสมอสามารถออกปฏิบัติการดับเพลิงได้ทันทั่วทั้งที่ เพลิงลุกลามไหม้อย่างรวดเร็ว เพราะบริเวณนั้นเป็นห้องแถวทำด้วยไม้ค่อนข้างเก่าทางเข้าก็แคบมาก รถดับเพลิงทำงานไม่สะดวก ฉีดน้ำเข้าไปไม่ถึง บรรดาผู้ประสบอัคคีภัยต่างตื่นตระหนกไม่มีขวัญ วิ่งซุกมุนเก็บของบ้างหนีบ้าง ยิ่งทำให้วุ่นวายสับสน นายอำเภอและสารวัตรใหญ่ออกบัญชาการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ คนงานเทศบาล และเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่น ตลอดจนประชาชนช่วย

กันดับเพลิง วีระ มานะ ปิติ และเพชรเห็นเกษตรอำเภอกำลัง
ช่วยผู้ประสบอัคคีภัยของ จึงวิ่งเข้าไปช่วย ส่วนมานีกับชูใจ
ยืนดูอยู่ห่าง ๆ

เด็กเล็ก ๆ หลายคนพลัดผู้ปกครอง ร้องไห้ระงอแง
อยู่ ไม่มีผู้ใดสนใจเพราะทุกคนต่างมุ่งหน้าจะช่วยกันดับเพลิง
และชนข้างของ ผู้ประสบอัคคีภัยหลายคนอุ้มลูกจูงหลานละล้า
ละล้ง ทั้งชนข้างของทำให้ห้วงหน้าพะวงหลัง มานีมองเห็น
สภาพเช่นนั้นก็ให้นึกเวทนาเป็นกำลัง และคิดว่าตนไม่ควรจะ
ดูดาย ควรทำประโยชน์ให้แก่เพื่อนมนุษย์ผู้เดือดร้อน จึงวิ่งออก
ไปจูงเด็กหญิงเล็ก ๆ คนหนึ่ง ซึ่งยืนร้องไห้สะอึกสะอื้นอยู่มา
ปลอบโยน ชูใจเห็นเช่นนั้นจึงทำบ้าง ทั้งสองช่วยเด็กพลัดผู้
ปกครองมารวมกันได้เจ็ดคน ผู้ประสบอัคคีภัยคนไหนหอบ
ลูกหลานพะรุงพะรัง มานีก็วิ่งเข้าไปช่วยรับเด็กของเขาไว้ด้วย
ที่แรกผู้ปกครองของเด็กเหล่านั้นไม่ยอม พอเห็นหน้าตาท่าทาง
ของมานีเป็นคนโอบอ้อมอารีมีเมตตา และเห็นเด็กที่มานีช่วยไว้
แล้วหลายคนจึงยอมให้มานีช่วย มานีกับชูใจช่วยเด็ก ๆ ไว้ได้
ทั้งหมดถึงสิบเอ็ดคน ที่เล็กมากยังเดินไม่ได้ มานีกับชูใจก็อุ้มไว้
คนละคน

ขณะนั้นลมเปลี่ยนทิศพัดมาทางที่มานีกับชูใจและเด็ก ๆ
ยืนอยู่ เพลิงจึงลุกลามมาตามลม มานีกับชูใจตกใจ ในเวลา

ฉุกเฉินทุกกะทันหันเช่นนี้ ทั้งสองรีบต้อนรับพวกเด็ก ๆ หนีไปให้ห่าง
 ลำพังตัวเองก็เบียดคนแทบไม่ไหวอยู่แล้ว ยังพ่วงเด็กมาด้วย
 ตั้งหลายคนเช่นนี้ มานีกับชูใจยิ่งได้รับความลำบากมากขึ้น
 แต่ทั้งสองก็พาพวกเด็ก ๆ ล้มลุกคลุกคลานตามกันออกมาจนได้
 พอดีพบครูไพลิน ซึ่งกำลังช่วยผู้ประสบภัยอยู่เช่นกัน มานี
 กับชูใจดีใจเป็นอันมาก รีบวิ่งเข้าไปหาและเล่าเหตุการณ์
 ให้ฟัง

ครูไพลินจึงช่วยอุ้มเด็กเล็ก ๆ คนหนึ่ง แล้วพาพวกเด็ก ๆ

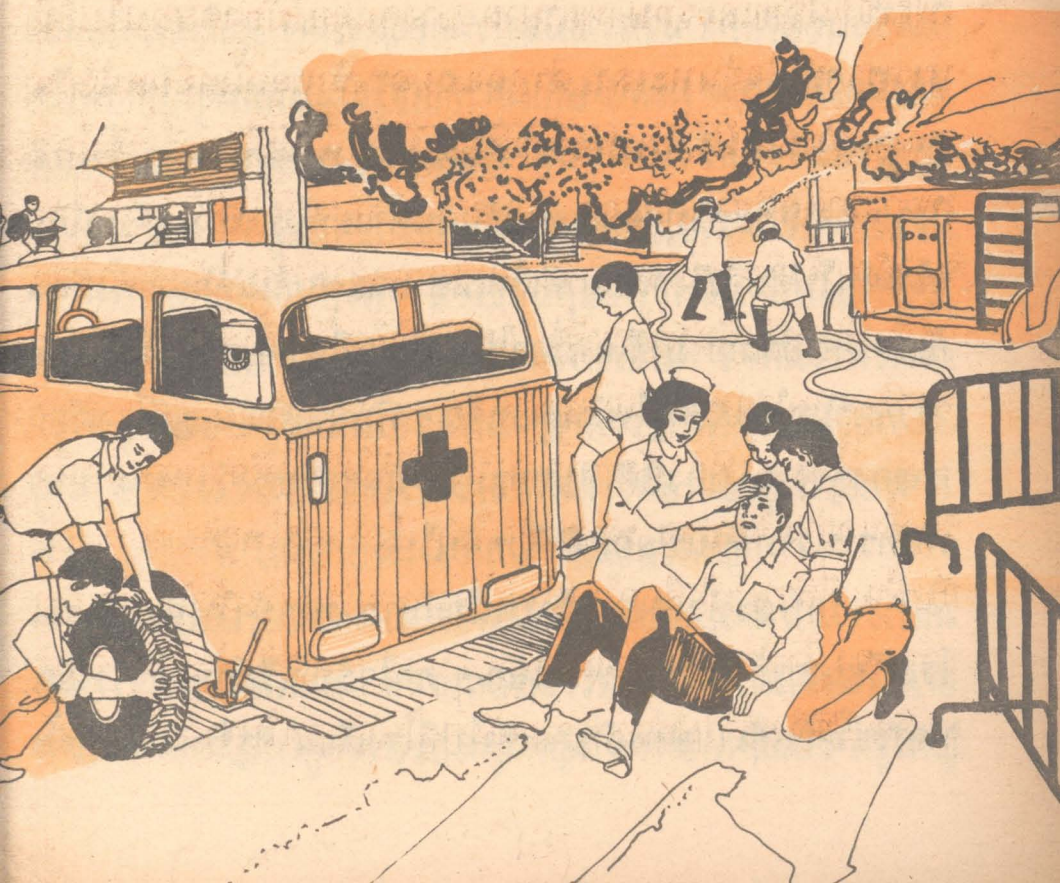
ไปที่โรงเรียน พอเข้าไปในบริเวณโรงเรียน ทุกคนก็รู้สึกปลอดภัย ครูไพลินปลอบโยนพวกเด็ก ๆ จนหายตกใจกลัว

วีระ มานะ ปิติ และเพชรอยู่ในเหตุการณ์ที่น่าระทึกใจ พวกเขาช่วยขนของ ช่วยส่งถึงทราย ถังน้ำดับเพลิง เขาทำทุกอย่างที่สามารถทำได้จนหน้าตาเสื้อผ้าสกปรกมอมแมมไปตาม ๆ กัน เสียงไม้แตกปะทุดังเปรี้ยะ เปรี้ยะ แล้วตีกรามบ้านช่องก็ถล่มลงมาท่ามกลางเปลวไฟที่ลุกโพลงโชติช่วง มีหลายคนได้รับอุบัติเหตุ บางคนตกจากที่สูงขาหัก ต้องรีบส่งโรงพยาบาลเพื่อเข้าเฝือกและรักษาพยาบาล บางคนถูกไม้ฟาดสลบไปก็มี บางพวกขัดใจกันทะเลาะด่าทอแทบจะเข้าแล่นเนื้อเถื่อนหนังกัน สภาพเช่นนั้นเป็นสภาพจลาจลวุ่นวาย จนไม่มีใครเชื่อฟังใคร เพราะขาดสติสัมปชัญญะ หลายคนเสียอกเสียใจที่ตีกรามบ้านช่องต้องพังพินาศเสียหาย ถึงกับทุ่มทอดตัวลงร้องไห้กลิ้งเกลือกอยู่กับพื้น เป็นที่น่าเวทนายิ่ง อัคคีภัยที่เกิดขึ้นครั้งนี้ทำให้บริษัทห้างร้านหลายแห่งถึงแก่ล้มละลาย

ในขณะที่กำลังซุลมุนอยู่นั้น ปิติได้ยินเสียงใครคนหนึ่งร้องขึ้นอย่างเจ็บปวด พอเขาหันไปดู ก็เห็นครูใหญ่นอนกลิ้งอยู่กับพื้น ที่ศีรษะมีเลือดไหลโชก ครูกมลกำลังวิ่งเข้าไปประคอง ประคอง ไกล ๆ กันนั้นก็มีครูผู้ชายหลายคนกำลังช่วยกันดับไฟ อุตลุด ปิติวิ่งเข้าไปช่วยครูกมลอุ้มครูใหญ่ออกไปจากที่เกิดเหตุ

ครูใหญ่สิ้นสติแน่นิ่งไป วีระ มานะและเพชรเห็นเหตุการณ์จึงรีบเข้าไปช่วย เพชรรีบวิ่งไปตามรถของโรงพยาบาล แต่ปรากฏว่ารถทับตะปูยางแบน ยางอะไหล่ก็ไม่มี เจ้าหน้าที่และคนขับรถวิ่งหายางอะไหล่กันจ้าละหวั่น เพชรจึงขอให้นางพยาบาลรีบไปให้การปฐมพยาบาลครูใหญ่อย่างรีบด่วนก่อน

ชายคนหนึ่งวิ่งไปนำยางอะไหล่และแม่แรงมาเปลี่ยนยางให้ พอรถวิ่งได้ก็รีบนำครูใหญ่และคนที่ได้รับอุบัติเหตุอีกหลายคนไปส่งโรงพยาบาล

พวกเด็ก ๆ จึงย้อนกลับเข้าไปหาเกษตรอำเภอกันอีก เห็นเขาทำงานอย่างไม่ว่างชีวิต ผมแผ่ย่งเหยียง เสื้อผ้าชะมุกชะมอมและขาดวินจนเห็นแผลถูกไม้ขีดเป็นทางยาวเลือดออกซิบ ๆ ที่น่องดูท่าทางเขาเหน็ดเหนื่อยจนหอบ เหงื่อเปียกโชกไปทั้งตัว เด็ก ๆ เห็นเขาทำงานแล้วรู้สึกชื่นชมเป็นอย่างยิ่ง จึงพยายามรวบรวมกำลังเข้าไปช่วยเขากัน ความร้อนจากไฟทำให้พวกเขาร้อนผ่าวไปทั้งตัว

ไฟไหม้อยู่เกือบสองชั่วโมง ห้องแถวตลาดเก่าถูกไฟไหม้ไปเกือบหมด ความวุ่นวายปั่นป่วนค่อยสงบลง แม้ไฟจะดับแล้วก็ยังมีควันคุกรุ่น มองเห็นต้นเสาดำเกรียมเป็นตอตะโก พอไฟดับมานะจึงนึกถึงมานีกับชูใจขึ้นมาได้ เขาตกใจแทบสิ้นสติวิ่งวนหาจนกระทั่งทุกคนมาช่วยกันค้นหาแต่ก็ไม่พบ พอดีมานีกับชูใจเห็นไฟดับจึงวิ่งกลับไปที่เกิดเหตุ และพบกับเด็กชายทั้งสี่คนกับเกษตรอำเภอกัน มานีเล่าเรื่องให้ฟังขณะที่พาคณะไปที่โรงเรียนว่า ตนกับชูใจและครูไพลินดูแลเด็ก ๆ ที่พลัดพ่อแม่อยู่ที่โรงเรียนอาของชูใจ แม่ของปิติ แม่ของมานี และลุงของวีระมาตามหาพอทราบว่ทุกคนปลอดภัยจึงกลับไป

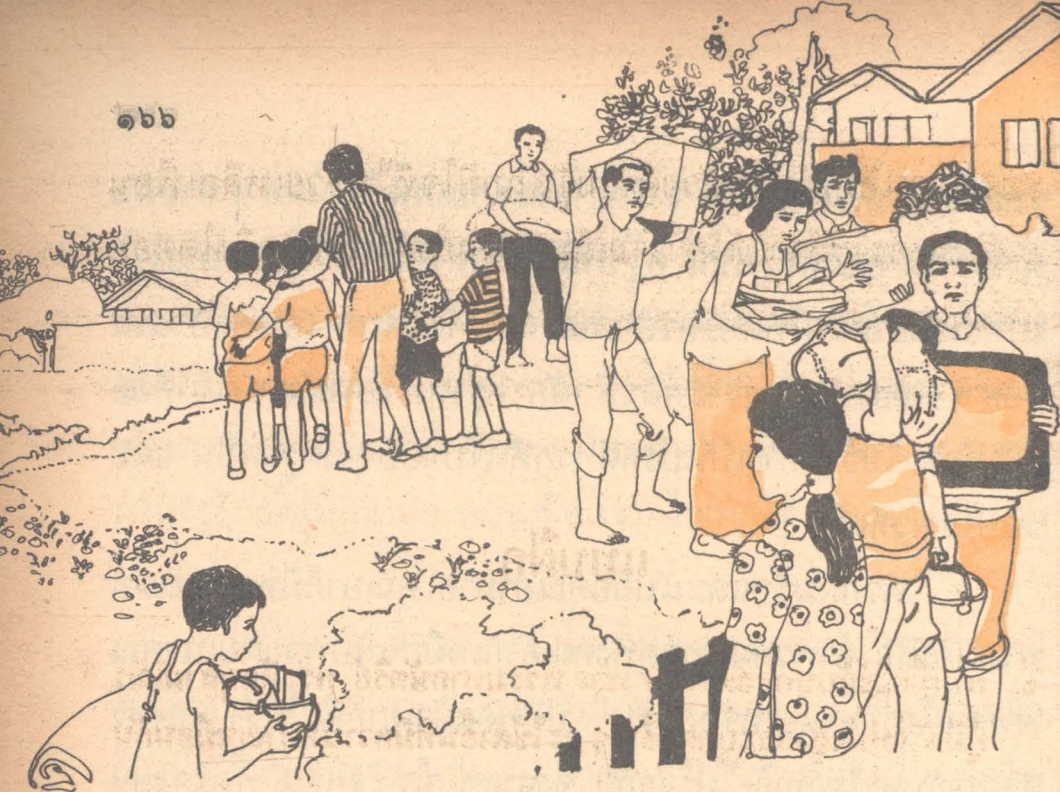
เกษตรอำเภอนี้เหนื่อยมาก พอเข้าไปถึงบริเวณโรงเรียนเขาก็เป็นลม พวกเด็ก ๆ ตกใจร้องเรียกหาครูไพลินพลางช่วยกันอุ้มเกษตรอำเภอก้าวเข้าไปที่โรงเรียน ครูไพลินมีวิชาชีพ

และยาหอมติดตัวเสมอ จึงทายาและผายปอดให้ เด็ก ๆ ช่วยกัน
 นวดเฟ้นตามขาและแขน ครูไพลินให้ปิติไปขอน้ำที่บ้านภารโรง
 มาละลายยาหอมให้เกษตรอำเภอ และพดให้เขา เกษตรอำเภอ
 ค่อย ๆ ดื่มยาหอมเพราะกลัวสำลัก ครูหนึ่งใบหน้าของเขาค่อย
 มีสีเลือด ไม่ซำก็หายเป็นปกติ เขาหันไปขอบคุณครูไพลิน และ
 ขอบใจพวกเด็ก ๆ

“พวกผมรักและนับถือคุณอามาก คุณอาก็มีพระคุณต่อ
 พวกผมมาก ถ้าพวกผมทอดทิ้งคุณอา ก็เหมือนกับพวกผมเนรคุณ
 พวกผมไม่ทิ้งคุณอาหรอกครับ” ปิติพูดแล้วเขาก็นึกได้ว่า เกษตร
 อำเภอกับครูไพลินยังไม่รู้จักกัน จึงแนะนำให้รู้จักกัน ทั้งสองคน
 สันทนาปราศรัยต่อกันเป็นอันดี

ขณะนั้นผู้ปกครองของเด็ก ๆ ทั้งสิบเอ็ดคนเริ่มทยอยกัน
 เข้ามารับลูกหลานของตน ต่างขอบคุณครูไพลิน มานีและชูใจ
 บางคนสิ้นเนื้อประดาตัว ร้องให้พุ่มพ่ายเข้ามา รำพันว่าพวกเขา
 ไร้ที่อยู่อาศัย ครูไพลินใช้ดุลพินิจว่า ควรจะให้ความช่วยเหลือ
 ผู้เคราะห์ร้ายเหล่านี้อย่างไร จึงตัดสินใจให้อาศัยอยู่ที่โรงอาหาร
 ซึ่งว่างเปล่าไม่ได้ใช้ระหว่างวันเสาร์และอาทิตย์

พอดีนายอำเภอและเจ้าหน้าที่หลายคนเข้ามาในโรงเรียน
 มีผู้ประสพอัคคีภัยหลายรายหอบข้าวของเดินทางเข้ามา นาย
 อำเภอแจ้งว่าได้ไปดูอาการของครูใหญ่ที่โรงพยาบาลแล้ว ครูใหญ่

ปลอดภัย และอนุญาตให้ผู้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในโรงเรียนชั่วคราวก่อน นายอำเภอสั่งให้หน่วยบรรเทาสาธารณภัยจัดเตรียมเครื่องอุปโภคบริโภคมาแจกจ่ายช่วยเหลือผู้เคราะห์ร้ายชั่วคราวประเดี๋ยวเดียว โรงอาหารก็แน่นขนัดไปด้วยผู้ประสบอัคคีภัย มีเจ้าหน้าที่ตำรวจมาคอยดูแลให้ความปลอดภัย ไม่ให้เกิดโจรกรรมหรือความเดือดร้อนวุ่นวายต่าง ๆ

เกษตรอำเภอเห็นเจ้าหน้าที่อื่นมาทำงานช่วยเหลือหลายคน เขาจึงพาพวกเด็ก ๆ อำลาครูไพลินกลับบ้าน ทั้งเจ็ดคนประคองกันเดินโซเซไป แม้ร่างกายเหนื่อยเปลี้ยแทบขาดใจ แต่ในหัวใจ

ของทุกคนอิมเอิบไปด้วยความรู้สึกรักญาติที่ได้อภัยเพื่อน
มนุษย์ผู้เคราะห์ร้ายด้วยความเต็มอกเต็มใจ มิได้หวังสิ่งใดตอบ
แทนเลย

แบบฝึก

๑. คำ เมื่อใช้กับบุคคลต่างกัน เช่น พระมหากษัตริย์ พระภิกษุสามเณร
ผู้มีตำแหน่งสูงและบุคคลอื่น ๆ จะใช้คำอื่นที่มีความหมายเหมือนกัน

คำสามัญ	บุคคลอื่น ๆ สุภาพชน	พระภิกษุ	พระมหากษัตริย์
พ่อ	บิดา	โยม	พระราชบิดา, พระบิดา
หัว	ศีรษะ	เศียร	พระเศียร
ตาย	ถึงแก่กรรม	มรณภาพ	สวรรคต
เจ็บป่วย	ป่วย, ไม่สบาย	อาพาธ	ทรงประชวร
กิน	รับประทาน	ฉัน	เสวย

๒. ประโยคที่มีเนื้อความบอกให้รู้ว่าเพราะสาเหตุเป็นเช่นนั้น จึงได้เกิดผลอย่างนั้น ๆ ขึ้นมา คือ ประโยคที่เป็นเหตุเป็นผลแก่กัน

อ่านและสังเกต

ข้อความที่เป็นเหตุ

ข้อความที่เป็นผล

เกษตรอำเภอกับครูไพลิน

ยังไม่รู้จักกัน

ปิติจึงแนะนำให้รู้จักกัน

ประโยคเหล่านี้มักจะมีคำว่า จึง เพราะ จึง
ฉะนั้น จึง เพราะฉะนั้น จึง อยู่ด้วย เช่น

เกษตรอำเภอมิพระคุณต่อพวกเด็ก ๆ มาก เพราะ-
ฉะนั้นทุกคนจึงรักและนับถือเขามาก

เพลิงลุกลามไหม้อย่างรวดเร็ว เพราะตรงนั้นเป็นห้อง
แถวทำด้วยไม้ค่อนข้างเก่า

วีระ มานะและเพชรเห็นเหตุการณ์ จึงรีบเข้าไปช่วย

๓. คำ ๆ เดียว อาจมีความหมายได้หลายอย่าง และเมื่อมีความหมาย
ต่างกัน ก็จะอยู่ในที่ต่างกันด้วย

อ่านและสังเกต

คำว่า “โหม” เด็ก ๆ เห็นเพลิงโหมไหม้ตลาด

การเล่นลิเกต้องมีการโหมโรงก่อนเสมอ
โหมเป็นผักชนิดหนึ่ง บางทีก็เรียกว่า
 ผักขม

คำว่า “ลาม” เพลิงลุกลามไหม้อย่างรวดเร็ว
 เราไม่ควรพุดจาลามปามกับผู้อื่น

๔. ข้อความที่เป็นการขอร้องให้คนอื่นทำอย่างหนึ่งอย่างใด มักจะมี
 คำว่า “กรุณา” หรือ “โปรด”

อ่านและสังเกต

เจ้าหน้าที่ดับเพลิงบอกประชาชนว่า “กรุณาออกไปนอก
 บริเวณนี้ด้วยครับ”

เด็ก ๆ ช่วยกันเขียนป้ายประกาศว่า “โปรดร่วมมือกันช่วย
 เหลือผู้ประสบอัคคีภัย”

นายอำเภอบอกผู้เคราะห์ร้ายว่า “กรุณาไปรวมกันที่โรงเรียน
 นะครับ”

๕. ประโยคที่ใช้ในเหตุการณ์ต่างกัน จะมีรายละเอียดมากน้อยต่างกัน
อ่านและสังเกต

“ไฟไหม้ตลาด” เพชรบอกเพื่อน ๆ (บอกในขณะที่เกิดไฟไหม้)

“เมื่อวันเสาร์ที่ผ่านมา ตอนบ่าย ๒ โมงกว่า ๆ ได้เกิดเพลิงไหม้ขึ้นที่ตลาด มานี้ก็ไปช่วยเขาด้วย” (บอกหลังจากไฟไหม้แล้ว)

๖. การเขียนสะกดตัวให้ถูกต้อง จะต้องดูความหมายของคำและเรื่องราวที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น

พระใช้ให้ลูกศิษย์ที่เสเพลไปตีกลองเพล

ชาวต่างประเทศที่มาชมวัดคงไม่เข้าใจข้อความที่พระเทศน์

คำบางคำมักเขียนผิดบ่อย ๆ ต้องจดจำให้ดี

ต้องมีสัจธรรม

อย่าทำเผอเรอ

เป็นอาจินเสมอ

อยากทะเยอทะยาน

นั่งนึ๊กะนั่ง

จึงคะเนการณ์

เล่นเกมสนุกสนาน

ท่านจาระไน

ไม้จันทน์

อ่านว่า

ไม้-จัน

ดวงจันทร์

”

ดวง-จัน

นิรันดร

”

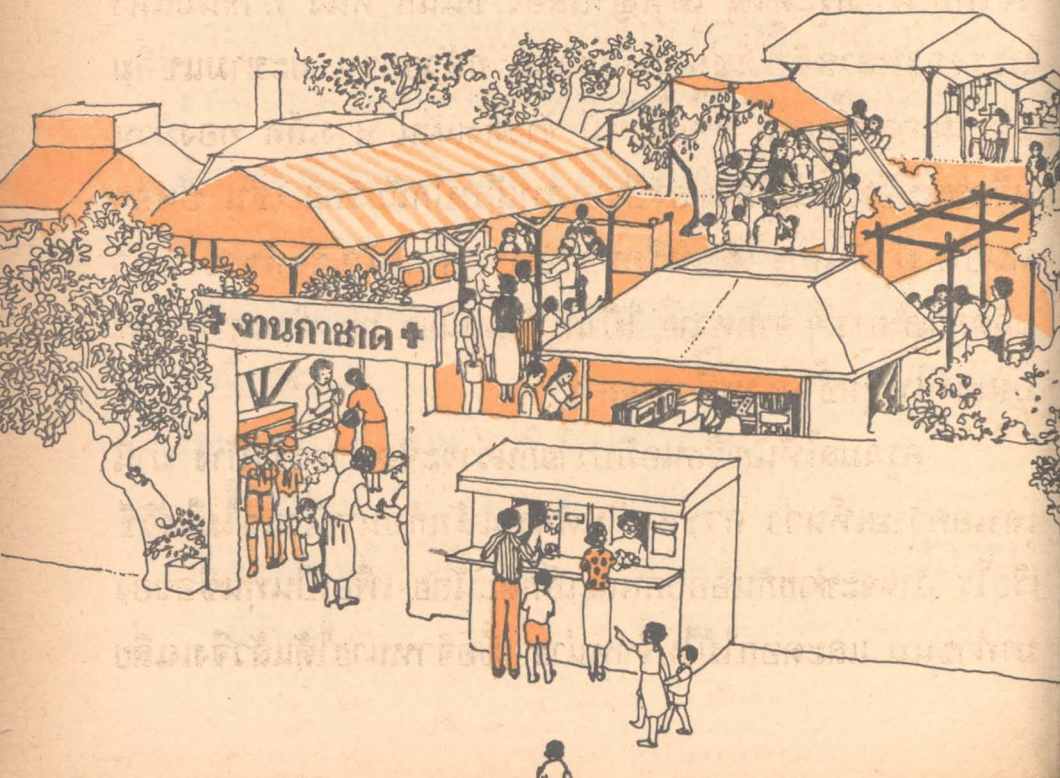
นิ-รัน

ภูมิศาสตร์	อ่านว่า	พู-มิ-สาต
ประวัติศาสตร์	”	ประ-หวัด-ติ-สาต
เวทมนตร์	”	เวด-มน
สายสิญจน์	”	สาย-สิน
สัญลักษณ์	”	สัน-ยะ-ลัก(อะ กิ่งเสียง)
อัปลักษณ์	”	อัป-ปะ-ลัก(อะ กิ่งเสียง)
กษัตริย์	”	กะ-ลัก (อะ กิ่งเสียง)
ภาพยนตร์	”	พาบ-พะ-ยน (อะ กิ่งเสียง)

บทที่ ๓๐

งานกาชาด

งานประจำปีที่น่าสนใจงานหนึ่งของจังหวัดก็คืองานกาชาด เพราะเป็นงานที่มีความสนุกสนาน และเป็นงานการกุศล ทุกอำเภอในจังหวัดจะต้องออกร้านนำสินค้าพื้นเมืองที่ผลิตในอำเภอไปจำหน่ายในราคาถูกๆ และนำผลงานด้าน

ศิลปหัตถกรรมไปประกวดกันด้วย นอกจากนี้ต้องคัดเลือก
 นักกรีฑาไปแข่งขันทั้งประเภทลู่และประเภทลาน รวมทั้งกีฬา
 ฟันเมือง การแสดงบนเวทีก็ต้องจัดไปแสดงทุกคืน ทางอำเภอ
 ให้โรงเรียนต่าง ๆ ส่งผลงานด้านศิลปหัตถกรรมของนักเรียนไปร่วม
 แสดงทุกโรง และให้คัดเลือกตัวแทนของโรงเรียนเป็นนักเรียนชาย
 สองคน และนักเรียนหญิงสองคนไปช่วยจำหน่ายสินค้าในร้านด้วย
 ทางโรงเรียนให้นักเรียนทุกชั้นจัดทำสิ่งของต่าง ๆ เพื่อ
 ไปจัดแสดงศิลปหัตถกรรมในงานกาชาด ผู้แทนนักเรียนประชุม
 กัน มีมติให้นักเรียนหญิงทำดอกไม้ประดิษฐ์ด้วยวัสดุต่าง ๆ เช่น
 รังไหม ผ้า กระดาษ ไม้หญาปล้อง ขนนก หนัง ทำขนมแห้ง
 บรรจุถุงพลาสติก เช่น กล้วยฉาบ กล้วยกวน มะขามแช่อิ่ม
 มะขามเคล้าน้ำตาล ข้าวเม่าหมี ข้างตั้งแผ่น นางเล็ด ทองม้วน
 หรือขนมอื่น ๆ ทำสิ่งของประเภทเย็บปักถักร้อย เช่น ปลอก
 หมอน ผ้าพันคอ เสื้อหรือของอื่น ๆ ส่วนนักเรียนชายให้ทำ
 ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จากหวาย ไม้ไผ่ ดินเหนียว กก ส่วนการแสดง
 บนเวทีให้ทุกชั้นส่งหนึ่งรายการ

ครูกลมให้นักเรียนอภิปรายกันว่าจะจัดทำอะไรบ้าง มานี
 เสนอความเห็น ว่า ควรหาเงินต้นทุนสักก้อนหนึ่งแต่ไม่ใช่วิธี
 เรียไร อาจจะช่วยกันออกคนละเล็กคนละน้อย เพื่อเป็นทุนซื้อของ
 มาทำขนม และดอกไม้ไปจำหน่าย เมื่อจำหน่ายได้แล้วจึงเฉลี่ย

ต้นทุนคืนให้ กำไรส่วนหนึ่งสมทบการกุศลกาชาด อีกส่วนหนึ่งเก็บไว้เป็นเงินสวัสดิการของห้อง ส่วนการฝีมือประเภทเย็บปักถักร้อยและผลิตภัณฑ์จากวัสดุในท้องถิ่น ให้คัดเลือกจากผลงานที่นักเรียนทำไว้แล้ว และอาจจะทำเพิ่มเติมอีกบ้างเล็กน้อย นักเรียนหลายคนยกมือสนับสนุน ปิติลุกขึ้นอภิปรายว่า ไม่ควรเสียเวลานำเงินทุนไปซื้อวัสดุมาจัดทำเอง ควรซื้อขนมที่แม่ค้าบรรจุถุงไว้สำเร็จแล้ว ราคาที่ซื้อเป็นจำนวนร้อยต้องถูกกว่าราคาขายปลีก อาจจะได้ลดถึงยี่สิบเปอร์เซ็นต์ จำนวนลดนั้นคือกำไรแบ่งช่วยกาชาดได้ บางทีถ้าเป็นแม่ค้าที่คุ้นเคยกันของเหลือขายไม่หมดกลับมา ก็คืนได้ นักเรียนหลายคนปรบมือเห็นชอบด้วย นอกนั้นก็ไม่มีใครเสนอความคิดอีก จึงมีวิธีปฏิบัติเพียงสองวิธีเท่านั้น ครูกลมจึงให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายว่า ประเด็นใดที่ปฏิบัติแล้วเป็นผลดีที่สุด

นักเรียนจับกลุ่มอภิปรายกันอยู่ครู่หนึ่ง ก็มีข้อยุติว่าทั้งสองประเด็นเป็นผลดีก้ำกึ่งกัน จึงปฏิบัติตามทั้งสองประเด็นในบางกรณี คือจะลงมือทำขนมบางอย่าง เพื่อฝึกฝนให้ทุกคนทำเป็น ขนมบางอย่างที่มีวิธีทำยุ่งยาก ก็จะซื้อโดยขอส่วนลดเป็นเปอร์เซ็นต์ และพวกเขาแต่งตั้งกรรมการขึ้น เพื่อดำเนินการจัดทำและจัดซื้อ ตลอดจนคัดเลือกผลงานศิลปะหัตถกรรม หรือผลิตภัณฑ์เพิ่มเติมด้วย ครูกลมเห็นชอบด้วย แล้วอนุญาตให้คณะ

กรรมการดำเนินการได้ตามมติของที่ประชุม

พอครุกล่อออกไปจากห้องเรียน ปิติหันมาค้อมศีรษะ ล้อเลียนมานี้ว่า “เธออภิปรายได้เป็นคั่งเป็นแควเชียวนะมานี้ ฉันคิดว่าเธอเก่งทำไรมากเกินไป ถ้าพวกเธอลงมือทำเอง ฉันเกรงว่าจะเหน็ดเหนื่อย เวลาที่กระชั้นเข้ามาแล้วด้วย” มานียิ้มอย่างใจเย็น บอกปิติว่า “การลงมือทำอะไรเองนั้นเป็นการได้ฝึกฝน เมื่อถึงคราวจำเป็นก็ทำเองได้ ไม่ต้องคอยซื้อเขารำไปว่าแต่พอพวกเราทำเสร็จแล้ว ขี้อร้านเธอจะมาขอชิม” จากนั้นพวกนักเรียนก็วางแผนการทำงาน คิดคำนวณต้นทุนและกำไร แบ่งหน้าที่กันทำงานและรับผิดชอบจนเรียบร้อย

นักเรียนในชั้นของครุกลมทำขนมกล้วยฉาบกับข้าวเม่าหมี่ ลุงของวีระบริจาคกล้วย พ่อของปิติและอาของชูใจบริจาคข้าวเม่า ทำให้ทุนค่าใช้จ่ายไปมาก เมื่อทำเสร็จก็บรรจุลงถุงพลาสติกเพื่อขายถุงละ ๑ บาท ผนึกปากถุงให้ปิดสนิท นับจำนวนถุงขนมได้ทั้งหมด ๔๐๐ ถุง แล้วเก็บใส่ปี๊บปิดให้แน่น นักเรียนกลุ่มหนึ่งไปช่วยกันเลือกซื้อขนมทองม้วน ทองหยอดแห้ง ถั่วอบ ขนมกง อย่างละ ๑๐๐ ถุง ราคาที่แม่ค้าขายปลีกถุงละ ๑ บาท แต่แม่ค้าลดให้ ๒๕ เปอร์เซ็นต์ ถ้าของขายไม่หมดก็ให้คืนได้ มานีชักชวนเพื่อนคิดตั้งชื่อขนมต่าง ๆ ให้มีชื่อแปลก ๆ และไพเราะ เพื่อจูงใจให้คนอยากซื้อดังนี้ กล้วยฉาบชนิดหันขวาง

เป็นแวนกลมๆ พอทอดน้ำมันแล้วมีสีเหลืองเหมือนเหรียญทอง
ก็ตั้งชื่อว่า “เหรียญทองชวนลิ้ม” ข้าวเฒ่าหมีมีชื่อใหม่ว่า “สาว
น้อยเลือกคู่”

ปิตติสงสัยว่าทำไมจึงชื่อเช่นนี้ มานี้ไม่ยอมบอก แต่ปิตติ
คาดคั้นว่าต้องบอกกันให้เป็นกิจจะลักษณะ เมื่อคนอื่นถามจะได้
บอกเขาได้ตรงกันทุกคน ดวงแก้วจึงอธิบายว่า ข้าวเฒ่าหมีมี
ส่วนผสมหลายอย่าง ข้าวเฒ่าเมื่อทอดแล้วเป็นสีขาวพองน่ารัก

เหมือนสาวน้อย เวลาต้อนรับทานคำหนึ่ง ๆ บางทีจะมีกุ่มแห่ง
 ปนไปด้วย ข้าวเม่าหรือสาวน้อยนั้นก็คู่กับกุ่มแห่ง บางคำมี
 เต้าหู้ปนอยู่ สาวน้อยก็คู่กับเต้าหู้ เพื่อน ๆ หลายคนชอบใจที่
 ตั้งชื่อได้แปลกดี บางคนก็ว่าชื่อค่อนข้างพิลึก ขนมอื่น ๆ ก็มีชื่อ
 ใหม่ทุกอย่าง คือขนมทองม้วนชื่อ “ม้วนเสือนางพระยา”
 ทองหยอดชื่อ “น้ำค้างทอง” ถั่วอบเนย ชื่อ “ถั่วอบโอชา”
 ขนมกง ชื่อ “ล้อรถพระอาทิตย์” ทุกคนพยายามจำชื่อไว้ให้แม่นอย่า

นักเรียนกลุ่มหนึ่งคัดเลือกผลงานศิลปหัตถกรรม ซึ่ง
 พวกเขาทำไว้แล้วอย่างสวยงามได้หลายอย่างมี กระเชอ ข้อง
 กระบวย แจกัน และเครื่องใช้อีกหลายอย่าง การฝีมือประเภท
 เย็บปักถักร้อยมี ผ้าพันคอ หมวกเด็ก กระเป๋า ผ้าขนหนูพิมพ์ลาย
 ผ้าเช็ดหน้า และช่วยกันคิดทำของเพิ่มเติมอีก จึงตกลงกันว่า
 จะตัดไม้ซางและแขนงไม้ไผ่มาทำแลคเกอร์ให้สวย นักเรียน
 หึงทำดอกไม้ด้วยไส้หญาปล้อง และขนไก่ย้อมสี เมื่อทำ
 เสร็จทุกอย่างแล้ว ทุกชิ้นนำของมารวมกันก็ได้สินค้าเป็นจำนวน
 มาก ครูใหญ่ให้กรรมการนักเรียนทำบัญชีไว้ให้เรียบร้อยก่อน
 จะนำส่งอำเภอ

ระหว่างนั้น พวกนักเรียนก็เตรียมซ้อมการแสดงบนเวที
 วีระต้องแสดงท่าหนุมาณผาดโผนตอนลงดีดๆ อีก ชูใจกับ
 สมคิดและเพื่อนชายหึง ๑๐ คนรำเซิ้ง นักเรียนชั้นอื่น ๆ ก็จัด

การแสดงได้นำชมทุกชั้น มานี้กับดวงแก้วได้รับคัดเลือกให้ไป
ขายของประจำร้าน เพราะพูดจาฉะฉานไม่ตะกุกตะกัก กิริยา
มารยาทก็เรียบร้อยน่ารัก ส่วนปิติได้รับคัดเลือกเป็นหัวหน้าเฝ้า
ต้นกัลปพฤกษ์หรือสอยดาวซึ่งทางอำเภอจัดทำขึ้น เพราะปิติ
ทำทางเรียบร้อยไม่เคอะเขิน มีวิธีพูดเชื้อเชิญให้คนเข้าไปอุดหนุน
สินค้าในร้านได้ดี ทุกคนตั้งใจทำงานเต็มความสามารถ เพื่อหา
รายได้ช่วยกาชาด เพราะรู้ว่ากาชาดช่วยทุกคน

แบบฝึก

๑. คำที่มีตัวสะกดไม่ตรงแม่ มักจะอ่านและเขียนผิด วิธีที่จะช่วยให้รู้ว่าตัวสะกดนั้นๆ อยู่ในแม่ใด อาจดูจากแผนภูมิพยัญชนะ ดังนี้

แม่ก	ก	ข	ฃ	ค	ต	ฅ
------	---	---	---	---	---	---

ง	แม่กง
---	-------

	จ	ฉ	ช	ฌ	ฦ
	ฎ	ฏ	ฐ	ฑ	ฒ
แม่กด	ด	ต	ถ	ท	ธ

ญ	
ณ	
น	แม่กน

แม่กบ	บ	ป	ผ	ฝ	พ	ฟ	ภ
-------	---	---	---	---	---	---	---

ม	แม่กม
---	-------

ย
แม่เกย

ร	ล
แม่กน	

ว
แม่
เกอว

ศ	ษ	ส
แม่กด		

ห	พ	อ	ฮ
แม่			
กน			

ข้อควรจำ

๑. ตัว จ ฉ ฦ ผ ฝ ห อ ฮ ไม่ใช่เป็นตัวสะกด

๒. ตัว ฃ ค ปัจจุบันไม่มีที่ใช้

๒. คำที่มี ห นำ หรืออักษรกลาง อักษรสูงนำ แล้วเสียงเปลี่ยนไปตาม
ตัวนำนั้น จะเป็นคำที่มีพยัญชนะต้นซึ่งอยู่ท้ายแถวของแผนภูมิ
พยัญชนะ และ ๔ ตัวแรกของแถวที่ ๖ (แถวสุดท้าย)

ตัวท้ายสุดแถวที่ ๑ คือ ง

ตัวท้ายสุดแถวที่ ๒ คือ ญ

ตัวท้ายสุดแถวที่ ๓ คือ ณ (ไม่มีคำที่ใช้ ห นำ)

ตัวท้ายสุดแถวที่ ๔ คือ น

ตัวท้ายสุดแถวที่ ๕ คือ ม

๔ ตัวแรกของแถวที่ ๖ คือ ย ร ล ว

สรุป พยัญชนะต้นของคำที่ใช้ ห นำ หรืออักษรกลาง
อักษรสูง นำ แล้วออกเสียงเหมือนตัวนำและผัน
เหมือนตัวนำนั้นได้แก่ ง ญ น ม ย ร ล ว
หรือจะใช้วิธีจำง่าย ๆ ว่า (งู ใหญ่ ใน หมู ยักษ์
วัด ลิง วัว)

๓. ฝึกอ่านและสังเกตคำประสมที่มาจากภาษาอื่น เช่น

บท (บด) + จร (จอน) = บทจร อ่าน บด-ทะ-จอน
(อะกึ่งเสียง)

บท (บด) + มालย์ (มาน) = บทมालย์ ” บด-ทะ-มาน
(อะกึ่งเสียง)

ชล (ชน) + ธาร (ทาน) = ชลธาร ” ชน-ละ-ทาน
(อะกึ่งเสียง)

ผล (ผน) + ไม้ = ผลไม้ ” ผน-ละ-ม้าย
(อะกึ่งเสียง)

คุณ (คุน) + ภาพ (พาบ) = คุณภาพ ” คุน-นะ-พาบ
(อะกึ่งเสียง)

๔. ฝึกอ่านและสังเกตคำไทยแท้ที่มีกออกเสียงตัวสะกดคำหน้าเป็น อะกึ่งเสียง เช่น

ตุ้กตา อ่านว่า ตุ้ก - กะ - ตา

ตุ้กแตน ” ตุ้ก - กะ - แแตน

ซักเย่อ ” ซัก - กะ - เย่อ

จักจั่น ” จัก - กะ - จั่น

จักจี้ ” จัก - กะ - จี้

๕. ฝึกอ่านและสังเกตคำที่ออกเสียงพยัญชนะตัวแรกเป็นเสียง ออ เอ หรือโอ พยัญชนะตัวหลังจะออกเสียงอะกึ่งเสียง เช่น

ทร (อ่านว่า ทอ - ระ)	ทรชน	ทรมาน
เนร (" เน - ระ)	เนรมิต	เนรคุณ เนรเทศ
โตร (" โต - ระ)	โตรศัพท์	โตรเลข

๖. คำที่ไม่ประวิสรรชนีย์ หรือคำที่พยัญชนะตัวหน้าไม่มีรูปสระจะอ่านได้สองแบบ ต้องสังเกตและจำคำหลัก คือจำคำใดคำหนึ่งไว้สำหรับเทียบ

เสียง ออ - อะ	ทรมาน	อรไท	มรณา
เสียง อะ - อะ	ธนบัตร	พลศึกษา	กรณี
	มกราคม	กรกฎาคม	คมนาคม

๗. การใช้คำพูดให้เหมาะกับบุคคลและสถานที่ที่เราควรพิจารณาและเลือกใช้ให้ถูกต้อง เช่น

แดงร้องอะอะว่า “เฮ้ย เอ็งมาเหยียบดินข้าทำไม”
ดำรีบตอบว่า “ข้าไม่ได้ตั้งใจโว้ย ขอโทษที”

ครูได้ยืนเสียงเอะอะจึงถามแดงและดำว่าเกิดอะไรขึ้น

แดง “ดำมาเหยียบเท้าผมครับ”

ดำ “ผมไม่ได้ตั้งใจครับ ผมขอโทษเขาแล้ว”

ครู “ดีแล้ว เมื่อทำผิดก็ต้องขอโทษ ดำทำถูกแล้ว
และแดงก็ต้องให้อภัยเพื่อนเพราะเพื่อนไม่ได้ตั้งใจ”

แดง “ครับ ผมไม่โกรธดำหรอกครับ ที่ผมเสียงดัง
เพราะตกใจเท่านั้นเองครับ”

ครู “แต่เธอทั้งสองคนควรจะใช้คำพูดที่สุภาพต่อกัน
ด้วยนะ”

บัญชีคำประพันธ์

- บทที่ ๑๘ จากพระราชนิพนธ์ เรื่อง สังข์ทอง
ของรัชกาลที่ ๒
- บทที่ ๑๙ จากคำประพันธ์ ของนางรัชนี้ ศรีไพรวรรณ
- บทที่ ๒๑ นิทานซ้ำขึ้นเรื่อง ตาเหลวดกปลาไหล
ดัดแปลงจากหนังสือคติชาวบ้าน
ของนางกุหลาบ มัลลิกะมาส
- บทที่ ๒๒ เพลงพวงมาลัย ของนางรัชนี้ ศรีไพรวรรณ
- บทที่ ๒๓ จากคำประพันธ์ ของนางรัชนี้ ศรีไพรวรรณ
- บทที่ ๒๔ จากพระราชนิพนธ์ เรื่อง รามเกียรติ์
ของรัชกาลที่ ๑

คำชี้แจงการใช้ประมวลคำใหม่

๑. ครูไม่จำเป็นต้องอธิบายความหมายของคำทุกคำให้นักเรียนทราบ คำใดที่นักเรียนรู้ความหมายแล้วไม่ต้องอธิบาย

๒. ความหมายของคำที่ให้ไว้นี้ พยายามเลือกใช้คำอธิบายสั้น ๆ ง่าย ๆ ถ้านักเรียนยังไม่เข้าใจ ครูควรอธิบายเพิ่มเติม และยกตัวอย่างให้เห็นจนนักเรียนเข้าใจ

๓. ถ้าจะอธิบายความหมายของคำใดให้แก่นักเรียน ควรถามนักเรียนว่า นักเรียนคนใดรู้ความหมายของคำนั้น ๆ แล้ว ถ้ามีนักเรียนบางคนรู้ ก็ให้นักเรียนคนนั้นเป็นผู้อธิบาย โดยครูคอยเพิ่มเติมให้

๔. คำบางคำนักเรียนอาจไม่เข้าใจความหมายที่ให้ไว้ หรือที่ครูอธิบายเพิ่มเติม ควรหาของจริงหรือภาพ หรือวาดภาพให้นักเรียนดู

ก

กง

ส่วนหนึ่งของวงล้อ ในที่นี้เป็นชื่อขนมชนิดหนึ่ง
มีลักษณะคล้ายวงล้อ

กบฏ (กะ - บด)

การกระทำที่แสดงความคดโกง

กระฉี่ (กะ - ระ - นี)

สิ่งที่ควรทำ

กรรม (กัน)

หุ

กรรมการ (กำ - มะ - กาน)

คณะหรือกลุ่มคนที่ร่วมกันทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง

กระจองอแง

เสียงที่ก่อให้เกิดความรำคาญ เช่น เสียงเค็กร้อง

กระจ๊อจ๊อย

ขนาดเล็ก

กระซอน

ภาชนะสานด้วยไม้ไผ่สำหรับกรองอาหาร

กระซัง

เครื่องสำหรับขังปลาทำด้วยไม้ไผ่

กระเซอ

ภาชนะปากกว้าง ทรงกลม สานด้วยไม้ไผ่ ใช้ใส่ของ

กระเช้า

ภาชนะสานมีหูหิ้ว

กระเช้าเข้าแขก

หยอกล้อ

กระดังงา

ชื่อต้นไม้ มีหลายชนิด ดอกมีกลิ่นหอม

กระดาก

ละออยใจตนเอง

กระดาศทราย

กระดาศที่คันหนึ่งขรุขระ ใช้ขัดแต่งผิวไม้

กระเดื่อง

ใช้คู่กับคำว่า “กระค้ำ” หมายถึง แข็ง ไม่อ่อนนุ่ม

กระติบ

ภาชนะรูปทรงกระบอก สานด้วยไม้ไผ่ สำหรับใส่
ข้าวเหนียวหนึ่ง

กระตุก

ชักหรือดึงเข้ามาโดยเร็ว

กระท้อน

ผลไม้ชนิดหนึ่งเนื้อนุ่มเป็นปุย รสเปรี้ยวอมหวาน
ไม่ครบถ้วน

กระท้อนกระแท่น

กระบาย

ภาชนะทำด้วยกะลา มีค้ำสำหรับถือ ใช้ตักน้ำ

กระบอก

ไม้ไผ่ที่คัดเป็นท่อน

กระบี่

มีดดาบชนิดหนึ่ง ในที่นี้หมายถึงสิ่ง

กระเบื้อง	ของที่ทำด้วยดินเผา
กระเพาะ	อวัยวะภายในของคนหรือสัตว์ มีลักษณะเป็นถุงสำหรับเก็บอาหาร
กระสัน	รัก แฉ่น
กราฟ (กร๊าบ)	เส้นใช้แทนจำนวน
กรีน	ทำท่าคิใจ
กลบ	ปิดไว้ด้วยดินหรือของหนัก
กลมกลิ้ง	กลมและเกลี้ยง
กล้วยบวชชี	อาหารหวานชนิดหนึ่ง ทำด้วยกล้วยต้มกับกะทิ
กล้องยา	ที่ใส่ยาเส้นสำหรับจุกสูบ
กลอยใจ	ผู้ร่วมคิก
กล้านเนื้อ	เนื้อในร่างกายนี้อยู่รวมกันเป็นก้อน ๆ
กล่าวหา	พูดให้ร้าย
กล้ากราบ	เข้าไปปะปน
กวี	ผู้แต่งบทประพันธ์ประเภทร้อยกรองที่มีชื่อเสียง
กษัตริราช (กะ - สัต - ตรา - ทิ - ราด)	พระเจ้าแผ่นดิน
กษาปณ์ (กะ - สาบ)	เงินเหรียญ
ก่องข้าว	ภาชนะใส่ข้าวเหนียวชนิดหนึ่งมีขาสี่แฉก
กะทันหัน	รวดเร็วอย่างไม่คาดคิด
กะลา	ส่วนแข็งที่หุ้มเนื้อมะพร้าว
กัลปพฤกษ์ (กัน - ละ - ปะ - พริก)	ชื่อต้นไม้ชนิดหนึ่งหรือกิ่งไม้ที่ใช้แขวนสลากในงาน รื่นเริงต่าง ๆ
กาชาด	รูปกากบาทสีแดงบนพื้นสีขาว ในที่นี้หมายถึง หน่วย งานการกุศลที่ทำงานเกี่ยวกับการพยาบาล และ บรรเทาทุกข์

กาง	กาง
การฝีมือ	งานที่ทำด้วยมือ
การพนัน	การเล่นเพื่อเอาเงินหรือทรัพย์สิน
การณ์	สิ่งที่เกิดขึ้น
การณย์	มีความเห็นใจ
กาลกิณี (กา - ละ - กิ - นี)	สิ่งที่นำความชั่วร้ายมาให้
กำกึ่ง	เกือบเท่า ๆ กัน
กำบัง	หลบซ่อน
กำเร็บ	ไ้ใจมากขึ้น
กำไล	ห่วงใส่ข้อมือหรือข้อเท้าเป็นเครื่องประดับ
กิจจะลักษณะ	อย่างจริงจัง
ก๊ิบ	เครื่องหนีบผม
กัว	คอก
ก๊ิบ	เล็บเท้าของสัตว์บางชนิด เช่น วัว ควาย
กู่	เสียงเรียกขึงและยาว
เก้ ๆ กัง ๆ	ไม่คล่องแคล่ว
เก็ง	คาดหมาย
เกม	การเล่น
เกร็ง	ทำกลัมนื้อให้แข็ง
เกร็ด	ส่วนปลีกย่อย
เกล้า	หัว ศีรษะ
เกลื่อนกล่น	มากมาย
เกศ	ศีรษะ
เกศี	ศีรษะ เส้นผม
เกือก	รองเท้า
แกลบ	ชื่อไม้ที่มีขนาดเล็ก เรียกว่า ไม้แกลบ

โกกิล (โก - กิ - ละ)	นกคุเหว่า	จก
โกรก	ลมพัดผ่านตลอดเวลา	ตู่ให้รอก
	ข	เห็นพระก
ขนมปัง	อาหารทำจากแป้งอบให้สุก	โพรอก
ขนัด (ขะ - นัด)	กลุ่ม หมู	ขั้รอก
ขมับ (ขะ - หมับ)	บริเวณระหว่างตากับหู	ค - ก) นกคอก
ขมา (ชะ - มา)	ขอโทษ	เค็ก
ขยะแขยง	รู้สึกเกลียด	ขั้ร
ขยับ (ชะ - หยิบ)	กะพริบตา	ขยับ
ขยุกขยิก	ไม่อยู่นิ่ง	คัก
ขรม (ชะ - หรม)	เสียงเอี๊ยดอ๊าด	คณกัธธค
ขรรค์	มีคดาบมีคมสองข้าง	ขก
ขลับ	เกลี้ยงเป็นเงา	ค
ขลุ่ยขลัก	ไม่ราบรื่น ไม่สะดวก	ขก
ขลุ่ย	เครื่องดนตรีประเภทเป่าทำด้วยไม้ไผ่	ค
ข่วน	อาการที่ใช้เล็บขูด	ค คัก
ข้อง	ภาชนะคาถึๆ สานด้วยไม้ไผ่สำหรับใส่ปลา	ค
ขนมูกขะมอม	มอมแมมเปรอะเปื้อน	ค
ข้างขึ้น	ระยะเวลาที่เห็นเดือนหงายจนกระทั่งเต็มดวง	ค
ข้าราชการ (ข้า - ราช - ชะ - บอ - ริ - พาน)	ข้าราชการผู้ติดตามพระเจ้าแผ่นดิน	ค
ข้าวตัง	ข้าวสุกที่คั่วเป็นแผ่นเกรียมอยู่กันหม้อ	ค
ขากย้ง	ไม้สำหรับตั้งหรือห้อยสิ่งของ	ค
ข้าวเม่า	อาหารชนิดหนึ่ง ทำจากข้าวเปลือกที่ยังไม่แก่จัด	ค
ข้าลาดตาขาว	ไม่กล้า	ค

ขี้ริ้ว

ไม่สวย

ขี้เหว่

ไม่สวย

ขี้ง

โกรธเคือง

เข้มกมัด

เข้มที่ใช้เย็บติดกับเสื้อผ้า ใช้เป็นเครื่องประดับก็ได้

เขรอะ

เปื้อน

เขื่อง

ค่อนข้างใหญ่

แข็งใจ

ออกทนไม่ทำตามใจตัวเอง

แขนง (ชะ - แหนง)

กิ่งไม้เล็ก ๆ

โขก

เคาะหรือสับลงมา

โขยง (ชะ - โยง)

ฝูงหรือกลุ่มใหญ่

ไข่มุก

วัตถุที่ได้จากหอยมุก

ก

กม

ส่วนที่บางของวัตถุและทำให้เกิดปากแผลได้

กรอก

ฝูงลูกสัตว์ที่เกิดคราวเดียวกัน

กรั่นกร้าม

เกรงกลัว

กร่ำ

ถึงลากโดยแรง

กร่ำกร่ำ

เก่ามาก

กร่ำเกร่ง

มีใจจ้องหรือหมกมุ่น

กรุ

ภาชนะใส่น้ำสาดคว่ำไม้ไฟ ทาผิวคว่ำชันบนน้ำมัน

ยาง

กรูด

ถูไปโดยแรง

กรูบา

พระภิกษุชั้นผู้ใหญ่

กลาย

ขยายออก ปล่อยลง คลื่นออก

กวางญ

คนเลี้ยงและบังคับช้าง

ก้อม

หลังอ

ก้อม

ก้มหลังลง น้อมลง

กะนึ่ง	กิดถึง	เคี้ยว
กะเน	กาคคิก ประมาณ กาคไว้	เคี้ยว
กาดกั้น	บังกับเอา	เคี้ยว
ก้านวม	กิดหาผลที่จะได้รับ	คลั่งเคี้ยว
กำแหง	แข็งแรง	เคี้ยว
ก๊ีบ	จับให้อยู่ด้วยเครื่องมือปลายสองแฉก	เคี้ยว
ก๊ีบ	ระยะความยาวจากปลายนิ้วกลางถึงปลายนิ้วหัวแม่มือ	เคี้ยว
กุ	เมื่อกางฝ่ามือออกเต็มที่	เคี้ยว
คุกเข้า	มีความร้อนอยู่ภายใน	เคี้ยว
กุ่ม	ย่อเขาลงจนตึกพื้น	เคี้ยว
	ส่วนโค้งของผึ่งน้ำ มักใช้พูดว่าเป็นคุ้งเป็นแคว	เคี้ยว
	หมายถึง พูกมากและอ้อมค้อม	เคี้ยว
เกร่งกรัด	จริงจัง เข้มงวดไม่ผ่อนปรน	เคี้ยว
เครื่องเงิน	เครื่องใช้สานด้วยไม้ไผ่ทาสีด้วยน้ำยาไม้ชนิดหนึ่ง	เคี้ยว
เครื่องดื่ม	ของเหลวที่ใช้ดื่ม เช่น น้ำผลไม้	เคี้ยว
เกล้า	เอาปนกัน	เคี้ยว
เกลือบ	ทาสีให้เป็นมัน	เคี้ยว
เกอะเงิน	ไม่คล่องแคล่ว	เคี้ยว
แกน	เครื่องดนตรีประเภทเป่าชนิดหนึ่ง	เคี้ยว
แคว	ลำน้ำที่แยกออกไป	เคี้ยว
ไค่น	ทำให้สั่นลง	เคี้ยว
ง่อย	ง่อย	เคี้ยว
งับ	แซ่หาพิการเคลื่อนไหวไม่ได้	เคี้ยว
เงื่องหงอย	ซักๆ เฉื่อยชา ไม่กระฉับกระเฉง	เคี้ยว
แ่ง	เหลื่อม มุม ก้าน	เคี้ยว

แฉ่ง

เปิดออกทีละน้อย

โง่เขลา

ไม่ฉลาด

จ

จรวด (จะ - หรวด)

พาหนะรูปร่างเพรียว พุ่งไปในอากาศด้วยแรงขับ
เคลื่อนในตัวเอง

จรัส (จะ - หรด)

แจ่มแจ้ง รุ่งเรือง สว่าง

จริต (จะ - หริด)

กิริยา ความประพฤติ

จลาจล

ปั่นป่วนและวุ่นวายอย่างมาก

จ่อ

ยื่นเข้าไปใกล้ๆ

จอก

ภาชนะใบเล็กๆ ไม่มีหูหรือค้ำ ใช้ตักน้ำ

จังทาล

คำซ้ำ ชั่วซ้ำ (ที่ถูกคือ จันทาล แต่ในที่นี้ใช้จังทาล
เพื่อให้เสียงคล้องจองกับคำว่า “สังข์”)

จัญไร

ชั่วร้าย เลวทราม

จัน

เครื่องคักสัตว์คล้ายกรง

จันทรคราส (จัน - ทร - คราด)

การเกิดเงามืดบนดวงจันทร์

จาระไน

พูดอธิบายอย่างละเอียด

จ้ำละหวั่น

วุ่นวาย

จำเริญ

รุ่งเรือง ก้าวหน้า สมบูรณ์

จำเลย

ผู้ถูกฟ้องในคดีที่ศาล ในที่นี้หมายถึงผู้ถูกกล่าวหา
ว่าทำความผิด

จำหน่าย

จ่าย ขาย

จิ้งจก

สัตว์เลื้อยคลานสี่เท้าขนาดเล็ก ตัวแบน เท้าเหนียว
ไต่ตามเพดานหรือข้างฝา

จีรัง

ทนทาน ยั่งยืน

จูบ

สูกหรือก้มด้วยความรักใคร่

เจ้าอาวาส

พระผู้เป็นหัวหน้าของวัด

เจื่อน	กระกากหรืออาย	แฉับ
โจทก์	ผู้ฟ้องร้องในคดีที่ศาล	กลดไ้
โจทย์	ข้อปัญหาหรือคำถามในการศึกษ	
โจรกรรม (โจ - ระ - กำ)	การลักทรัพย์ ขโมย ปล้น	(โจ - ระ - กำ) ๑๙๓๓

ฉ

ฉกาจ	เก่งกาจ คุร้าย	(ฉ - ก - จ) ๑๙๓๓
ฉลุ	สลักให้ทะลุ	(ฉ - ล - อ) ๑๙๓๓
ฉาง	โรงเก็บข้าวหรือพืชผลอย่างอื่น	๑๙๓๓
ฉาน	สว่าง ในที่นี้หมายถึง เชี่ยวชาญ ชำนาญ	๑๙๓๓
ฉาบ	ทาหรือเคลือบผิว	๑๙๓๓
ฉาวฉาน	เกรี้ยวกราว มากมาย	๑๙๓๓
ฉุดฉกทุก	กะทันหัน สับสน รุนแรง	
ฉู่ฉี่	แกงคว่ำอย่างหนึ่งมีน้ำแกงข้น	๑๙๓๓
ฉลย	บอกคำตอบ	๑๙๓๓
ฉลียง	ระเบียง	(๑) ๑๙๓๓
ฉลอบ	ไม่ไปโดยตรง	๑๙๓๓
โฉมตรู	รูปงาม	๑๙๓๓

ช

ชนก	พ่อ	๑๙๓๓
ชนนี (ชน - นะ - นี หรือ ชะ - นะ - นี)	แม่	๑๙๓๓
ชลธาร (ชน - ละ - ทาน)	สำน้ำ	๑๙๓๓
ชโลม	ลูบไล้ให้เปียกชุ่ม ทำให้เปียกชุ่ม	๑๙๓๓
ชวด	ไม่ได้ถึงหวัง	๑๙๓๓
ชะ	ล้าง	๑๙๓๓
ชะเงว่	แหงนหน้าดู	๑๙๓๓

ชะรอย

บางที

ชะอม

คันไม้ชนิดหนึ่งมีหนาม ใบมีกลิ่นแรง ใช้รับประทาน
เป็นผัก

ชัญ

ป่าทึบ

ชาวเขา

ผู้คนเผ่าต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่บนภูเขาสูง

ชำแหละ

แล เชือก

ชูสาว

ความสัมพันธ์และความรักระหว่างหญิงชาย

เชยชม

แสดงความรักใคร่

เชลแลก (เซ็น - แล็ก)

น้ำยาทาเคลือบไม้เพื่อให้ผิวเป็นมัน

เชวาร์

ความคิดที่รวดเร็ว เฉียบแหลม

เขียนหมาก

ภาษาสำหรับใส่หมากพลู

เชื้อ

พันธุ์ กระกูล

แช่อิ่ม

ผลไม้แช่น้ำตาลเชื่อม

โชติ (โชค)

สว่างไสว

ซาก

ร่างที่ทรุดโทรมหรือตายแล้ว

ซีก

ส่วนที่แบ่งออก

ซู่

อาการคันของขน

เชิง

การพ้อนรำอย่างหนึ่ง

แซ่ซ้อง

เสียงก้องอีกที

ไซม

เปียกโชก

ไซ

เครื่องกลักสัตว์น้ำ สานด้วยไม้ไผ่ตาถี่ ๆ

ฉาน

การทำจิตใจให้แน่วแน่

ฎีกา

คำขอร้อง การร้องทุกข์ บอก อธิบาย

ณ	ณ	ณ
ณ	ที่	บ่อระแห
	ด	และ
ด้อม	แอบย่องเข้าไป	กั
ดอย	ยอกเขา	กั
ด่าง	เป็นควงจุกขาว ๆ แตกต่างจากสีพื้นเดิม	กั
ดาน	คินที่แข็งอยู่ชั้นล่างของผิวโลก	กั
ดารี (ด่า · หรี)	คิก	กั
ดูลพินิจ (ดูน · พิ · นิด)	การคิกพิจารณาเห็นสมควร	กั
แด่น	ขนค่างเป็นควงที่หน้าของสัตว์	กั
โด่ง	สูงขึ้นไป	กั
	ด	กั
ตกกระ	ผิวหนังที่เป็นจุกสีน้ำตาล	กั
ตั่นคอ	บริเวณที่คอต่อกับลำตัว	กั
ตั่นแค	คันไม้ชนิดหนึ่งมีฝักคล้ายถั่ว	กั
ตั่นป่านสรนารายณ์	คันไม้พุ่มชนิดหนึ่ง ใบหนา ปลายใบแหลม	กั
ตั่นโพ	คันไม้ยืนต้นชนิดหนึ่ง คันสูงใหญ่ ใบคกหนา	กั
ตั่นมะรุม	คันไม้ยืนต้นชนิดหนึ่ง มีฝักใช้รับประทานได้	กั
ตั่นยาง	คันไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ มียางใช้ทำสิ่งต่าง ๆ เช่น ยางรถ ยางลบ	กั
ตะบะ	การบำเพ็ญเพียรเพื่อให้อกิเลสเบาบาง (ในกลอน ใช้ ตะบะ)	กั
ตรึกตรอง	คิกอย่างพิจารณา	กั
ตลบตะแลง	ไม่ซื้อตรง กลับไปกลั้มมา	กั
ตลับ (ตะ · หลับ)	กล่องขนาดเล็ก	กั
ตอ	โคนของต้นไม้ที่หักล้มต้นออกแล้ว	กั

ตะกละ

เห็นแก่กิน

ตะกุกตะกัก

พูดไม่ติดต่อกัน

ตะกุกตะกาย

เอามือหรือเท้าหน้าคู้หรือข่วน

ตะแกรง

เครื่องกรองหรือร่อน

ตะโก

ต้นไม้ยืนต้นชนิดหนึ่ง มีเปลือกสีคำ

ตะกรันตะกรอ

ปวดเมื่อยตามตัวเป็นอาการของการเริ่มเป็นไข้

ตะกุ่ม

เห็นไม่ชัด

ตะแกง

เอียง

ตะปิง

ตรงไป มุ่งไป

ตะแบก

ต้นไม้ยืนต้นชนิดหนึ่ง มีดอกสีม่วง

ตะพานน้ำ

สัตว์เลื้อยคลานชนิดหนึ่งตัวคล้ายเต่า อาศัยอยู่ในน้ำ

ตะโพก

อวัยวะที่อยู่คั่นหลังระหว่างเอวและต้นขา

ตะลิงพริงเพริด

กวนลิมตัว

ตะลุมบอน

รบหรือต่อสู้กันถึงประชิดตัว

ต่างหู

ตุ้มหู หรือเครื่องประดับหู

ตำนาน

เรื่องราวที่เล่าสืบต่อมา ส่วนมากมักจะเกี่ยวกับวัตถุ

หรือสถานที่

ตึก

เรือนที่ก่อสร้างด้วยอิฐ ปูน หรือหิน

เต้าหู้

อาหารชนิดหนึ่งทำจากแป้งถั่วเหลือง

ถ

ถล่ม

ทุบถล่มหรือยุบลงจนเป็นหลุมเป็นบ่อ

ถลัน

ผลุนผลันไป

ถลา

เซไป

ถ่วง

ทำให้หนัก ทำให้ช้าลง ทำให้จม

ถวิล

คิดถึง

ถ่อ

ทำให้เรือเคลื่อนที่โดยใช้ไม้ค้ำ

ถ้อยคำ	คำพูด	ขลบท
เถระ	พระผู้ใหญ่	กัถะลตฺตเถระ
เถื่อ	เชือกแรง ๆ ค้วยมิก หรือของมิกม	อภะระลตฺตเถระ
ถ่อ	ในที่นี้หมายถึงรู้ตัวว่าทำความชั่วจึงทำความดีเพื่อ	กัถะล
	เป็นการทดแทน	อภะระล
	ท	อภะระล
ทแยง	เฉียงหรือเฉ	นัถะล
ทวยศ (ทอ - ระ - ยด)	กิดหรือทำการร้ายต่อผู้มีคุณ	เคมะล
ทรมาน (ทอ - ระ - มาน)	ทำให้ได้รับความทุกข์	นัถะล
ทรด (ทอ - ระ - หด)	อกทน ต่อสู้ไม่ท้อถอย	กณมะล
ท้วง	ออกความเห็นคัดค้าน	กัณปะพะล
ท้อ	ผลไม้ชนิดหนึ่ง	กพพะล
ทองม้วน	ขนมชนิดหนึ่งทำจากแป้งและไข่	จัทพะล
ทะนง	ถือตัวว่าเก่งหรือดี	นอปะนัถะล
ทะมื่น	คำมิกและสูงใหญ่	ทุปะล
ทานกร (ทาน - นะ - กอน)	ไม่ทำ (ปัจจุบันใช้ธารพระกร)	นณปะล
ทารกรรม (ทา - ระ - กำ)	การกระทำที่โหดร้าย (ปัจจุบันใช้ทารุณกรรม)	
ทิจฐิ (ทิด - ถิ)	ความเห็น คือคึงในความเห็น	กัถิ
ทิพา	วัน	ภูักัถิ
ทิม	แทง	
ทึง	คึงแรง ๆ	นัถัก
ทืบ	ไม่โปรงแสง แฉ่น	นัถัก
ทูป	ศีลลงไป	เถด
ทุเรศ	น่าสมเพช น่าสงสาร	เถด
ทุเลา	คิขึ้น ค่อยยังชั่ว ลดลง	ถัก
ทุณ	เอาของวางบนศีรษะ	ถัก

เท็จ

เทพนม (เทบ - พะ - นม)

เทวา

เทศ

เทศบาล (เทต - สะ - บาน)

โทรศัพท์ (โท - ระ - สับ)

โทสะ

ธนาณัติ (ทะ - นา - นัต)

ธนู

ธรรมาสน์ (ท่า - มาด)

ธาตุ

ธาตุ (ทาด)

นกกระจอก

นกถึงโครง

นกเค้าแมว

นกแสก

นงคราญ

นมัสการ (นะ - มัต - สะ - กาน)

ไม่จริง

ไม้คอก ลำคั่นเป็นพุ่มเตี้ย คอกเล็กสี่มวงชมพู มี
ห้ากลีบ กลีบล่างสองกลีบติดกัน บางแห่งเรียก
พนมเทียน

เทวคา .

ต่างประเทศหรือไม่ใช่ไทย

การปกครองท้องถิ่นแบบหนึ่ง ใช้กับชุมชนที่มีคน
อยู่นานแน่นเครื่องมือคิกต้อสื่อสารคำแนะนำการพูดสำหรับผู้ที่อยู่
ไกลกัน

ความโกรธ

ธ

การฝากส่งเงินวิธีหนึ่งทางไปรษณีย์

อาวุธชนิดหนึ่งมีคันโค้งยาว และมีสายสำหรับส่ง
ลูกคอก

ที่สำหรับภิกษุนั่งเทศน์

แผ่นดิน

ต้นกำเนิด ในที่นี้ คือยาแก้อาการท้องไม่ปกติเกี่ยว
กับระบบการย่อยอาหาร

น

นกชนิดหนึ่งขนาดเล็กส่งเสียงร้องจ๊อก ๆ อยู่เป็นหมู่

นกชนิดหนึ่งตัวขนานกเอียง (คลั่งโคลงก็เรียก)

นกชนิดหนึ่งหากินในเวลากลางวัน

นกเค้าแมวชนิดหนึ่ง

ผู้หญิง นางงาม

เคารพ ไหว้ (ใช้กับพระ)

น้อง	ส่วนที่อยู่ด้านหลังของแข้ง	ตัก
นักธุรกิจ	ผู้ประกอบการกิจการงาน	(กท) นักเทศ
นักวิทยาศาสตร์	ผู้ที่ศึกษาค้นคว้า และปฏิบัติทางวิทยาศาสตร์	
นางเล็ด	ชนมชนิกหนึ่ง ทำด้วยข้าวสุก ทอดเป็นแผ่นกลม	
น้ำค้าง	หยกน้ำที่เกิดจากการกลั่นตัวของไอน้ำในอากาศ	
	เกิดในเวลากลางคืนและเช้ามีค	คท
น้ำมันยาง	น้ำมันที่ได้จากต้นยาง	(กท) ฅบคท
น้ำอบ	น้ำหอม	
นิจ	เสมอ ๆ	(ก) ฅทคท
นิรันดร์ (นิ - รัน)	ตลอดไป บางครั้งใช้ นิรันดร (อ่านว่า นิ - รัน - คอน)	
นิเวศน์	ที่อยู่ วัง	ะคท
เนตร	ดวงตา	
เนย	ไขมันที่ทำจากน้านมสัตว์	(ก) ฅคณ
เนรคุณ (เน - ระ - คุณ)	ไม่ตอบแทนบุญคุณ ไม่รู้จักคุณ	บุษ
เนรมิต (เน - ระ - มิต)	ทำให้มีขึ้นหรือเกิดขึ้นอย่างคิและรวดเร็ว	
โน้ม	คิงลงมา	(ก) ฅคณ
โนลอน (โน - ล่อน)	สารสังเคราะห์ใช้ทำสิ่งของต่าง ๆ	คท
	บ	(คท) ฅคณ
บทจร (บด - ทะ - จอน)	เกินไป	
บทบาท	ทำท่าทาง	
บทมัลย์ (บด - ทะ - มาน)	เท้าของผู้มีบุญ	อะระคณ
บ่ม	อบรม สั่งสอนให้เป็นคนคิ	ะคท
บรรณศาลา (บัน - นะ - ลา)	ที่พักของฤาษี	คณ
บรรณารักษ์	ผู้ดูแลและให้ยืมหนังสือในห้องสมุด	คณ
บริบูรณ์	เต็มคิ	คณ
บริโภค	กิน	(ก) ฅคณ

บริษัท

บังเกิด

บังเหียน

บัญญัติ (บัน - หยัด)

บัณฑิต (บัน - ดิด)

บัดดล

บัน

บัลลังก์

บาดทะยัก

บาดาล

บี

บีตรงค์

บุคกล

บุญญธิการ

บุปผา

บุพการี (บุบ - พะ - กา - รี่)

บุรณะ (บุ - ระ - นะ)

เบ็ดเตล็ด (เบ็ด - ตะ - เหล็ด)

เบะ

เบาะแส

แบบอย่าง

แบะ

โบย

กลุ่มคนที่รวมกันค้าขาย

เกิดขึ้น

เหล็กสำหรับผ่าปากม้า มีสายเชือกโยงสำหรับบังคับม้า

กำหนด ข้อบังคับ

ผู้มีปัญญา

ทันใดนั้น

คัก

แท่นที่นั่ง

เชื้อโรคชนิดหนึ่งที่เข้าทางปากแผล

ไต่พื้นดิน

ทำให้แตกออกด้วยมือ

บิดา พ่อ

คน

คุณงามความดีอันยิ่งใหญ่

ดอกไม้

พ่อแม่หรือผู้ที่ทำหน้าที่อุปการะมาก่อน

ซ่อมแซม

เล็ก ๆ น้อย ๆ หรือทั่วไป

เบะออกและไม่ตรง

ร่องรอย

ตัวอย่างที่ดี

แยกออกหรือแตกออก

เมียนตี

ป

ปฤภูต (ปะ - ตี - ภูน)

ปฤปักษ์ (ปะ - ตี - ปัก)

นำเกลียด สิ่งสกปรก

ฝ่ายตรงกันข้าม ศัตรู

ปฏิมากร (ปะ-ติ-มา-กอน)	รูปปั้น	กันชิน
ปฏิสังขรณ์ (ปะ-ติ-สัง-ขอน)	ซ่อมแซม	คักเค็น
ประจาน	ประกาศความชั่ว	นงโกเ็น
ประดา	ทั้งหมด เติมที่	(คอก-นัง) จิโฮตุน
ประคู้	คันไม้ยืนคันชนิดหนึ่งมีแกนสีแดง คอกเป็นข้อสีเหลือง	(นัง) โทนนิ
ประเค้น	ข้อความสำคัญ	คคคค
ประเทือง	ทำให้ดีขึ้น รุ่งเรือง	นัง
ประกัศตร (ปะ-พัค-สอน)	สืเลื่อม ๆ พราย ๆ	คักคค
ประมุข	หัวหน้า	คังคคค
ประเมิน	กากกะเน	คคคค
ประโยค (ปะ-โยค)	ข้อความที่ได้ความบริบูรณ์	คค
ประวัติศาสตร์ (ปะ-หวัด- ติ-สาด)	วิชาที่ว่าด้วยเหตุการณ์ที่เป็นมา	คคคค
ประสบ	ไ้รับ	คคคค
ประสาท	เส้นที่ให้ความรู้สึกในร่างกาย	คคคคคค
ประหวั่น	นึกกลัว	คคคค
ปราโมทย์	ความปลื้มใจ	(นัง) คคคค
ปรารภ (ปรา-รบ)	กล่าวถึง	(นัง) คคคคคค
ปรี	ตรงเข้าไปหา	(นัง) คคคคคค
ปลดอก	เครื่องสวมสำหรับหุ้มภายนอกสิ่งของต่าง ๆ	คคคคคค
ปล้อง	ส่วนที่อยู่ระหว่างข้อทั้งสองของไม้ไผ่	คคคคคค
ปลาหว	สัตว์น้ำขนาดใหญ่มาก เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม รูปรูปร่างคล้ายปลา	คคคคคค
ปลาไหล	ปลาชนิดหนึ่งตัวกลมยาวคล้ายงู	คคคคคค
ปลิง	สัตว์น้ำชนิดหนึ่ง ตัวยืคไ้ ชอบดูดเลือด	(นัง) คคคคคค
ปลิด	ทำให้หลุดจากที่	(นัง) คคคคคค

ปลิ้นปล้อน

หลอกลวง

ปลีก

ส่วนย่อย

ปวง

ทั้งหมด

ป่วน

วุ่นวาย สับสน (ปั่นป่วน = วุ่นวาย)

ป่วนเปื้อน

วนเวียนอยู่

ปะติดปะต่อ

เอาสิ่งเล็กๆ น้อยๆ มาต่อกัน

ปะทุ

แตกออก

ปักขั

ครึ่งเดือน

บ้างจ้ะ

เป็นเหตุ หนทาง

ปั่น

ทำให้หมุน ในที่นี้หมายถึง ปั่นป่วน วุ่นวาย

ปาฏิหาริย์ (ปา·ติ·หาน)

สิ่งน่าอัศจรรย์

ป่าว

ประกาศหรือแจ้งให้ทราบทั่วกัน

ปึงกั

ภาษาสะกดด้วยไม้ไผ่สำหรับไทยจีน

เปรต

ผีชนิดหนึ่งรูปร่างผอมโซ สูงโย่งเย่ง

เปรย

พูดขึ้นมาลอยๆ

เปรี้ยว

รสอย่างหนึ่ง เช่น รสของมะนาว

เปลี้ย

อ่อนเพลีย

เปอร์เซ็นต์

ร้อยละ หรือต่อหนึ่งร้อย

ผ

ผก (ผะ·ทงก)

กระดกขึ้นลง

ผด

เมื่อกเล็กๆ ขึ้นตามผิวหนัง

ผนัก (ผะ·หนัก)

คิดให้แน่น

ผยอง (ผะ·หยอง)

แผ่นผืน ถือดี

ผลิตภัณฑ์ (ผะ·หลิด·ตะ·

สิ่งของที่ทำขึ้นมา

พัน)

ผอง

ทั้งหมด

ผ้าขนหนู

ผาด

ผ่านเกล้า

ผายปอด

ผ้า

ผิง

ผู้แทน

เผยอ (ผะ - เหยอ)

เผ่าพันธุ์

เผ้า

เผิน

เผือด

แผง

แผด

แพนกะ (ผะ - แหนก)

แผลง

แผ่ว

โผน

ไผ่เหลือง

ผ้าชนิดหนึ่งมีเส้นใยนุ่มออกมาเหมือนขนหนู
ไปเร็ว (ผาดโผน - กระโดดผ่านไปอย่างรวดเร็ว)

พระเจ้าแผ่นดิน

การช่วยให้คนหายใจ

ร้อน

ทำให้อุ่น

คนที่กลุ่มตั้งให้ทำหน้าที่แทน

เบิกขึ้น

เชื้อสาย

ผม

ผิว ๆ หรือ คิ่น ๆ

ซีกข้างหรือเศร้ามอง

เครื่องกำบังเป็นแผ่น ๆ

เปล่งเสียงคัง

ส่วนย่อย หมู่ พวก

สำแดงให้ปรากฏ

เบา ๆ

ทำให้ตัวโลกลอยไป

ต้นไม้ชนิดหนึ่งปล้องมีสีเหลือง

ผ

ผอย

ผาด

เผือก

สิ่งที่เป็นเส้นเล็ก ๆ ละเอียก

รสอย่างหนึ่ง เช่น รสของหมาก หรือเปลือกมังคุด

เครื่องคามกระดูกที่หัก

พ

พง

พ่น

ป่า

เป่าลมออก

พเนจร	เร่ร่อนไป
พยับฝน	กริမ်ฝน
พริ้ง	พุกจา
พระคุณ	บุญคุณ
พระธาตุ	เจดีย์
พระปรางค์	สิ่งก่อสร้างนอกแหลมคล้ายเจดีย์
พระราช	พระเจ้าแผ่นดิน
พริ้น	นีกกั่ว
พราว	แวววาว
พลั่ว	บิก พลาค
พลี (พะ - ลี)	บูชา
พลั่ว	ยื่นออกมา
พดู	ไม้เถาชนิดหนึ่งใช้ใบกินกับหมาก
พ่วง	ห้อยท้าย คิคมาค่วย
พวยพุ่ง	โชติช่วง
พะเนิน	เป็นกองสูง
พะยอม	ต้นไม้ยืนต้นชนิดหนึ่ง มีดอกสีนวลเป็นพวง มีกลิ่นหอม
พะรุงพะรัง	รุงรัง
พังเพย	คำพูดเปรียบเทียบ
พาที	พุด
พำนัถ	พักอยู่
พิเคราะห์	ศึกษาเหตุผล
พิทักษ์	คุ้มครอง คุ้มแล
พิพิธภัณฑ์ (พิ - พิด - ทะ - พัน)	สิ่งของต่างๆ ที่รวบรวมไว้เพื่อประโยชน์ในการศึกษา

พินเสน	เครื่องยาอย่างหนึ่งเป็นเกล็ดสีขาว มีกลิ่นหอม
พริ์ไฟโร	พราปน
พิโรธ	โกรธ
พิลึก	ประหลาด
พิสมย์ (พิด - สะ - โหม)	รัก ปลื้มใจ
พื้นเมือง	ของท้องถิ่น
พุง	ท้อง
พุด	ไม้ดอกจำพวกหนึ่ง มีหลายชนิด
พุดตาน	ต้นไม้ชนิดหนึ่งดอกโตสีขาว แล้วค่อยกลายเป็นสีแดง
เพชรฆาต (เพ็ด - ชะ - กาด)	ผู้ฆ่า
เพ่นพ่าน	เกาะกะ ไม่อยู่กับที่
เพรียก	เสียงร้องมาก ๆ
เพรียว	เปรียวหรือเรียว ไม่อ้วน
เพลงพวงมาลัย	การเล่นพื้นเมืองชนิดหนึ่งมีการร้องโต้ตอบกัน
เพื่อเจ้า	พุกเหลวไหล
เพิง	สิ่งก่อสร้างที่มีหลังคามุงลาดไปด้านเดียว
โพก	เอาผ้าพันรอบศีรษะ
ไพบูลย์	เต็มเปี่ยม
ไพรสณฑ์	ป่า
ฟ	
พื้นเพื่อน	หลงไหล เผลอสติ
ฟิล์ม (ฟิม)	แผ่นวัสดุบางใส ใช้ในกล้องถ่ายรูป
ฟุต	ความยาวเท่ากับ ๑๒ นิ้ว
ฟูนฟาย	น้ำตาอาบหน้า
เฟ้น	บีบนวด

ภพ

ภารโรง

ภู

ภูมิศาสตร์ (พู-มิ-สาด)

เภทภัย

โภชนาการ (โพด-ชะ-นา-
กาน)

มรกต (มอ-ระ-กต)

ม้วยมรณ

มหันต์

มหาสมุทร (มะ-หา-สะ-
หุมต)

มอบหมาย

มะขามเทศ

มะขามป้อม

มะไฟ

มะลิลา

มังกร

มารยา (มาน-ยา)

มัลย์

มิถุนาชีพ (มิด-ฉา-ชีพ)

ภ

แผ่นดิน

ผู้ดูแลรักษาความสะอาด

แมลงชนิดหนึ่งปีกสีน้ำตาลเงิน

วิชาว่าด้วยพื้นแผ่นดิน และชาติต่าง ๆ ทั้งในค่าน
การปกครองและการทำมาหากิน

ภัยต่าง ๆ

อาหารที่มีคุณค่า โดยปรุงอย่างถูกวิธี

ม

แก้วสีเขียว

ตาย

ใหญ่ มาก

ท้องน้ำอันกว้างใหญ่

กำหนดงานให้ทำ

ต้นไม้ชนิดหนึ่งมีฝักคล้ายมะขาม

ต้นไม้ชนิดหนึ่งมีใบคล้ายมะขาม ผลกลม รสเปรี้ยว
และฝาดผลไม้ชนิดหนึ่งผลกลมเท่าหัวแม่มือเป็นพวง รส
เปรี้ยว ๆ หวาน ๆ

ชื้ออกไม้สีขาว กลิ่นหอมเย็น

สัตว์ในนิยายจีน ตัวคล้ายงู แต่มีสีขา

แก่งน้ำ

พวงดอกไม้

การทำมาหากินในทางที่ผิด

มีน

วิ่งเวียน เมาเล็กน้อย

มุด

เอาหัวลอคเข้าไป

มุณี

ฤาษี

แม่แรง

เครื่องผ่อนแรงสำหรับยกของหนัก ๆ

ไม้จันทน์

ต้นไม้ยืนต้นชนิดหนึ่ง แก่นมีกลิ่นหอม

ไม้ซาง

ไม้จำพวกไม้อ้อ มีปล้องยาว

ย

ยวบยวบ

เคินหนัก ๆ ซ้ำ ๆ ทำให้พินใจ

ยโส

ถือตัว หยิ่ง

ยัน

กัน

ยาหอม

ยาแก้ลม

ย่าน

บริเวณ

ย้าย

ขมเหง เบียดเบียน

ยัดยว

จำนวนมาก ยาวเกินควร

ยุค

เวลา สมัย

ยุคติ (ยุค - ติ)

หยุก ตกลง

ยุบ

เล็กลง ลดลง

เย่อ

จุดรั้งแย่งกัน

เย็นเยื่อ

ยาวออกไป ไม่กะทัดรัด

แยง

แหยเข้าไป

แยบคาย

เข้าที่

แยแส

สนใจ หรือเอาใจใส่

โย

ทำไม เหตุใด

โยโย

พูดให้อาย เยาะเย้ย

ร

รถดับเพลิง

รถที่มีเครื่องดับไฟ

รถสามล้อ	รถจักรยานชนิดหนึ่ง มีสามล้อ
ร้น	เร่งรุก
รโหฐาน (ระ · โห · ถาน)	ที่เฉพาะส่วนตัว ที่สงัด
ร้อง	ช่อง
รอน	บ้นทอน (ฤทธิรอน = มีฤทธิ์)
ร้อนรน	กระวนกระวาย
ร้อยแก้ว	ข้อความที่เรียบเรียงไว้ความและไพเราะ
ระ	กระทบ
ระกาย	รู้สึกเคืองและคัน
ระทึก	ใจเต้นตึก ๆ
ระนาด	เครื่องดนตรีประเภทตี ทำด้วยไม้เป็นซี่
ระบม	รู้สึกปวดเมื่อย
ระบำ	การฟ้อนรำเป็นชุด
ระโยงระยาง	สายโยงเป็นแถว
ระรัว	สั่นสะเทือน
ระส่ำระสาย	ทุรนทุราย กระวนกระวาย
ระโหย	อ่อนเพลียใจ
รังไหม	ฝักที่หุ้มตัวไหมในระยะที่เป็นตัวคักแก่
รัศมี (รัต · สะ · หมี่)	แสงสว่างที่ออกจากจุดศูนย์กลาง
ราตรี	กลางคืน
ราม	งาม
ร้าย	อ่านหรือเสกคาถา
ราว	เหมือนกับ
รำพัน	คร่ำครวญถึง
รำพึง	คำนึงถึง
รำไร	ช้า ๆ ชวก ๆ

ร้น	แมลงขนาดเล็ก กักเก็บเหมือนยุง
รับ	รวบรวมเสียหมด
รว	เป็นเส้น ๆ
ร	เป็นวงยาวเรียว
ร้นรมย์	สุขสบาย
รุ่งโรจน์	รุ่งเรือง
เร็น	แอบ หลบ ซ่อน
เรี่ยราย	กระจายไป เกือบทุกภาค
เรี่ยไร	เก็บเงินโดยขอร้องให้ออกตามความสมัครใจ
เรื่อรัง	ช้านาน
แร้นแค้น	ขัดสน ฝืดเคือง

ด

दन	เอาไฟเผาให้ไหม้แต่ผิว ๆ
ดัมละลาย	ไม่มีทรัพย์สินใด ๆ เหลืออยู่เลย
ดวก	คร่าว ๆ ไม่ละเอียด
ดวด	โลหะเส้นกลมยาว
ด้อเลียน	ทำตามอย่างเพื่อล้อเล่น
ดอยนวล	อยู่ตามสบาย
ดะมุ่น	อ่อนนุ่ม
ดะเมาะ	ป่าเล็ก ๆ
ดะโหมบ	มักได้ โลกมาก
ดะไม	งามน่าดู
ดะด่อง	ลอยสอง ลอยไป
ดะล้าดะล้ง	ห้วงหน้าห้วงหลัง
ดะลัว	ลอยไปสูงลิบ
ดะหุ้ง	คันไม้ชนิดหนึ่ง เมล็ดใช้ทำน้ำมัน

ละอาย

ลึงเฒ

ลัทธิ

ลาญ

ลาม

ล่าน

ลายลักษณ์

ลำพอง

ลิตร

ลู่วาง

ลูกบาศก์

เล็ม

เล่ห์กระเท่ห์

เลื้อย

แลกเกอร์ (แล็ก - เก้อ)

โลหิต

ขวยเขิน กระคาย

ไม่แน่ใจ

ความเชื่อที่สืบทอดกันมา

แตกหัก ทำลาย

ขยายออกไป

ผูกไว้ ความหมายอื่นหมายถึง ผู้แปลคำพูดของฝ่าย
หนึ่งให้อีกฝ่ายหนึ่งเข้าใจ

เครื่องหมายเป็นตัวหนังสือ

ซีกเหิมในใจ

เครื่องทวงที่มีปริมาตร ๑,๐๐๐ ลูกบาศก์เซนติเมตร

สำเร็จ

แห่งวัดทุกห้าน ทุกห้าแห่งเหมือนกันหมด

กักกินทีละน้อย

กลอุบาย

เครื่องมือสำหรับตัดไม้

น้ำยาเคลือบเพื่อรักษาผิวไม้

เลือก

ว

วรรณคดี (วัน - นะ - คะ - คี)

วังเวง

วัฒนธรรม (วัด - ทะ - นะ - ทำ)

วัฒนา (วัด - ทะ - นา)

วัสดุ (วัด - สะ - ดู)

วาที

วานร

วาบ

หนังสือที่ได้รับยกย่องว่าแต่งดี

ในที่นี้หมายถึง เียบ เปลาเปลิ้ว

แนวการดำเนินชีวิตที่ค้ำงาม

เจริญ

สิ่งของ

คำพูด

ลิง

ปรากฏขึ้นแล้วหายไป คับไป เช่น เกิดแสงสว่างขึ้นแล้ว
ดับไป

วาย	หมกสิ้น
วายุ	ลมพายุ
วิตะมิน	สารอาหารชนิดหนึ่ง
วัน	ซากแหวงออกไป
วิบัติ (วิ·บัค)	ความเสียหาย
วิปริต (วิ·ปะ·หริด)	ผิดปกติ
วุฒิไกร (วุค·ทิ·ไกร)	ความเจริญอย่างยอดเยี่ยม
วুব	ผ่านมาและผ่านไปอย่างรวดเร็ว
แว่น	วงกลม

ศ

ศาลาลัย	ศาลาที่พัก
ศิลปกรรม (สิน·ละ·ปะ·กำ)	สิ่งของที่ทำขึ้นอย่างประณีตงดงาม
ศิลปหัตถกรรม	สิ่งที่เป็นงานฝีมือ
ศิระะล้าน	ศิระะไม่มีเส้นผม

ส

สกุณา	นก
สงกา	สงสัย
สนม	ชายาของพระเจ้าแผ่นดิน
สนั่น	กึกก้อง
สพบ	ผูกให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ลงโทษตัวเอง
สมโภช	งานฉลอง
สมร (สะ·หมอน)	การรบ
สมา (สะ·มา)	ขอโทษ
สมาธิ (สะ·มา·ทิ)	การทำจิตใจให้แน่วแน่
สมาน	ทำให้ติดกัน
สของ	หวากกลัวจนขนลุก

สยาย	กระจายออก
สร้างสรรค์	ทำขึ้น
สราญ (สะ · ราน)	สุขสบาย
สละสลวย	งดงาม
สลาภ	เครื่องหมายสำหรับเสี่ยงทาย
สลาย	แตก พัง ทลาย
สวัสดิการ	การอำนวยความสะดวกสบาย
สวัสดิภาพ	สภาพที่คึกคัก ปลอดภัย
สอย	ใช้ไม้ปัดของลงจากที่สูง
สอยดาว	การเสี่ยงทายด้วยการสอยสลาก
สะกิด	เขี่ยเบา ๆ
สะเท็ด	ขึ้นเล็ก ๆ ที่หลุดออกจากท่อนใหญ่
สักการะ	เคารพบูชา
สัจวร	ความระวัง
สัจเวช	ความสลัดใจ
สัจหรณ์	คิดไปคล้ายกับมีอะไรคลใจ
สัจจะ	ความจริง
สัจธรรม (สัด · จะ · ทำ)	ความเป็นจริงตามธรรมชาติ
สัญลักษณ์ (สัน · ษะ · ลัก)	เครื่องหมาย
สัน	ลักษณะสูงขึ้นเป็นแนว
สันติสุข	ความสงบสุข
สัพยอก (สับ · พะ · ยอก)	หยอก ล้อเล่น
สัมปชัญญะ (สำ · ปะ · ชน · ษะ)	ความรู้ตัวอยู่เสมอ
สัมผัส	แตะต้อง
สัมมาการะ (สำ · มา · กา ·	กิจวาจาดี
ระ · วะ)	

สัมมาอาชีพ

ประกอบอาชีพชอบ ประกอบอาชีพสุจริต

สาธ

คือ

สาธยาย (สา·ทะ·ยาย)

เล่าเรื่องโดยถี่ถ้วน

สาธารณ

ทั่ว

สาธุการ

กล่าวสรรเสริญ

สาบาน

ให้สัญญาว่าถ้าทำไม่ได้จะให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ลงโทษ

สามานย์

ชั่ว เลว

สายใจ

ผู้ที่เป็นที่รักมาก

สายป่าน

เชือกเส้นเล็กๆ และเหนียวมาก

สายพาน

เส้นเชือกหรือแผ่นโยงให้เครื่องจักรหมุน

สารคดี (สา·ระ·คะ·ดี)

เรื่องราวที่มีประโยชน์

สารภี (สา·ระ·พี)

ต้นไม้ยืนต้นชนิดหนึ่ง ดอกสีเหลืองมีกลิ่นหอม

สำ

หมู่ เหล่า

สำลัก

อาการที่อาหารเข้าไปทางหลอดลมแล้วไอหรือจาม

สิง

เข้าไปอยู่

สิทธิ (สิ·ด·ทา)

ฤๅษี

สินบน

สิ่งของหรือทรัพย์สินที่ให้หรือสัญญาว่าจะให้เมื่อได้รับ

สิ้นเนื้อประดาตัว

ความสำเร็จตามที่ตกลง

สุดขีด

ไม่มีทรัพย์สินสมบัติติดตัวเลย

สุดท้อง

เต็มที

สุนทร

ลูกคนเล็กที่สุด

สุ่ม

คิงาม ไพเราะ

สุ่ม

วางทับกัน ในที่นี้หมายถึง ไพ่ติดกรุ่นอยู่เสมอ

สุรา

ไม่มีจุดหมาย

เหล้า

สุริยคราส (สุ - ริ - ยะ - กราส)

เส้นผ่าศูนย์กลาง

เสปียง (สะ - เปียง)

เสมือน (สะ - เหมือน)

เสรีภาพ

เสี้ยน

เสื่อลายพาดกลอน

เส้

โสร่ง (สะ - โหร่ง)

ไต่

การเกิดเงามีคบนดวงอาทิตย์

เส้นตรงที่ผ่ากลางวงกลม

อาหารที่เอามาปิ้งระหว่างทาง

ราวกับว่า เหมือน

สภาพที่มีอิสระ

ไม้ที่แตกเป็นเส้นเล็ก ๆ ปลายแหลม

เสื่อชนิดหนึ่งมีลายขวางตัว

ไม้สำหรับตีมา

ผ้าถุงเป็นถุง มีลวดลายต่าง ๆ

ไต่ส่งไป ผลักไป

ห

หงส์

หงาย

หญ่ปล้อง

หน่วย

หน้าปัด

หน้าไม้

หน้าใจ

หนี้

หนีบ

หนีด

หมกมุ่น

หมวด

นกชนิดหนึ่งในจำพวกห่าน แต่ตัวโตและคอยาวกว่า ในที่นี้หมายถึงหงส์ในนิยาย มีเสียงไพเราะ พลิกเอาข้างหน้าขึ้นหรือข้างท้องขึ้น

หญ่ชนิดหนึ่งคั่นเป็นปล้อง เกิดอยู่ริมน้ำ

ส่วนหนึ่ง (หน่วยงาน = กลุ่มที่ทำงานรับผิดชอบเรื่องใดเรื่องหนึ่ง)

ค่าน้ำของนาฬิกาที่มีตัวเลขหรือเครื่องหมายสำหรับบอกเวลา

เครื่องยิงลูกดอก มีรางและคันพร้อมด้วยสายส่งได้ลมกับที่ต้องการ

เงินที่ติดค้างอยู่ซึ่งจะต้องจ่ายให้แก่เจ้าของเงิน

กดหรือบีบให้แน่นด้วยของเป็นง่าม

เหนียวจนถึงออกไต่ยาก

ไต่ใจมุ่งไปทางเดียว

หมู่เหล่า หรือกลุ่ม

หมอก	ไอน้ำที่เป็นควันขาวมัวอยู่ในอากาศ
หมัด	กำป็น
หมิ่น	ถูกดูว่าไม่จริงจัง
หมั่น	จำนวนสิบพัน (๑๐,๐๐๐)
หยอด	เทลงคราวละน้อยๆ
หยั่ง	วัดคุเพื่อใหรู้ต้นลึก ภาคคะเนคุ
หยั่น	เยาะเย้ย
หยาม	คุหมิ่น
หยิก	งอ ไม่ตรง ม้วนงอ
หยี	หรีเล็ก (ใช้สำหรับตา)
หรุหรา	งามฉุฉาค
หล่ม	ที่มีโคลนลึก
หลอน	ทำให้ตกใจ หลอก
หลาบ	กลัวไม่กล้าทำอีก เช็ด
หื้อ	วังเต็มที
หอยทับทิม	หอยชนิดหนึ่ง ขนาดเล็ก สีแดงสวย
หอยมุก	หอยชนิดหนึ่ง มักมีไข่มุกอยู่ภายใน
หอยสังข์	หอยชนิดหนึ่ง ก้นยาวเรียวแหลม
หักโหม	จุใจมเข้าไปโดยใช้กำลัง
ห้าว	เสียงใหญ่และคัง
หุบ	ปิด
เห	เบนไป ไม่ตรง
เหาะ	วังช้าๆ
เหยียง	รุงรัง
เหริยญ	โลหะหล่อเป็นรูปตางๆ มีลักษณะแบน
เห่อ	มีใจจกจ่อและภูมิใจกับสิ่งนั้นมากเป็นพิเศษ

แทนบ

เครื่องหนีบใช้สำหรับถอนขน

แท้ย

สอกหรือแทงเข้าไป

แทล็ก

ละเอียดยเป็นผง

โหม

โจนทะยานพุ่งขึ้น

โทยหวาน

คร่ำครวญไม่ยอมหยุด

อ

อดสู

น้ำละอาย

อดิต

ผ่านไปแล้ว

อนุสรณ์

ที่ระลึก

อบายมุข (อะ-บาย-ยะ-มุข)

ทางแห่งความเสื่อมเสีย

อภัย

ไม่มีโทษ ไม่มีภัย

อรัญ

ป่า

อลหม่าน (อน-ละ-หม่าน)

สับสน แยกคั่น

อสรพิษ (อะ-สอ-ระ-พิศ)

สัตว์ที่มีพิษอยู่ในเขี้ยว

ออกร้าน

เอาของไปตั้งแสดง หรือวางขายในเวลาที่มืงาน

ออเซาะ

พูดและแสดงท่าทางเอาอกเอาใจ

อ้อย

เบา ๆ (ใช้กับเสียงพูด)

อะไหล่

ชิ้นส่วนของเครื่องจักรกลที่เอามาแทนของเก่าที่ชำรุด

อักษบ

พิษกำเริบทำให้ปวดและบวม

อಕ್ಕี้

ไฟ

อัญชัน

ต้นไม้เถาชนิดหนึ่ง ดอกมีสีต่าง ๆ ส่วนมากมีสีม่วง
ครามอัญประกาศ (อัน-ยะ-ประ-
ภาค)

เครื่องหมายคร่อมคำพูดหรือข้อความที่สำคัญ

อัฐ

เงิน

อันดับ

ลำดับก่อนหลัง

อัมพาล (อัน - ทะ - พาน)	คนกะกะระราน
อัมพาต (อัม - ปะ - ยด)	อายจนไม่กล้ามองหน้าใคร
อัมพัช (อัม - ปะ - ชก)	เสื่อมเสีย น่าอาย
อัมพัช (อัม - ปะ - ลัก)	ในที่นี้หมายถึง ไม่สวย ไม่น่าดู
อัมพัช (อัม - ปะ - ลัก)	โรคที่ทำให้ร่างกายเป็นงอ
อัมพัช (อัม - ปะ - ลัก)	อาย ขวยเขิน
อัมพัช (อัม - ปะ - ลัก)	กลัวหาญ
อัมพัช (อัม - ปะ - ลัก)	สม่ำเสมอ
อัมพัช (อัม - ปะ - ลัก)	คำสั่ง ข้อบังคับที่กำหนดไว้
อัมพัช (อัม - ปะ - ลัก)	ไม่ถูกต้อง ไม่ดี ไม่ยุติธรรม
อัมพัช (อัม - ปะ - ลัก)	เครื่องร่อนนั่งบนหลังม้าหรือจักรยาน
อัมพัช (อัม - ปะ - ลัก)	ผลแห่งความดี
อัมพัช (อัม - ปะ - ลัก)	อำนาจยิ่งใหญ่
อัมพัช (อัม - ปะ - ลัก)	ป่วย (ใช้กับพระภิกษุ)
อัมพัช (อัม - ปะ - ลัก)	เกิดขึ้นอย่างผิดปกติ
อัมพัช (อัม - ปะ - ลัก)	การคุ้มครอง การป้องกัน
อัมพัช (อัม - ปะ - ลัก)	เชิญ นิมนต์ (ใช้กับพระสงฆ์)
อัมพัช (อัม - ปะ - ลัก)	ผู้เขียนหนังสือ
อัมพัช (อัม - ปะ - ลัก)	คิดกังวลถึง ห่วงใย อาลัย
อัมพัช (อัม - ปะ - ลัก)	ที่อยู่ของฤๅษี
อัมพัช (อัม - ปะ - ลัก)	ที่นั่ง
อัมพัช (อัม - ปะ - ลัก)	การเคลื่อนไหว
อัมพัช (อัม - ปะ - ลัก)	ความเป็นใหญ่ในตัวเอง ไม่ขึ้นแก่ใคร
อัมพัช (อัม - ปะ - ลัก)	ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ
อัมพัช (อัม - ปะ - ลัก)	อื้ออึง
อัมพัช (อัม - ปะ - ลัก)	พองขึ้น

อุกกาบาต	แสงสว่างเป็นก้อนตกลงมาจากอากาศ
อุตุรี (อุต - ตะ - หรี)	แปลกออกไป
อุตสาหกรรม	การทำสิ่งของเพื่อขายเป็นสินค้า
อุทธรณ์ (อุต - ทอน)	การขอร้องให้หรือฟื้นขึ้นมาพิจารณาอีก
อุทยาน (อุต - ทะ - ยาน)	สวนอันรื่นรมย์
อุทาน	เสียงที่เปล่งออกมาเมื่อจิตใจหรือแปลกใจ
อุบัติเหตุ (อุ - บัด - ตี - เหตุ)	เหตุที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด
อุบาทว์ (อุ - บาต)	ไม่ดีหรือมีอันตราย
อุโบสถ (อุ - โบ - สต)	โบสถ์ หรือสถานที่ทำกิจของสงฆ์
อุปโลก (อุป - ปะ - โปก)	ใช้สอย
อุปมา (อุป - ปะ - มา)	เปรียบเทียบ
อุปฆาตย์ (อุ - ปัด - ชา)	พระเถระผู้ทำหน้าที่เป็นประธานในการบวช
อุม	โป่งหรือหนูขึ้น
เอกสาร (เอก - กะ - ซาน)	หนังสือสำคัญ
เอกา	คนเดียว โคเคเดียว
เอื้อระเหย	เป็นคำกล่าวนำก่อนจะร้องเพลงพวงมาลัย
เอื้อนเอ่ย	พูดขึ้นมา
แอกน้อย	ท่อนไม้ที่ถูกคิกกับคันชักไถ
แอลกอฮอล์	ของเหลวที่ใช้ผสมสีทาไม้
โอชา	อรอย
โอบอ้อมอารี	แสดงน้ำใจต่อผู้อื่น เผื่อแผ่ เอื้อเฟื้อ

เลขที่

ตัวอย่าง

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
นายถาวร สติรกุล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

๑๔๒ : ๒๖ - ๒๗ (๓)